BAPTISMA PUERORUM IN UTERIS EXISTENTIUM ITERUM...

Gabriele Gualdo

Digitized by Google

4.3.286

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

BAPTISMA
PUERORUM
IN UTERIS EXISTENTIUM
ITERUM ASSERTUM,

Quamvis Theologi , & Canoniſtæ Antiqui
PER PLURA SÆCULA
hoc vel negaverint, vel tacuerint.

DISSERTATIO

Medico-Theologica.

AUCTORE
P. D. GABRIELE GUALDO
CLERICO REGULARI
Sacræ Theologiæ Profeſſore.

PATAVII, M.DCCX.
Apud Joſephum Corona. *Superior. Perm.*

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX AUTHORUM.

Ægidius Bellamera.
Ægidius Columna.
Ægidius Coninch.
Aetius.
Albertinus Bottoni.
Albertus Magnus.
Albucaſis.
Alexander Alenſis.
Alexander Maſſarias.
Alphonſus Toſtatus Epiſcopus Abulenſis.
D. Ambroſius.
Ambroſius Paræus.
Anaſtaſius Sinaita.
Andreas Laurentius.
Andreas Molfeſius.
Andreas Veſſalius.
Angelus de Clavaſio.
D. Anſelmus.
D. Antoninus.
Antoninus Diana.
Antonius Andreas.
Antonius Butrio.
Antonius Hiquæus.
Archidiaconus, ſeu Guido à Bayſio.
Ariſtoteles.
Armilla, ſeu Bartholamæus Fumus.
Arnaldus Albertini.
Arnoldus Villanovanus.
Aſteſanus.
D. Auguſtinus.
Auguſtinus Barboſa.
Avicenna.
Balduinus Ronſæi.
Baldus de Ubaldis.
Baptiſta Trovamala, ſeu Roſella.
Bartholamæus de Piſis, ſeu Piſanella.
Bartholamæus Maſtrius.
D. Baſilius.
Vener. Beda.
Bernardinus Chriſtini.
D. Bernardus.
D. Bonaventura.

C. Julius Cæſar.
Celſus.
Concilia varia, Florentinum, Tridentinum &c.
Cornelius Janſenius Epiſcopus Iprenſis.
D. Cyprianus.
D. Cyrillus Alexandrinus.
D. Cyrillus Hieroſolymitanus.

Daniel Sennerti.
D. Dionyſius.
Dionyſius Carthuſianus.
Directorium Juris.
Dominicus à Sancto Geminiano.
Dominicus Soto.
Dominicus Tuſcus Cardinalis.
Donatus Antonius ab Alto Mari.
Durandus à S. Portiano.

Eutimius.

Franciſcus de le Boë Silvius.
Franciſcus Mayron.
Franciſcus Ranchinus.
Franciſcus Rouſſet.
Franciſcus Stochamer,
Franciſcus Suarez.
Franciſcus Toletus.
Franciſcus Victoria,
Franciſcus Zabarella Card.

Gabriel Biel.
Galenus.
Georgius Ambianus Capuccinus.
Georgius Gobat.
Gaſpar Bahunius.
Gaſpar Juenin.
Gloſſa Canonica.
Gloſſa Civilis.
Goffredus Abbas,
Gratianus.
D. Gregorius Magnus.
D. Gregorius Nazianzenus,
D. Gregorius Niſſenus,
Gregorius de Valentia,
Guido à Bayſio, ſeu Archidiaconus,
Guido de Monte Rocherio,
Guilelmus Altiſiodorenſis,
Guilelmus de Alvernia, ſeu Pariſienſis.
Guilelmus Eſtius,
Guilelmus Harvæus,
Guilelmus Ocham.
Guilelmus Rondeletius,
Guilelmus Rubion,

Henricus Boic,
Henricus Gorrichen,
Henricus Herp.
Henricus Hoſtienſis,
Henricus de Noris Cardinalis.
Hieronymus.

Hieronymus Capivacceus.
Hieronymus Fabritius ab Aquapendente.
Hieronymus Mercurialis,
D. Hilarius.
Hippocrates.

Jacobus Caymus,
Jacobus Duvalius.
Jacobus Menochius.
Innocentius Primus Papa.
Joannes Altenſtaig.
Joannes Andreas.
Joannes Antonius à S. Georgio, aliàs Præpoſitus.
Joannes Bacconius.
Jo: Baptiſta Soris.
Joannes Capreolus.
Joannes Chappuis.
D. Joannes Chryſoſtomus.
D. Joannes Damaſcenus,
Joannes Duns Scotus.
Joannes Dolæus.
Joannes de Friburgo,
Joannes Gerſon,
Joannes Major.
Joannes Marinellus.
Joannes Michael Savonarola,
Joannes Nider.
Joannes Schenchius,
Joannes Schultet.
Joannes Tabienſis.
Joannes Turrecremata,
Joſeph Angles.
Isbrandus Diemorbroeck,
D. Iſidorus.

Lactantius Firmianus.
Lazarus Riverius.
S. Leo Magnus Papa,
Leonardus Leſſius,
Lex Canonica.

Lex

Digitized by Google

Lex Civilis,
Lucas Tozzi.
Ludovicus Bonaccioli.
Ludovicus Mercatus.
Ludovicus Scildere,

Magiſter Sententiarum, ſeu Petrus Lombardo.
M. Antonius Cucchi.
M. Tullius Cicero,
Marſilius Inguen.
Martinus Vuigandt,
Mattias Alberti,
Mauritius Cordæus,
Melchior Sebizii.
Michael Etmulerus.

Natalis Alexandri.
Nicolaus de Auſmo, ſeu Supplementum Piſanellæ,
Nicolaus Gorram.
Nicolaus de Orbellis.
Nicolaus Rocheus.

Origenes.

Paulus Ægineta,
Paulus Barbette.
Paulus Comitolus,
Paulus Zachias.
Petrus de Aquila,
Petrus Aureolus.
D. Petrus Cæleſtinus.
Petrus de Comitibus,
Petrus de Largelata.
Petrus Paludanus,
Petrus Salius Diverſus.
Petrus Soto.
Petrus de Tarantaſia,
Petrus Tataretus.
Philippus Labbè,

Plinius.
Pontifices varii in Bullis.
Procopius Gazæus.
Proſperus Farinaccius.

Q. Septimius Florens Tertullianus.

Ralnerius de Piſis.
Raymundus Io: Fortis.
D. Raymundus de Peniafort.
Regnerus Graaf.
Richardus de Mediavilla,
Rituale Romanum.
Robertus Bellarminus,
Rodericus à Caſtro.
Rupertus Abbas.
Rupertus Holcot.

Saluſtius.
Scipio Mercurio.
Stephanus Blancard.
Stephanus Brulifer.
Supplementum Piſanellæ, ſeu Nicolaus de Auſmo.
Synodi variæ.
Sylveſter Prieras.

Theodoretus.
Theophilactus.
D. Thomas Aquinas,
Thomas Argentinas,
Thomas Bartolinus.
Thomas Malvenda.
Thomas de Vio, ſeu Cajetanus.
Trotula,

Valerius Reginaldus,
Valeſcus de Taranta.
Victor Trincavella,

Vi-

Digitized by Google

Vidius Vidii. | Vicentius Lirinenſis.
Villelmus Rodonenſis, ſeu Gloſſa D. Raymundi. | Zacharias Paſqualigus.
Zacutus.

IN-

INDEX CAPITUM.

CAP. I.

Finis Opuſculi, Gravitas Materiæ, multitudo Antiquorum, & Modernorum pro negativa, paucitas Recentium pro affirmativa opinione referuntur. 1

CAP. II.

Fundamenta Sententiæ negativæ afferuntur. 6

CAP. III.

Neceſſaria pro quæſtione circa Uteri cognitionem traduntur. 14

CAP. IV.

Aperto Utero, infans in Utero phyſicè baptizari poteſt. 18

CAP. V.

Objecta contra ablutionem puerorum in Uteris exiſtentium diluuntur. 25

CAP. VI.

Infans in Utero per artem viſibilis, ſed viſibilitas ad validitatem baptiſmi non requiritur, ſicut nec nativitas, quæ ſit matre pariente. Embrio habens animam rationalem poteſt validè baptizari. 29

Digitized by Google

CAPUT VII.
Nativitas ex Utero non requiritur ad validitatem Baptiſmi. 34

CAPUT VIII.
Motiva urgentia, quibus licet in noſtro caſu opinionem D. Auguſtini deſerere. 42

CAPUT IX.
Infans in Utero licitè baptizatur in neceſſitate. 47

CAPUT X.
Fundamenta pro oppoſita opinione diſſoluta, uno excepto. 64

CAPUT XI.
Objectum, quòd noſtra Opinio ſit Patribus incognita, diluitur. 71

Digitized by Google

BAPTISMA PUERORUM IN UTERIS EXISTENTIUM ITERUM ASSERTUM.

CAP. I.

Finis Opuſculi, Gravitas Materiæ, multitudo Antiquorum, & Modernorum pro negativa, paucitas Recentium pro affirmativa opinione referuntur.

DE hac materia ſermonem feci in meo Opere ſub Amici mei nomine evulgato, cui titulus: *Tractatus Probabilitatis ex principiis Antiquorum compoſitus* c. 41. per totum. Finis illius diſſertationis tunc fuit, ut quoddam Probabilioriſtarū argumentū, quod in Probabilitatē contorquent penitùs diluerem. Argumentum ſiſtebat in hoc, quia nempe communis Antiquorum opinio ſancit, eſſe pro praxi Probabilioritatem ſectandam, rejiciendamque Probabilitatem. In cap. 18. attuli, quæ, & quanta priſci Doctores habeant pro hac inextricabili difficultate, & profectò ſunt adeo pauca, & jejuna, ut certè nemo poſthac jure poſſit ſententiam de Probabilioritate ſequenda ſpecioſo titulo communis opinionis condecorare. Attamen, ne argumentum fugere viderer, conceſſi aſſumptum, & in d. cap. 41. allatis plurimis plurium ſæculorum Authoribus demonſtravi, fuiſſe communiſſimè ſtatutum, non tribus lineis, ut factum fuerat in materia de Probabilioritate, ſed ex profeſſo diſcutiendo argumenta pro, & contra militantia, communiſſimè, inquam, decretum fuiſſe, etiam à primis Theologiæ, & Facultatis Canonicæ Coriphæis, infantes in utero exiſtentes non poſſe baptizari. His tamen minimè obſtanti-

Digitized by Google

bus, oppoſitum totis viribus propugnavi, & jam novi, plures ex Lectoribus approbaſſe doctrinam meam: & ſic vidiſſe imbecillitatem illius argumenti Probabilioriſtarum, quod repetunt, & inculcant. Impræſentiarum hujuſce diſputationis finis unicus eſt ſalus æterna horum miſerrimorum Infantium.

2. Noſtris temporibus non frequenter, ut factum fuit antiquitus, à Scholaſticis, & Moraliſtis hic caſus diſcutitur; vel ſi de illo mentionem faciunt, pauca dicunt, & præcipuè legendo antiquos Theologiæ Proceres; docentes hoſce pueros non poſſe ablui, (quaſi res jam eſſet deciſa) unanimiter in negativam partem deſcendunt, merè illam referendo, nihilque ulteriùs quærendo, ut patet maximè in magno Suario, qui licèt unus ex primis fuerit, qui Theologiam multùm ampliaverit, tamen in re noſtra 3. par. quæſt. 68. art. 11. ſolùm refert articulum D. Thomæ, & nihil addit.

3. Hanc quæſtionem omninò puto eſſe magni ponderis, & majoris, quàm multi credant. Agitur in hac de ſalvandis plurimis infantibus, qui, cum eos mater parere nequeat, *præmoriuntur in utero; & gratia, gloriaque in æternum privantur. Niſi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei* Joannis 3. v. 5. Agitur etiam de honore Chriſti, & ejus Sacramentis. Legiſlator ſiquidem eſt laudabilior, quò lege ſua pluribus providet; & remedium generalius eſt perfectius. c. *majores* de baptiſm.

4. In hujuſmodi ergo materia per plura ſæcula antiqui tùm Theologi, tùm Canoniſtæ, tùm Caſuiſtæ unanimi conſenſu opinionem negativam tradiderunt; & Theologi quidem difficultatem ex profeſſo agitando, afferendo nempè argumenta pro ſua ſententia, & objecta diluendo; unde faciunt tantam authoritatem, quantam poſſunt. Negarunt igitur hiſce puerulis baptiſma Magiſter in 4. diſt. 6. c. 2. Albertus art. 9. D. Thom. in 3. diſt. 3. q. 1. art 1. quæſtiun. 3. ad 1. & 2. & in 4. diſt. 6. q. 1. art. 1. diſt. 23. q. 1. art. 2. quæſtiun. 1. ad 1. & 2. & ad Annibal. diſt. 6. art. 1. & par. 3. q. 68. art. 11. Alen. par. 4. q. 8. membr. 7. art. 1. §. 2. D. Bonav. in 4. diſt. 6. part. 2. art. 1. q. 1. apud quem Petrus de Tarant. diſt. 6. q. 5. & 6. Richard. art. 2. q. 1. Ægidius in 3. diſt. 3. par. 1 art. 3. ad arg. princip. ad 1. Palud. in 4. diſt. 6. q. 1. Hervæus q. 1. Durand. q. 1. Scot. diſt. 4. q. 3. Baccon. diſt. 5. q. 2. Anton. Andreas diſt. 4. q. 3. Rubion. quæſt. 1. art 2. Petrus de Aquila quæſt. 1. §. *dico igitur*. Aureolus diſt. 5. q. 1. concl. 4. Argent. quæſt. 1. art. 4. Mayron. diſt. 4. & 5. quæſt. 1. Marſilius Inguen. q. 4 art. 4. dub. 4. Holcot. q. 1. art. 4. Nicolaus de Orbellis diſt. 4. q. 1. Henrichus Go-

richen-

Digitized by Google

richen diſt. 6.q. 2. & forſan etiam Nicolaus Gorichen, ſeu Gorram. Hi ſunt Scholaſtici Antiqui, ideſt qui floruerunt ante annum 1500. & hanc opinionem ſecuti ſunt.

5. Ex Summiſtis, ſeu Caſuiſtis antiquis illam amplexi ſunt Joann. de Friburg. in Summ. lib. 3. tit. 24. q. 31. Rainer. de baptiſm. cap. 5. caſu 1. Aſten. lib. 4. tit. 6. §. *circa ſecundum*. qu. 5. Guido de monte Rocher. Manip. Curat. de baptiſm. c. 5. Piſanella, & eius Supplementum V. *Baptiſmus* 4. quæſt. 1. Albericus Roſate Dictioñ. V. *Baptiſmus* 4. Gerſon. Summ. Theolog. lib. 4. q. 6. D. Antonin. 3. par. tit. 14. c. 13. §. 1. verſ. *immerſio in aqua*. Angelus V. *Baptiſmus*. 6. num. 1. Roſella V. *Baptiſmus* 4. num. 2. & 6. Herp. in Specul. aureo præcep. 1. ſerm. 13. quæſt. ultim. & hanc ſupponere videtur Nider in Præcep. 3. c. 3. litt. E. quatenùs dicit, quòd in periculo, etiamſi ſolùm manus, aut pes naſcatur, baptizandus ſit puer.

6. Ex Canoniſtis eandem docuerunt Gratianus c. *qui in maternis*. de conſecr. diſt. 4. Gloſſa in c. *ſi ad matris*. eadem. V. *ſi ad matris*. Hoſtien. Summ. de Baptiſm. §. *quid ſit ejus forma*. ubi dicit, quòd, ſi ſolus pes infantis eſſet extra uterum, puer non diceretur natus; & ſic nec renatus. Joann. Andreas in c. *debitum* num. 5. de baptiſm. Archidiac. c. *baptizari*. 5. diſt. & c. *qui in maternis*. de conſecr. diſt. 4. Bellamera ibidem. Zabarella Clement. Fidei §. *ad hoc* de Summ. Trinit. Gemiñianus c. *baptizari*. 5. diſtinct. num. 2. Præpoſitus ibidem num. 1. Turrecrem. c. *qui in maternis* de conſec. diſt. 4. Boic. c. *majores* de baptiſm. num. 3.

7. Hi ſunt Doctores viventes ante annum 1500. ac proinde, ut patet in meo Opere cap. 9. inter antiquos ſunt reponendi; quia verò, ut ibidem ſubdo, multi ex Probabilioriſtis latiùs nomen glorioſum antiquitatis extendunt; unde etiam Navarrum in choro Antiquorum collocant, ideò, ſequendo hanc ſententiam, afferam Authores florentes in eodem ſæculo, pariterque iiſdem infantulis ſalutare lavacrum denegantes, & ſunt Sylveſt. V. *Baptiſmus* num. 4. q. 1. Tabien. V. *Baptiſmus* 5. num. 4. Armilla num. 27. Joann. Chappuis in Gloſſa. Summulæ Raym. de baptiſ. verſ. *ſi puer egreditur*. Tataretus in 4. diſt. 4. q. 3. Angles in flor. de baptiſm. q. 2. art. 3. concl. 1. Tolero lib. 2. cap. 18. num. 10. M. Anton. Cucchi inſtit. juris Canon. lib. 5. tit. 2. num. 26. Mattias Alberti inſtit. Canon. lib. 2. c. 18. Petrus Soto de Baptiſm. lect. 1. Dominicus Soto in 4. diſt. 3. art. 11. Arnaldus Albertini tract. de agnoſc. aſſert. Cathol. q. 19. num. 14. Alios Doctores hujus ſæculi pro hac opinione invenire haud licuit; ſufficiat tamen ſcire, Sylveſtrum crediđiſſe omnes Doctores ita ſentire, & Vi-

Digitized by Google

ctoria de Baptiſm. num. 31. dicit juxta omnes eſſe expectandam pro baptiſmo nativitatem ex utero, & Dominicus Soto aſſeruit eſſe deciſam à ſacris Canonibus, & habere rationem evidentem; hinc procul dubio judicavit apud omnes eſſe certam.

Quoad Doctores proximi ſæculi multi ſtant pro negativa, & multi pro affirmativa, ut patet apud Paſqualigum in Theor. & prax. morient. q. 20. qui tamen malè vocat affirmativam communem.

8. Profundiſſimus Gabriel Biel, quem plures apud Philippum Labbe anno 1495. mortuum credunt, primus fuit, qui de prædicta antiqua, & communiſſima ſententia dubitare cœpit in 4. diſt. 4. q. 4. art. 3. dub. 2. litt. N. & ſcripſit: *Si verò, ut aliquibus placet, puer adhuc latens in utero matris, quamvis matri conjunctus, aqua corpus ejus contingente ablueretur, vel aſpergeretur cum debita intentione, & forma, verè baptizatur.* Eadem verba, & eandem opinionem habuit in principio ſequentis ſæculi, nempè anno 1517. Joannes Altenſtaig. in Lexi. Theol. V. *Baptiſm.* Verſ. *de parvulis in utero.* Eodem modo loquuti ſunt Franciſcus Victoria ubi ſupra. Gregorius Valentia tom. 4. diſp. 4. q. 1. punct. 2. verſ. *tertiò ſequitur.* Ille obiit juxta Labbæum anno 1546. hic ſcribebat anno 1597 ut legenti illum tomum patebit. Allegatur pro eadem à Molfeſio in Sum. tract. 4. c. 1. num. 37. Maldonatus de baptiſ. c. 1. q. 6. part. 1. Hic Author, ſi eſt Joannes Maldonatus Jeſuita, obiit anno 1583. juxta Allegambe in Catalogo Scriptorum S. J. Alios Doctores ſequentes hanc Doctrinam in hoc ſæculo non reperi.

9. In ſequenti ſæculo pro eadem plures militarunt. Ita Diana part. 2. tract. 15. reſol. 43. & part. 5. tract. 3. reſol. 12. referens Joann. Præpoſ. Zambranum, Ledeſmam, & Vivaldum, ita etiam Paſq. ubi ſupra allegans Philiarcum Bonac. Laym. Capeavil. Naldum, Zambertum, & Lezanam, quibus addo Molfeſium ubi ſupra, Reginal. lib. 27. num. 16. Leſſ. 3. par. q. 68. num. 31. & Coninch. 3. par. q. 68. num. 90. ex Georgio Gobat de baptiſm. num. 56. Dicaſtillum, & Tannerum, ex Coninch. Candelabrum Aureum. Omnes ex his, quos vidi, tradunt quidem opinionem benignam, ſed ſolum conditionatè, ſi nempè *aqua poſſit tangere infantuli corpus;* hanc quoque opinionem, quod eſt valdè mirum, docet Hiquæus Commentator Scoti in 4. diſt. 4. q. 3. num. 8. & dicit Doctorem Subtilem negaſſe baptiſmum his pueris, eò quòd nequeunt ablui, ac proindè ſequi, baptizari poſſe, ſi poſſint ablui, & hoc per argumentum à contrario. An verò poſſint ablui, ait, *ſe neſcire, & hoc ſpectare potiùs ad Medicos.*

Digitized by Google

cos, & Obſtetrices. Eſt veriſſimum hoc. Sed, cum magis ſpectet ad Theologos, quàm Medicos ſalus Animæ, profectò Theologi id ignorare non debent.

10. Primus, qui ſequitur hanc opinionem non conditionatè, ſed abſolutè, fuit Pater Ludovicus Scildere apud Gobat num. 37. quo anno ſcripſerit Scildere, neſcio, ſed puto certum paulò antè, quàm Gobat, qui hanc quoque abſolutè docet, & excudere fecit ſecunda vice hunc tomum anno 1672. Venetiis apud Jo: Jacobum Hertz. Alios videri nequii hanc ſententiam tuentes.

11. Quò Antiqui rigidiores fuerunt cum pueris in utero exiſtentibus, eò benigniores fuere cum extra uterum poſitis; hinc Pariſien. de baptiſ. cap. 1. Antiſiod. in 3. tract. 3. c. 4. q. 2. verſ. *ad Authoritatem Ambroſii*. D. Thomas in 4. diſt. 3. quæſt. 1. art. 2. quæſtiun. 3. ad 4. D. Bonav. diſt. 3. par. 1. art. 2. q. 2. ad 2. Richar. art. 2. q. 3. ad 5. Alen. par. 4. q. 3. membr. 3. art. 3. §. 2. Friburgo Summ. lib. 3. tit. 24. q. 11. Aſten. lib. 4. tit. 3. art. 5. quæſt. 2. §. *ſciendum*. Supplementum Piſanellæ V. *Baptiſmus* 1. q. 4. Angelus V. *Baptiſmus*. 1. num. 8. Sylveſt. V. *Baptiſmus*. 1. q. 3. Allegans Paludanum, & Alan. Tabien. V. *Baptiſmus*. 3. num. 17. fin. Armilla V. *Baptiſmus* num. 16. dicunt, ſi puer moriatur, antequam finiatur forma baptiſmi, v.g. prolato nomine filius Patris, dicunt, inquam, *Deum ſupplere defectum, & illum infantulum ſalvari*. Ita etiam videtur ſentire Magiſter in 4. diſt. 3. c. 3.

12. Sic etiam D. Thomas in 4. diſt. 6. q. 1. art. 1. quæſtiun. 1. ad 3. concedit poſſe baptizari infantem, ſi pedem extra uterum habeat; eò quòd miſericordia Dei non ſit arctanda. Subſcribunt Joannes de Friburgo lib. 3. tit. 24. q. 32. Joannes Baccon. in 4. diſt. 5. q. 2. art. 1. Orbellis diſt. 4. q. 1. Gabriel q. 2. art. 3. Albericus Roſate. V. *Baptiſmus*. 4. Supplementum V. *Baptiſmus*. 4. Altenſtaig. V. *Baptiſmus*. verſ. *de parvulis in utero*. Sylveſt. V. *Baptiſmus*. 4. q. 1. fin. Boic. in c. *majores*. de baptiſm. num. 4. Ergone cum pueris extra uterum agitur adeo benignè; & cum iiſdem in utero clauſis adeo rigidè proceditur, ut nullum remedium, præter martyrium, extare aſſeratur?

13. Verùm Gerſon tom. 3. ſerm. de Nativit. Mariæ conſider. 2. Gabriel in 4. diſt. 4. q. 2. art. 3. dub. 2. Altenſtaig ubi ſupra docent non eſſe deſperandum de infantibus in utero poſitis, ſed orandum eſſe Deum, ut, ſicut poteſt, ſine baptiſmo ſanctificare velit; ſupponunt tamen hi Doctores hoc fieri ex ſpeciali privilegio, ſicut ſpeciale privilegium eſt aliquos antiquitùs fuiſſe ſanctificatos in utero.

Ulterius progreſſus eſt Cajetanus, & 3. par. quæſt. 68. art. 11.

Digitized by Google

auſus eſt affirmare univerſaliter, quòd infantes in uteris maternis decedentes ſine baptiſmo ſalvarentur per fidem parentum; ſicut ante Chriſtum ex D. Gregorio lib. 4. moral. c. 2. Magiſter Sententiarum in 4. diſt. 1. c. 7. probat parvulos fuiſſe ſalvatos per hujuſmodi fidem. Hæc doctrina Caietani deleta eſt ex ejus operibus Decreto Pii Quinti; unde ſolùm reperitur in Codicibus excuſis ante prædictum Pontificem; & meritiſſimè deleta eſt, & rigidè cenſurata, ut notant Authores.

CAPUT II.

Fundamenta Sententiæ negativæ afferuntur.

14 NUnc fundamenta, quibus negativa Antiquorum opinio fulcitur, referenda ſunt, ſive allata à priſcis Doctoribus, ſive quæ afferri poſſent de novo à Modernis. Quatuor Antiquiores aſſignabant. Primum, quia Divina Juſtitia exigit, quòd peccatum quodlibet non dimittatur ſine pœna aliqua, quam puer in baptiſmo ſentit, quod eſſe non poſſet, dum adhuc eſt in utero matris. Secundum, quia gratia dat eſſe ordinatum; & eo regeneratio gratiæ præſupponit generationem naturæ. Tertium, quia puer, quandiu in utero eſt, adhuc conjungitur cauſæ originalis peccati; & ideo non poteſt ab eo mundari. Quartum, quia in baptiſmo debet eſſe aqua, & Spiritus contra infectionem carnis, & animæ per originale; & ideo oportet præexiſtere ad baptiſmum nativitatem in utero, qua infunditur anima, & nativitatem ex utero, qua naſcitur corpus. Referuntur hæc argumenta à Doctore Angelico d. diſt. 6. q. 1. art. 1. q. 1. & refelluntur tanquam *non magni ponderis*. Referuntur etiam à D. Bonavent. & Alen. locis allatis, & ex parte rejiciuntur, & approbantur.

15 Doctor Angelicus hac ratione ſemper utitur, quia nempè baptiſmus eſt quædam ablutio; cum ergo infans in utero nequeat ablui, nec poterit baptizari. Tum quia ſacramentum debet conferri à miniſtris Eccleſiæ; & ſic baptizandus debet ſubjici operationi ipſorum, ipſis eſſe notus, & cum iiſdem vitam ducere; nullum autem ex his verificatur de noſtris pueris. Refertet m D. Auguſtinum Epiſt. 57. de quo infra; ſed illum affert in argumento *ſed contra*, quod Doctores adhibere ſolent dubitationis

nis gratia, non ad probandum intentum, niſi iterum illud recipiant in corpore quæſtionis. Theologi communiter nituntur hiſce rationibus; unde Dominicus Soto in 4. diſt. 5. art. 11. dicebat, illam ex ablutione deſumptam eſſe manifeſtiſſimam, & Guilielmus Eſtius in 4. diſt. 6. §. 1. eſſe *evidentem*.

16. Canoniſtæ, cum debeant legibus uti in probandis ſuis concluſionibus juxta illud proloquium, *erubeſcimus ſine lege loqui*, pro hac opinione afferunt c. *ſi baptizata*. c. *qui in maternis* de conſecr. diſt. 4. Primus textus eſt Auguſtini de baptiſm. parv. lib. 2. c. 26. & ita ſe habet: *Sacramentum Baptiſmi eſt Sacramentum regenerationis; quare, ſicut, qui non vixerit, non poteſt mori, ita, qui natus non fuerit, non poteſt renaſci, ex quo conſpicitur, neminem in ſuo parente potuiſſe renaſci, cum nondum ſit natus*. Secundus textus eſt D. Iſidori lib. 1. ſenten. c. 22. In hoc dicitur: *Qui in maternis ſunt uteris; ideo cum matre baptizari non poſſunt, quia, qui natus ſecundùm Adam non eſt, ſecundùm Chriſtum regenerari non poteſt; neque enim dici in eo regeneratio poteſt, quem generatio non præceſſit*. Aliqui addunt c. *ſi ad matris* ead. & eſt D. Auguſtini contra Julianum lib. 6. c. 5. ecce verba textus: *Si ad matris corpus id, quod in ea concipitur, pertinet, ita ut ejus pars deputetur, non baptizaretur infans, cujus mater baptizata eſt aliquo mortis urgente periculo, cum eum geſtaret in utero: nunc verò, cum etiam ipſe baptizetur, non utique bis baptizatus habetur; non utique ad maternum corpus, cum eſſet in utero, pertinebat*.

17. Verùm luculentiſſimè ſuam mentem explicuit Sanctus Doctor Epiſt. 57. ad Dardanum, cujus meminit Magiſter in 4. diſt. 6. cap. 2. En textum: *Nec renaſci quiſquam poteſt, antequam natus ſit*..... Hoc ergo excepto lapide angulari non video, quomodo ædificentur homines in domum Dei ad habendum in ſe inhabitantem Deum, niſi cum fuerint renati, quod non poſſunt eſſe, antequam nati.... Illa ſanctificatio, qua efficimur ſinguli templa Dei, & in unum omnes Templum Dei, non eſt niſi renatorum, quod niſi homines nati eſſe non poſſunt; nullus autem vitam, in qua natus eſt, bene finiet, niſi renatus antequam finiat. Quòd ſi quiſquam dicit, jam eſſe natum hominem, etiam dum adhuc in utero eſt matris, teſtimoniumque adhibet ex Evangelio Matth. 1. quia dictum eſt ad Joſeph de prægnante Virgine Domini matre, quod in ea natum eſt, de Spiritu Sancto eſt: *Numquidnam huic nativitati accedit ſecunda nativitas?* Alioquin jam non erit ſecunda, ſed tertia; Dominus autem cum ſic loqueretur, *niſi quis*, inquit, *renatus fuerit denuo*, eam ſcilicet computans nativitatem, quæ fit matre pariente, non concipien-

Digitized by Google

te, atque prægnante, quæ fit ex ea, non quæ fit in ea: nec enim renatum dicimus hominem, quem mater peperit, tanquam iterum natus ſit, qui jam ſemel natus fuerat in utero, ſed illa nativitate non computata, quæ gravidam facit, natus dicitur homo partu, ut poſſit renaſci ex aqua, & Spiritu, ſecundùm quam ex matre nativitatem etiam ipſe Dominus in Bethlem Judæ dicitur natus. Si igitur homo regenerari per gratiam Spiritùs in utero poteſt, quoniam reſtat adhuc naſci, renaſcitur ergo, antequam naſcitur, quod nullo modo fieri poteſt.

In hoc textu Sanctus Doctor nedum ſuam opinionem promit, ſed ſimul probat, & refutat rationem in oppoſitum; quo fit, ut nulla interpretatione in contrariam Sententiam trahi poſſe videatur.

18. Ex his poteſt deduci, ſententiam hanc eſſe veluti Traditionem Eccleſiæ: nam pro illa clarè militant D. Auguſtinus, D. Iſidorus, D. Thomas, D. Bonaventura, D. Antoninus, Canones in Decreto Gratiani, Theologi, & Canoniſtæ per plura ſæcula: Theologi quidem à tempore Magiſtri uſque ad Gabrielem Biel, hoc eſt ab anno 1150. ad 1490. nunquam de hac dubitarunt, ab illo verò tempore uſq; ad annum 1600. pauci conditionatè oppoſitam ſequuti ſunt, & ab anno 1600. uſque ad nos plures quidem ſub conditione, pauciſſimi autem docuerunt abſolutè ſententiam noſtram. Quoad Canoniſtas non reperi aliquem de opinione negativa ambigentem. Enimverò nequeunt dubitare; quoniam, cum ſibi perſuaſum habeant, Decretum Gratiani obtinere vim Legis Eccleſiaſticæ, & clarè in c. *ſi baptizata*. & c. *qui in maternis* hoc determinetur: fit, ut Canoniſtæ omnes debeant habere pro certa opinionem Antiquorum. Pro eadem militare debet tota Gallia, cum ipſa pugnaciſſimè adhæreat Antiquitati, novaſque opiniones veluti monſtra execretur; unde in Comitiis Generalibus de anno 1700. in Palatio Sancti Germani Epiſcopi proſcripſerunt minorem Probabilitatem tanquam quid novum, inauditum, & poſtremo ſæculo proditum. Sic etiam Theologi Galli rejiciunt ut abſona, quæ apud Antiquos non inveniunt; unde, licèt communiſſimè nunc teneatur, materiam eſſentialem Præsbyteratus conſiſtere in porrectione inſtrumentorum, Gaſpar Juenimus Theologus Gallus in Inſtitut. Theolog. par. 8. diſſert. 7. queſt. 2. ſuſtinet conſiſtere in manuum impoſitione, quia hanc ſolam reperit in Antiquitate.

19. Probabilioriſtæ quoque nequeunt hanc ſententiam deſerere, ſi nolunt Probabilioritatem abjicere, quia primarium fundamentum Probabilioritatis eſt authoritas Antiquorum; cum ergo opinio

Digitized by Google

nio de invaliditate Baptiſmi in noſtro caſu ſit communiſſima, quin unica apud Antiquos, & ex profeſſo illam agitent, ſi ſequuntur Probabilioritatem, quia traditur ab Antiquis, qui tamen non tractant materiam ex profeſſo, ſed paucis lineis, nec ſunt in tanto numero, nec tanti nominis, nequeunt hanc opinionem deſerere.

20. Præterea non legitur, datum fuiſſe baptiſma his infantibus; quin videtur certum, datum nunquam fuiſſe; quia, cum ſiſtat in ablutione, & Theologi vel crediderint, vel dubitaverint non poſſe ablui; manifeſtè ſequitur nunquam hoſce pueros ablutos fuiſſe, aliàs Theologi protervi nimiùm fuiſſent, ſi negaſſent, vel in dubium vertiſſent poſſibilitatem rei, quam dari agnoviſſent. Opinio igitur Antiquorum videtur eſſe Eccleſiæ Traditio.

21. Quòd ſi etiam ſuſtineri poſſet, non eſſe Traditionem Eccleſiæ; negari nequit bis tradi à D. Auguſtino, quem tanti facit Eccleſia, & ſemper fecit, ut videamur nos non poſse licitè ab ejus authoritate recedere. Certè D. Thomas q.4. de poten. Dei art. 2. tanti æſtimat Auguſtinum, ac plurimos Patres, ut utramque opinionem amplectatur in illa quæſtione, an mundus creatus fuerit ſucceſſivè, vel ſimul, primam ob authoritatem Sanctorum, ſecundam ob authoritatem ſolius Auguſtini.

22. Ulteriùs rationes D. Auguſtini videntur adhuc ſubſiſtere, quia videtur per ſe notum, non poſse aliquem renaſci, & regenerari, niſi priùs ſit natus, & genitus. Et licèt infans in utero per Philoſophos, & Theologos ſit propriè genitus, & natus, non ſic apud Vulgus, quod ſolùm nominat aliquem naſci, & generari, quando egreditur ab utero; hinc, quando Scriptura dicit: *Iſaac genuit Jacob, Jacob genuit Judam &c.* debet intelligi de tempore, quo Jacob, & Judas ab utero effuſi ſunt. Sic etiam Eccleſia Beatum Raymundum per diſſectum matris latus eductum *Nonnatum* vocat; & Leges pueros hujuſmodi ſub nomine Ventris appellant. l. *ventri* ff. de tutor. & curator. datis. Tum, quamvis infantes in utero aliquo modo ſint nati, & geniti, non tamen perfectè, & completè, unde veluti ſunt dimidiatè homines; & hinc eſt quòd, ſi ante debitum tempus egrediantur ex utero, dicuntur abortiri, non naſci, ut cum Tiraq. tenent Zachias in qq. Medico-legal. lib. 1. tit. 2. q. 2. & hujuſmodi abortivi teſtamenta non rumpunt l. 2. C. de poſthum. hæred. inſtit. & notant Jacobus Caymus Lucubr. var. ad rubr. ff. ſolut. matrim. q. 3. num. 98. & Zachias ibidem cum Baldo. Sic etiam, dum infans debito tempore in lucem prodit,

non

non dicitur renatus, ut eſt evidens; ergo in utero exiſtens non eſt natus; aliter egreſsus ab utero eſset renatus, cum renativitas non ſit niſi nova, & altera nativitas.

23. Hinc patet, rationes D. Auguſtini adhuc ſuum robur retinere; nefas eſt ergo deſerere opinionem primarii Eccleſiæ Doctoris D. Auguſtini optimis rationibus vallatam, & oppoſitum audere eſt aperire januam novitatibus contra c. *quis neſciat* 11. diſt. c. *cum conſuetudinis* de conſuet. & contra mentem Modernorum Pontificum, qui proſcripſerunt tot novas Recentiorum opinationes.

24. Accedit pro hac ſententia Tridentin. ſeſs. 5. can. 4. & olim decretum fuerat c. *placuit* 152. de conſecr. diſt. 4. dicitur ibi: *Si quis parvulos* recentes ab uteris *matrum baptizandos negat, etiamſi fuerint &c.* Nota ly *recentes ab uteris*. Ergo infans, ut baptizetur, debet eſse ab utero effuſus.

25. Negari quoque nequit militare pro hac opinione Rituale Romanum de baptiſ. §. *de baptizan. parvulis*. Ibi præſcribitur: *Nemo in utero matris clauſus baptizari debet:* ſed, *ſi infans caput emiſerit*, & periculum mortis immineat, *baptizetur in Capite*, nec poſtea, ſi vivus evaſerit, erit iterum baptizandus. At ſi aliud membrum emiſerit, quod vitalem indicet motum, in illo, ſi periculum pendeat, baptizetur, & tunc, *Si natus vixerit, erit ſub conditione baptizandus*. Ecce clauſus in utero *baptizari non debet*. Tum quia, ut baptizetur, debet emittere vel caput, vel *aliud membrum*. Ergo videtur clarum Rituale ſtare pro hac opinione. Eſt quidem verum, Paulum Quintum in Bulla præfixa eidem Rituali non præcipere, ut eo utamur, ſed hortari; Ergo non tenemur ſequi ejus regulas. Tamen eſt certum illas regulas eſſe bonas pro praxi; aliter nobis non ſuaderet, ut illas amplecteremur. Pontifex quoque teſtatur ſe conſpexiſse in illo Rituali contineri *receptos, & approbatos Catholicæ Eccleſiæ ritus:* negare igitur baptiſma pueris in utero clauſis eſt ritus receptus, & approbatus ab Eccleſia Catholica Romana. Ergo hunc ritum debemus nos quoque ſequi; nam quæ docet, & facit Eccleſia Romana, debemus nos quoque docere, & facere c. *nolite* 11. diſt. cum ſit magiſtra omnium, ut omnia Concilia clamant, nec deceat alias Eccleſias, ut potè membra, à capite diſcedere c. *non decet* 11. diſt. c. *celebritatem* de conſecr. diſt. 3.

26. Præterea opinio oppoſita videtur omnino incognita Patribus, quod ex eo colligitur, quia adhuc pro ea textus Scripturæ, aut Patrum inventus non eſt, nec à ſuis defenſoribus allatus; non licet autem aſserere in ſupernaturalibus, & in rebus ad ſalutem Ani-

Digitized by Google

Animæ ſpectantibus, niſi ea, quæ ſunt conſona Scripturæ, & Patribus, dicebat Illuſtriſſimus Clerus Gallicanus ſupra allatus. Ratio etiam videtur manifeſta, nam ſupernaturalia ſuperant vires naturæ, & mores ſunt componendi juxta principia certa, & infallibilia, qualia ſunt Scriptura, & Patres, non Natura, quæ per peccatum obtenebrata ſæpiùs errat, & in præſenti materia ſi recurramus ad Medicos, & Chirurgos, quibus in rei veritate videtur recurrendum, ſunt adeo varii in ſuis dictis, quando agunt de pueris in uteris exiſtentibus, ut nihil certi deduci queat, ut patebit ex dicendis num. 42. 67. Hoc unum ſufficiat, Galenus claſſ. 1. lib. 15. c. 4. de uſu part. docet, puerum à triplici membrana circundari, ab Amnios nempè, Allantoide, & Chorion. Secundam negant plurimi Moderni. Præterea Philoſophia mater errorum eſt, inquit Janſenius in proœm. quando adhibetur in definiendis arcanis divinarum rerum; & Cardinalis Noris in Vindic. Auguſt. c. 3. §. 3. ſubdit: pleroſque Theologos in materia de virtutibus receſſiſſe ab opinione Auguſtini, quia illi juxta Ariſtotelis Ethicam de ipſis diſputarunt; aſt Auguſtinus ex ſacris litteris, ac ſublimiori Theologia ſuam ſententiam deduxit.

27. Hæc doctrina adeo invaluit apud Theologos Gallos, ut P. Natalis Alexandri in Præfat. ſuæ Theolog. Dogmat. & Moral. dicat caſus conſcientiæ eſſe ſolùm decidendos *ex Divinis litteris, Sacra Scriptura, Patribus, Conciliis, Decretis Pontificum, D. Thoma, D. Raymundo, & D. Antonino*: & Gaſpar Jueninus tom. 1. diſſert. 4. c. 2. q. 7. & Illuſtriſſimus Genettus tom. 1. c. 1. q. 3. ſunt adeo rigidi, ut velint veritates hujuſmodi deſumendas eſſe ſolùm ex Sacra Scriptura, & Traditione. Hinc Jueninus tam horret recurſum ad Medicos, ut par. 8. diſſer. 8. c. 6. aſſeruerit eſſe peccatum mortale, ſi conjux petat debitum tempore menſtruorum, ſi tamen verum ſit, quòd tali tempore filii naſcantur leproſi, quod tamen plures Medici negant. Ecce non vult credere Medicis in materia, de qua ſoli Medici ſunt inſtructi.

28. Denique in praxi videtur non poſſe omnino conferri Sacramentum in caſu noſtro, quia juxta Innocentium Undec. in Decreto condemnante plures propoſitiones num. 1. deciditur non poſſe conferri Sacramentum, quando agitur de valore ejus, relicta opinione tutiori; cum ergo hic agatur de validitate Baptiſmatis, & tutius ſit non baptizare, quia non baptizando non incurritur periculum fruſtrandi Sacramenſum, ſequitur eſſe abſtinendum &c.

29. Secundò probabilior videtur opinio Antiquorum, quàm oppoſita Modernorum, quia illa habet tot, & tantos Patronos,

hæc

Digitized by Google

hæc verò non multos Doctores, nec tanti nominis habet, ut poſſint aliquo modo comparari cum illis. Et quamvis concederemus, licere ſequi opinionem minùs probabilem, relicta probabiliori, & tutiori, ut vult communiſſima Modernorum opinio, tamen negari nequit conducibilius, & tutius eſſe ſequi probabiliorem, & tutiorem, quicquid plures Probabiliſtæ in oppoſitum dixerint; nam ex D. Auguſtino lib. 1. de baptiſm. contra Donat. c. 3. & 5. incerta non ſunt præponenda certis; & hic agit S. Doctor de collatione baptiſmi, & tenendum eſt certum, & relinquendum incertum c. *ſi quis autem*. de pœnit. diſt. 7. nec certum pro incerto mutandum eſſe ſcripſit Metellus in fine ſui Conſulatus Boccho Mauritaniæ Regi apud Salluſtium de bello Jugurtino.

30. Hæc ſunt fundamenta, quæ pro illa Antiquorum opinione afferri poſſunt. Nunquam ſatis mirari deſinam, quomodò tot Theologorum Coriphæi, & Scholarum Theologicarum Principes neſcire potuerint veritatem illam, (quod nempe *Infans in uterò poſſit ablui*, ſaltem dum inſtat partus) quam ab Obſtetricibus, Chirurgis, & Medicis noſcere nullo negotio poterant; ſicut & legendo Hippocratem, Æginetam, Celſum, & Avicennam.

31. Ut autem Doctores, qui dubitarunt de veritate antiquæ opinionis, ſunt in hoc laudandi, quatenus ab authoritate tantorum Authorum adduci ſe paſſi non ſunt ad credendum, infantes in utero eſſe ablutionis incapaces, ita laude digni non ſunt, quòd noluerint plenam veritatem attingere, quam adeò facilè poterant. Hi Theologi in rei veritate neſciebant, an hi pueri poſſent ablui. Medici verò, Chirurgi, & Obſtetrices ſcire nequeunt, an tales infantes habeant requiſita ad Sacramentum; & ſic plures infantes ex negligentia Doctorum certò æternùm pereunt, qui forſan ſalvi fieri potuerant.

32. Nunc dabunt mihi veniam Lectores pii, ut altè conquerar de illis Recentioribus, qui cum patefacta jam veritas ſit, & clarè demonſtratum, hoſce infantes poſſe in utero ablui, pergunt adhuc, & abſolutè proferunt illud Antiquorum: *Infantes in utero ablui non poſſunt*. Profectò rei erunt damnationis illorum infantium, dum ex ſupina negligentia nolunt aperire oculos clariſſimæ veritati, & propter illam rationem negant baptiſma hiſce parvulis. Quando agitatur quæſtio, v. g. an Berta validè matrimonium inierit, quia adeſt ſuſpicio de impedimento Frigiditatis, nonne juxta c. *propoſuiſti*. de probat. c. *fraternitatis* de frig. & malef. Judex jubet, ut honeſtæ mulieres inſpiciant fœminam, & referant veritatem? ſic etiam quando dubitatur, an mulier ſit

gra-

Digitized by Google

gravida, tunc traditur Obſtetricibus inſpicienda l. *temporibus* ff. de inſpic. ventr. Nonne caſus noſter eſt omnino ſimilis? cur ergo non conſulimus Obſtetrices? Chirurgos? Medicos? ſi eadem eſt ratio, idem æſtimari debet, inquit l. *illud* ff. ad Leg. Aquil. Vide num. 52. Nunquid major cura adhiberi debet pro determinatione matrimonii, quàm Baptiſmi? aut majus negotium eſt, ut filii generentur Mundo, quàm Cœlo?

33. Sunt prorſus incredibilia, quæ faciunt Obſtetrices, Chirurgi, & Medici, quando partus eſt difficilis, ut vivus edatur; vel quando eſt mortuus, ut quàm citò extrahatur. Videantur Medici, & Chirurgi, quando agunt de hac materia; ſed præcipuè legantur Scipio Mercurio lib. 2. & Franciſcus Mauriceau lib. 2. qui tradunt præcepta propemodum infinita de hac re. Mauriceau c. 12. cum Celſo aſſerit, operationem, qua Chirurgus adjuvat parientem, eſſe laborioſiorem, quàm ſubire poſſit; & ſubdit Fabritium ab Aquapendente narrare, ſe ab incœpto aliquoties deſtitiſſe, & aliis opus finiendum conceſſiſſe, quia nimiùm laſſatus fuerat. Jure tamen tot labores ſubeunt; ſciunt enim ſe teneri ſub præcepto rigidiſſimo charitatis ad enitendum totis viribus, ut illos miſerrimos pueros à morte vindicent juxta illud 1. Jo. 3. *non diligamus verbo, nec lingua, ſed opere, & veritate.*

34. Ex his conficitur argumentum. Obſtetrices, Chirurgi, & Medici tot peragunt, ut vitam tribuant temporalem; & Theologi noſtri nihil facient, ut ipſis vitam æternam largiantur? Si legent in Antiquis, illos non poſſe ablui, nihil ampliùs inquirent? Legebatur in Antiquis Antipodas eſſe fabulas, Oceanum eſſe invium, Zonam torridam eſſe inhabitabilem. Nunquid maximus Columbus acquievit hiſce dictis? an potiùs auri, gloriæque fame percitus voluit oculis ſuis cernere veritatem? cur ergo Theologi cœleſtis theſauri fame perculſi, ut illo noſtros infantes ditent, toto conatu non ſatagent ipſos abluere, licèt Antiqui ablui poſſe inficientur?

C

Digitized by Google

CAPUT III.

Neceſſaria pro quæſtione circa Uteri cognitionem traduntur.

35 UT plenam, quantum fas eſt, & veram deciſionem ſtatuamus, opus eſt, ut aliqua de uteri quidditate, & proprietatibus tradamus, quæ omnino neceſſaria ſunt pro ejus enodatione. Sed duo prius, neceſſe eſt, ut præmittam, unum pro Theologis rigidis, alterum pro Medicis, & Chirurgis. Hos igitur precor, ne mihi irrideant, ſi tam pingui minerva hanc ſpartam impleverim; nec enim finis meus exigit pleniorem explicationem, ſed craſſiorem; Illos autem etiam, atque etiam hortor, ut hac vice patiantur me de hac materia agere, & innatam ſeveriorem exiſtimationem deponant, qua credunt peccari in honeſtatis leges, ſi de hiſce rebus Theologi noſtri diſcurrant. Nunquid ergo, ut huic imaginariæ honeſtati conſulam, debebo cum Authoribus hæc ignorantibus dicere univerſim: *Infans in utero nequit ablui? Non eſt notus Eccleſiæ?* & ex hac falſa credulitate negare baptiſma tali puero, & ſinere, ut in æternum pereat? Ut Medici mulieribus medeantur in aliqua propriarum partium laborantibus, debent earundem cognitionem haurire; & peccarent juxta Hippocratem de morb. mulier. tex. 87. ſi vellent muliebria, ut virilia curare: *multum enim*, inquit famoſiſſimus ſenex, *differt muliebrium, ac virilium curatio*. Porrò has partes diligentiſſimè explanando, quin figuris ad vivum repræſentando non exiſtimant, ſe honeſtatis leges violare. Debebitne Theologus credere ſe facturum aliquod execrabile in honeſtatem, ſi craſſo calamo eaſdem deſcribat, ut animas illorum puerorum à morbo originali liberet, quod pro dignitate, & veritate facere nequit ſine hac cognitione? Fortenè credunt ſatis exponi poſſe uteri qualitates, ſi quidditatem, & diviſionem ejuſdem ignoremus!

36. Sed audiant hi, & tandem ſileant, aurea verba D. Aug. lib. 14. de Civit. Dei c. 23. quiſquis ad has litteras impudicus accedit, culpam refugiat, non naturam, *facta denotet ſuæ turpitudinis, non verba noſtræ neceſſitatis*, in quibus mihi facilè *pudicus, & religioſus lector, vel auditor ignoſcet*.... quia non damnabilem obſcœnitatem commemoramus, *ſed in explicandis, quantum poſſumus, humanæ generationis affectibus verba tamen obſcœna*

ſcœna

Digitized by Google

ſcæna devitamus. Sic Auguſtinus: *Nec hic ulla intervenit temeritas præſumptionis, ubi*, inquit Leo Magnus Epiſt. 92. c. 16. *eſt diligentia pietatis*. c. *ſi nulla* de conſecr. diſt. 4. quæcumque enim nunc ſcribo, omnia, ut dixi ab initio, charitatis, miſericordiæ, & pietatis cauſa erga hoſce pueros omnium miſerrimos exaro.

37. Sciendum ergo, Uterum ex Regnero Graaf de mulier. organis c. 8. & reliquis Anatomicis ſic dici ab utre, & ſolere etiam vocari Matricem, Utriculum, & Loca muliebria: Collocatur autem in regione hypogaſtrica, hoc eſt in infima parte imi ventris, quæ in cavitate, quæ peluis dicitur, conſtituitur ab oſſe ſacro, & oſſibus ilei. Ejus figura ab aliis ſtatuitur rotunda, ab aliis pyriformis. Graaf ait ad triangularem accedere. Theologus poteſt imaginare amphoram habentem cavitatem, & collum oblongum ſex, ſeptem, octo, aut novem ex Graaf c. 7. digitos per tranſverſum, ita poſitam, ut cavitas ſupernè ſit, infernè collum, & tunc ſibi finget figuram, & ſitum Uteri; namque eſt certum, Uterum habere duas partes, quarum una appellatur cavitas, altera collum. Scio Graaf, & alios cavitatem dividere in fundum, & cervicem. Nobis noſtra diviſio ſufficiat cum Thoma Bartolino in Anat. reform. lib. 1. c. 29. qui collum etiam cervicem vocat.

38. Collum pro noſtra intelligentia poteſt dividi in tres partes, ſcilicet in Orificium exterius, quod oculis patet, & in Orificium interius, & eſt illa pars, quæ cum cavitate immediatè conjungitur. Hoc orificium vocatur à Graaf c. 15. tab. 24. fig. 3. *Uteri oſculum*, & quando Hippocrates *Uteri oſculum* nominat, creditur intelligere hoc orificium. Tertia pars colli eſt illa longitudo ſex, ſeptem &c. digitorum per tranſverſum medians inter oſculum Uteri, & orificium exterius.

39. Facta conceptione Uterus clauditur in orificio interiori, & ita clauditur, ut nec ſpicillum acùs admittat juxta Hippocratem de natur. puer. num. 37. & 39. & Galen. claſſ. 1. lib. 15. de uſu part. c. 7. *& ita communiter creditur*, ait Bartolinus ibidem. Aperitur autem Uterus, quoties infans tentat egredi; impoſſibilis enim eſſet partus, ſi non aperiretur. Porro hæc apertio eſt adeo mirabilis, ut Galenus ubi ſupra dixerit, nos poſſe illam admirari, non capere. Aperitur etiam in ſuperfœtatione, quando nempe concepto primo fœtu poſt aliquod tempus iterum fit alia conceptio, non excluſo primo concepto. Sed hœc apertio ad rem non pertinet.

40. Uſque ad hæc noſtra tempora credebatur fœtus primò eſſor-

Digitized by Google

efformari in cavitate uteri per commixtionem ſeminis, vel ſeminum cum ſanguine menſtruo fœminæ; nunc verò Anatomici, qui aſſerunt hominem, & quodlibet aliud animal generari ex Ovo, dicunt ovum in teſtibus mulierum fœcundari ab aura ſeminali viri, & poſt paucos dies propelli per quoddam canale, quod Tubas Fallopianas, à primo harum partium detectore Fallopio, appellant; propelli, inquam, in uteri cavitatem. De hoc inter alios Modernos videatur Graaf c. 14.

41. Fœtus in utero involvitur à duabus membranis, prima, quæ immediatè puerum totum ambit, dicitur Amnios, quam Galenus vocat etiam Amiculum, eſt tenuiſſima, & tranſparens. Secunda, quæ eſt craſſa, & totaliter etiam puerum amicit, appellatur Chorion. Utraque ex his admittitur ab omnibus tum Antiquis, tum Modernis, & in quovis partu videri poteſt, & aliquando puer naſcitur obvolutus ab Amnios. Hunc partum eſſe fortunatum vulgus credit, & mille ſuperſtitiones de ipſo diſſeminat. Medici quoque ipſum felicem aſſerunt, eo quòd ſic veſtitus ab illis anguſtiis abſque ſui, & matris læſione potuerit egredi, quod poſterius omnino ut verum fatendum eſt. Multi aſſerunt inter haſce membranas mediare aliam, quam cum Galeno Allantoidem nuncupant. Meminiſſe ſit ſatis.

42. Certum eſt in his membranis humores contineri; ſed Anatomici differunt de numero, & uſu eorundem; aliqui enim volunt eſſe tantùm duos, alii tres. Rurſus quidam dicunt eſſe tantùm excrementitios, alii nutritivos, alii partim excrementitios, partim alimentitios. Qui excrementitios autumant, in Amnio Sudorem, in Chorio Urinam locant; ſed Bartolinus c. 36. ſudorem, & urinam in Amnio eſſe credit. Graaf ubi ſupra omnes nutrititios judicat. Ad rem noſtram nihil refert; nonnihil facit, quòd in Amnio contineatur aliquis humor, in quo infans innatet.

43. Chorio adnaſcitur quædam ſubſtantia carnea figuræ orbicularis, & propterea Placenta dicitur, & Epar Uteri etiam nuncupatur. In umbilico puer uli incipit quidam funis conſtans ex vena, duabus arteriis, Uracho, & ligamentis longitudinis ulnæ cum dimidio juxta Bartolinum c. 37. quatuor palmorum juxta Mauriceau lib. 2. c. 4. ſed aliquando eſt brevior. Progreditur ad collum, gyrat per frontem, & inde connectitur cum Placenta. Verùm Placenta unitur utero minutiſſimis filamentis, quæ aſſimilari queunt radicibus arboris, quibus ipſa arbor terræ infigitur. De quo vide Graaf tab. 22. Eſt incertum, cui parti uteri Placenta nectatur. Bartolinus in ſuis tabulis vult connecti fundo uteri,

Digitized by Google

uteri, Graaf prætendit uni ex lateribus. Ad nos nil refert.

44. Fœtus dupliciter egreditur ab utero, vel per collum, ſeu vaginam, vel per inciſionem uteri. Ex ſecundo modo habetur partus Cæſareus, ſic appellatus, quia cæditur uterus; & hinc Cæſareum nomen deductum. Hoc pacto Scipionem Aphricanum priorem, Julium Cæſarem, & Manlium natos eſſe ſcribit Plinius lib. 7. hiſtor. natural. c. 8.

45. Partus primi modi vel ſuccedit tempore debito, & parte debita præeunte, nempè capite; & ſic habetur partus naturalis; ſi aliter fiat, partus præternaturalis appellatur. Quoad tempus Medici inter ſe digladiantur. Communis opinio fundata in l. *ſeptimo*. ff. de ſtatu homin. ex Hippocr. de qua Zachias lib. 1. tit. 2. q. 1. & 3. vult partum dici naturalem, ſi fiat ſaltem ſeptimo menſe, quin Gloſſa ſuſtinet ſufficere, ſi menſis ſit incœptus, & l. *inteſtato*. *V. ſecundo die*. ff. de ſuis. & legit. hæred. dicit, juxta Hippocratem filium eſſe legitimum, ſi naſcatur 182. die. Contra hanc communem opinionem ſtat ipſe Zacchias d.q. 3. cum Lalamantio, & Fortunato Fidelio, & prætendit ad partum naturalem requiri ſaltem novem menſes. Eſt etiam communiſſima ſententia apud Zachiam q. 2. num. 12. natum ante ſeptimum menſem propriè vocari abortivum, pro quo facit d. l. *inteſtato*. §. fin.

46 Partus uterque ex multis capitibus poteſt eſſe difficilis, ut videre eſt apud Zachiam lib. 1. tit. 4. q. 4. num. 14. Mercurium lib. 2. Mauriceau lib. 2. c. 10. Sennertum tom. 2. operumque 3. lib. 4. par. 2. ſect. 6. c. 4. Maziero Sogno Chirurgo giornata 1. & alios, qui figuris delineant ad vivum plurimos modos, quibus difficilis partus contingit. Hinc Hippocrates 5. aphoriſ. 56. dicebat: *Quæcunque utero gerentes à febribus corripiuntur, & fortiter caleſiunt ſine occaſione manifeſta, difficulter pariunt, & cum periculo*.

47. Cauſæ difficultatis ſunt, vel quia uterus eſt debilis, & ad expellendum non inſurgit, ac dolores illi, qui ex uteri conatu ad expellendum fœtum excitantur, gravidam non apprehendunt: vel quia ſpiritus, & ſanguis, quæ ſunt inſtrumenta ejiciendi partum, non adſunt in ſufficienti copia. Item ſi in utero Gemelli, vel plures adſint, & eodem tempore exitum quærant, aut ſi fœtus molam cohærentem habeat, aut ſi fœtus eſt magnus vel ſecundum totum, vel ſecundùm caput, vel ſi vaſa umbilicalia aliquot gyris collum vinciant, vel quia tota aqua exiit ab utero; unde orificium, & vagina exſiccentur, & ſic dilatari nequeant, ut opus eſt: Inter partus difficiliores enumerantur, quando infans Natibus, Dorſo, Ventre, Pectore, vel manibus, pedibuſque oſculo uteri obverſis exire tentat. Si quis figuras ho-

B rum

rum partuum cernere cupiat, Authores prædictos adeat.

48 Ex his omnibus, quæ apud Obſtetrices, Chirurgos, & Medicos ſunt inconcuſſa, colligitur, dari ſæpè caſum, in quo cavitas uteri ſit aperta, & tamen puer ſit intra ipſam cavitatem, vel intra ipſum collum, & nulla pars extra appareat, & hic ſecundus caſus anno 1705. die 26. Decembris hora 22. mihi accidit. Aſſiſtebam cuidam gravidæ Animam agenti, quia parere nequibat, & ipſam hortabar, ut morti ſe ſe libenter diſponeret; cum Obſtetrix cognovit ex tactu caput infantis eſſe in orificio interiori. Tunc juſſi, ut madefacta tela ſubtili infantem abluere conaretur, quod Deo dante Obſtetrix peregit. Inſperatò poſtea natus eſt fœtus, & iterum ſub conditione baptizatus fuit ob dubium, quod ingerit oppoſita opinio. Hic eſſet demonſtrandum, infantem ante partum ſe ſolvere à membranis, à quibus circumdatur, ſed melius fiet infra num. 66. Ex doctrina hujus Corollarii patet, dari duos caſus, in quibus totus infans, & totaliter reperitur intra uterum, & tamen uterus eſt apertus. Poteſtne ergo tunc puer baptizari?

CAPUT IV.

Aperto Utero, Infans in Utero phyſicè baptizari poteſt.

49 QUæſtio fieri nequit, an infans in utero, ſi ipſe uterus ſit clauſus, poſſit baptizari; quia, cum baptiſma ſit quædam ablutio, dicebat D. Thom. 3. par. q. 68. ar. 11. & ſit deciſum c. *Spiritus ſanctus.* de conſecr. diſt. 5. in quo omnes nunc conveniunt; licèt nonnulli Antiqui ſiſtere in aqua dixerint; ſequitur infantem in utero, ipſo clauſo, non poſſe baptizari. Porro num. 39. docui uterum eſſe clauſum, antequam inſtet partus ſive naturalis, ſive præternaturalis.

50. Dices baptizari poſſe abluendo matrem; nam infans eſt portio matris ex l. 1. §. 2. ff. de inſpic. ventr. & l. *ventre* ff. de acquiren. vel omitt. hæred. & à Galeno claſſ. 1. lib. 15. de uſu part. c. 5. cum Hippocr. 5. aphor. 45. nomine ventris appellatur, & à Medicis puer in tali ſtatu comparari ſolet fructui ramo arboris inhærenti.

Sed contra. Ex D. Auguſt. in c. *ſi ad matris* de conſecr. diſt. 4. ſic

Digitized by Google

ſic ſequeretur, infantem non poſſe baptizari, *ſi mater eius, dum illum geſtaret in utero, urgente mortis periculo fuiſſet baptizata;* &tamen de fide eſt ex Tridentino ſeſſ. 5. can. 4. *pueros recentes ab uteris matrum*, etiam baptizatarum, eſſe baptizandos, de quo vide etiam Concilium Milevitanum in c. 2. relatum in c. *placuit, ut quicunque* de conſecr. diſt. 4. Tum quia ex eodem Trident. c. 3. *ſicut unicuique ineſt peccatum originale, unicuique proprium, ita unuſquiſque proprio baptiſmo eſt abluendus.* Tum quia infans non unitur matri tanquam pars, & membrum, ſed tanquam arbor terræ, ut notat Graaf. *Sicut ergo Arbor, & Terra ſunt duo compoſita omnino diſtincta, ita Mater, & Puer.* Porrò à legibus, & Medicis fœtus appellatur Venter per Metonymiam, accipiendo continens pro contento. Hinc Gloſſa in d. l. 1. de inſpic. ventr. V. *portio*, infans dicitur portio matris ſolùm *ſecundùm quid.* Ergo ſimpliciter loquendo puer in utero non eſt pars matris. Illa comparatio medica cum fructu, & ramo arboris eſt pro me, quia fructus, & ramus ſunt duo compoſita toto cœlo diverſa, & diſtincta.

51. Dicendum igitur: inſtante partu ſive naturali, ſive præternaturali, infans in utero phyſicè baptizari poteſt.

Ut probetur hæc veritas, quam evidentem credo, licèt Theologi antiqui unanimiter hoc negaverint, hic recolendum illud principium: eſſe nempe credendum peritis in arte l. 1. ff. de inſp. ventr. *l. ſemel.* C. de re milit. c. *propoſuiſti.* c. *cauſam matrimonii* de prob. c. *fraternitatis* de frigid. & malef. c. *ſignificaſti* el. 2. §. 3. de homic. hinc Gloſſ. in c. *ut veterum* 9. diſt. V. *Græci* dicebat: *magis eſſe credendum Auguſtino in diſputationibus, Hieronymo in tranſlationibus, Gregorio in moralibus*, quia ſcilicet Auguſtinus peritior erat in diſputationibus, Hieronymus in tranſlationibus, & Gregorius in moralibus; & Hieronymus in prologo Scripturæ ad Paulinum ſcribit: *Quod Medicorum eſt, promittunt Medici; tractant fabrilia fabri;* hinc etiam placuit Poetæ ſcribere: *Navita de ventis, de tauris narrat arator: Enumerat miles vulnera, paſtor oves;* & Imperator in l. 1. §. *omnibus authoribus*, non omnes in omnibus, ſed certi per certa, vel deteriores, vel meliores inveniuntur.

52. Porro in noſtro caſu Obſtetrices, Chirurgos, & Medicos eſſe ſolos peritos, non Theologos eſt evidens, nam in d. l. 1. ſolæ honeſtæ mulieres inſpiciunt uterum ad cognoſcendum, an ſit gravidus. In c. *propoſuiſti*, & in c. *dum cauſam* ſolæ mulieres adhibentur ad videndum, an mulier ſit virgo; & in c. *ſignificaſti*, ad decernendum, an aliquod vulnus ſit grave, vel leve; & ſic, an aliquis incurrerit in irregularitatem, necne, præcipitur, ut

Digitized by Google

peritorum judicio Medicorum ſtatur ; & ex ſola authoritate doctiſſimi Hippocratis in *l. ſeptimo.* ff. de ſtatu hom. deciditur partum ſeptennem eſſe legitimum. Ergo etiam in caſu noſtro, ut determinetur, an uterus gravidus poſſit ablui, ſolos Medicos, Chirurgos, & Obſtetrices debemus conſulere, non Theologos. Fateor equidem poſse etiam Theologos artem medicam, chirurgicam, & obſtetricantem ediſcere, ut de facto allegati Moderni fecerunt; tamen antiqui Theologi, & Moderni antiquam opinionem ſequentes hujuſmodi Facultatibus operam non dederunt, ut legenti præſentem quæſtionem in illis apertiſſimè conſtat. Solus Pater Comitolus Obſtetrices interrogavit, quæ quidem plenè non callent ea, quæ neceſsaria ſunt pro recta deciſione noſtræ difficultatis. Et quia ſolùm Obſtetrices conſuluit, ipſe quoquè deceptus fuit, ut patebit infrà.

53. Bifariam infans in utero exiſtens ablui poteſt. Primò mediante aliquo inſtrumento, quo injiciatur aqua in uterum, ſicut Chirurgi tali inſtrumento utuntur ad injiciendos convenientes humores in ipſum uterum, quando laborat v. g. hydrope apud Sennertum lib. 4. par. 1. ſec. 2. c. 11. fin. & illud vocant Clyſterem, ſicut & in l. *item ſi Obſtetrix* ff. ad l. Aquil. Secundò, immittendo manum in uterum, & habendo intra digitos parvam ſpongiam aqua imbibitam.

54. Inſtante partu vel utroque modo, vel uno ex illis, infantem in utero poſse ablui certum puto. Pro primo audiamus Franciſcum Mauriceau in ſuo tractatu de morbis gravidarum italo ſermone conſcriptum lib. 2. c. 33. pag. 289. Hic acerrimè tuetur fieri non poſse inciſionem cæſaream vivente matre. Ipſi objiciebatur hujuſmodi operationem eſse celebrandam, ut baptizetur infans, ſi enim talis inciſio non fieret, puer moreretur in utero ſine baptiſmate. Ut ergo prædictus Author diluat præfatum objectum, ſic ſcribit: *Che non ſi può trovar'alcun caſo, nel quale non ſi poſſa dar'il Batteſimo, mentre che il fanciullo è ancora nel ventre della Madre, eſſendo facile di portar con una ſiringhetta ben netta l'acqua ſopra qualſivoglia parte del ſuo corpo; e ſarebbe inutile il dire, che l'acqua non vi ſi può portare, perche è involto nelle proprie membrane, che glie l'impedirebbero; perche ſi sà già, che ſi poſſono con ogni facilità rompere in caſo, che non lo foſſero, dopo che ſi può con tutta facilità toccar'il corpo con la ſiringa; e ſe ſi preſuppone, che l'orificio interno della Matrice non ſia ſufficientemente aperto, è facile à riſponderſi, perche biſognerebbe preſupporre, che non foſſe in travaglio, perche per poco, che lo ſia, ſi può abbaſtanza dilatare per poterlo battezare, benche foſſe neceſſario fargli qualche violenza con* qual-

qualche ſtromento. Hucuſque Author. Ecce in tempore, in quo infans egredi tentat, nedum ablui poteſt, ſed etiam hoc facilè fit: *Eſſendo facile di portar con una ſiringhetta &c. Dopo che ſi può con tutta facilità toccar il corpo con la ſiringa*. In fine hujus capitis Author ponit figuram, in qua delineata videntur varia inſtrumenta, quibus inciſio cæſarea perficitur; videtur etiam litt. I. K. L. illud inſtrumentum triplici figura cumpactum, quo matrix aperitur, & litt. N. cernitur illud, quod vocat *ſiringhetta*, & quo utitur ad faciendas injectiones uſque ad fundum matricis. Si Lector videbit hæc inſtrumenta, certò comperiet, eſſe omnino verum, quod Author dicit, eſſe nempe facilem ablutionem pueri in utero, adhibendo tale inſtrumentum, & tunc libenter cum reverentia dimittet Theologos antiquos oppoſitum docentes. Idem Mauriceau c. 29. pag. 273. narrat Pariſiis in ſuburbio Sciambli anno 1672. fuiſſe magnam quæſtionem inter Parochum loci, & quendam Regularem Theologum. Parochus nolebat poſſe baptizari infantem in utero exiſtentem, & vita periclitantem; è contra rationabiliùs ſentiebat, inquit Author, Theologus illo Parocho doctior, & totis viribus probabat, debere baptizari, nec permittendum eſſe, ut æternùm periret.

55. Miror valdè, quòd Pater Natalis Alexandri, & Gaſpar Jueninus hanc veritatem non didicerint à Mauriceau, cum viverent cum ipſo Pariſiis, & forſan eodem tempore. Pater Ludovicus Scildere, & Georgius Gobat de Sacram. tract. 2. num. 57. utuntur tali inſtrumento ad baptizandum noſtrum infantem, & monent, jure merito, aquam immittendam debere eſſe calidam, quia frigida noceret utero.

56. Quoad ſecundum ablutionis modum, dubitandum non eſt inſtante partu ſæpe poſſe immitti manum in uterum, & ſic media ſpongia madefacta puerum ablui. Accipiat quis ſiniſtra infantulum recenter natum, ponat dexteram ſupra ejus pectus, videbit puerulum eſſe majorem manu tum longitudine, tum latitudine, tum profunditate. Tum ſibi efformet hanc demonſtrationem. Hic infans, qui major eſt, potuit egredi ab utero, ergo hæc manus, quæ minor eſt, poterit ingredi in uterum. Eadem eſt via dicebat Ariſtoteles 2. phyſic. *Athenis Thebas, ac Thebis Athenas*. Præterea aliquando infans duplicatus naſcitur, & ſic longè minor eſt manus; ergo multo magis poterit ingredi, præcipuè cum habeat majorem vim faciendi ſibi viam.

57. Confirmatur authoritate Medicorum, & Chirurgorum, qui dum tractant de partu, vel de extractione ſecundinæ retentæ, vel pueri mortui in utero, expreſsè, & clarè dicunt poſſe immitti

Digitized by Google

ti manum in uterum; quia verò in c. *ſignificaverunt*, & c. *cum cauſam* de teſt. effrænata multitudo teſtium pro deciſione cauſæ prohibetur, ideò ſolùm quadraginta teſtes pro hac veritate inducam, quia talis numerus expreſsè conceditur d. c. *cum cauſam*: Ita ergo dicunt Hippocrates ſec. 3. de ſuperfætatione, Aetius tetrabil. 4. ſerm. c. 22. Paulus Æginetà de re medic. lib. 3. cap. 76. Avicennas lib. 3. Fen. 21. tract. 2. c. 14. 25. & 28. Trotula de paſſion. mulier. c. 17. Albucaſis lib. 2. method. medend. c. 75. & 76. Arnold. Villanov. lib. 3. Breviar. c. 5. Valeſcus de Taranta in Philonio lib. 6. c. 20. Rodericus à Caſtro Luſitan. de morb. mulier. lib. 4. cap. 2. 5. & 6. Nicolaus Rocheus de morb. mulier. curand. c. 30. cum Fuchſio. Albertinus Bottoni de morb. mulier. lib. 2. c. 80. Scipio Mercurius *La Commare* lib. 2. c. 2. Joann. Michael Savonarola Pract. major tract. 6. c. 21. rubr. 31. & 32. Petrus de Largelata lib. 5. tract. 19. c. 27. Ambroſius Paræus de homin. generat. lib. 25. c. 14. Joan. Marinellus de medic. mulier. lib. 3. c. 12. & 13. Vidius Vidii tom. 2. par. 2. lib. 11. c. 34. Hieronymus Mercurialis de morb. mulier. lib. 2. c. 4. Joan. Baptiſ. Soris *Teſorò di Chirurgia* lib. 7. c. 33. Paulus Barbetta in Opere Chirurgico part. 1. c. 23. Balduinus Ronſæi de humanæ vitæ primordiis c. 22. Guilel. Rondeletius in method. curan. morb. de partus difficul. c. 64. Hieronymus Fabrit. ab Aquapend. Operat. Chirurg. par. 2. c. 86. Petrus Salius Diverſus in Avicen. lib. 3. Fen. 1. tract. 2. c. 26. Donatus Antonius ab Alto Mari de meden. humam. corp. malis c. 114. Victor Trincavella de ration. curand. particul. human. corp. affectus lib. 11. c. 23. Alex. Maſſaria Pract. med. lib. 4. c. 13. Lazarus Riverius Praxeos medicæ lib. 15. c. 18. Zacutus tom. 2. lib. 3. c. 18. litt. E. Ludovicus Mercatus tom. 4. lib. 4. c. 3. pag. 724. Raymund. Jo: Fortis de Febr. & morb. mulier. ***Fœtus mortuus*** pag. 420. Michael Etmulerus tom. 2. Collegii pract. ſect. 7. art. 3. membr. 3. de fœtu mortuo. Sennerti tom. 2. operumq. 3. lib. 4. par. 2. ſec. 6. c. 3. fin. & c. 5. ubi allegat Joannem Schenchium. Joan. Dolæus in Encyclopedia medica lib. 5. c. 7. de partu laborioſo. Franciſcus De le Boe Sylvii Praxeos medica lib 3. c. 7. de partu læſo à nu. 163. ad 169. Isbrandus Diemerbroeck Anatom. lib. 9. c. 15. Bernardinus Chriſtini ***Prattica Medicinale de' mali delle Donne.*** c. 20. Hic Author compoſuit hoc Opus poſtquam recepit habitum D. Franciſci illius Familiæ, quam Obſervantium vocant. Denique ita ſentit Philippus Maziero ***nel Sogno Chirurgo*** giornata 1. Hic experientiſſimus Chirurgus adhuc vivit, unde poteſt viva voce docere incredulos hujuſce rei, ſi adhuc poſt tot, & tantos teſtes ſupereſſent; quia verò ſolùm Patavii moratur, increduli abſentes in-

terro-

Digitized by Google

terrogabunt Obſtetrices, & Chirurgos Obſtetricantes, ut tandem hanc veritatem ediſcant, quieſcant, & credant, potuiſſe totum Theologorum antiquorum agmen in hoc facto deficere.

58. Juvat hìc præciſa verba Hippocratis referre, ut cogantur Adverſarii ita reliquos Medicos ſentire: Quòd ſi, inquit ipſe loco allato, extra Uteri oſculum, verùm intra pudenda fuerit (puer) *manibus immiſſis* caput apprehenſum extrahito. Si autem fœtus maneat mortuus, nec ſponte, nec per medicamenta naturaliter excidat, *manu cerato maximè lubrico illita, & in uterum incluſa humeros à cervice valido pollicis appreſſu divid ito*. Hactenus Hippocrates. Nota in collum uteri poſſe immitti utramque manum: *manibus immiſſis*: In uterum tamen ſola manus immittitur: *Manu*. Hæc verò manus immiſſa in uterum valido pollicis appreſſu poteſt humeros revellere à capite: *humeros à cervice valido pollicis appreſſu dividito*. Non poterit eadem cum parva ſpongia madefacta humeros, & cervicem abluere?

59. Mauriceau ulteriùs progreſſus eſt, & c. 13. pag. 222. docet ad probandum, an infans in utero ſit vivus, ut *manu in matricem immiſſa*, & pueruli brachio apprehenſo, vel vaſe umbilicali tactu percipiamus, an arteriæ motum ſuum peragant, necne. Hæc eadem manus non poterit manus, pedes, ventrem, dorſum, caputque infantuli madefacere?

60. Ut verò Adverſariis morem geram, & ex Patribus probem hunc modum probandi veritates Theologicas teſtimonio Obſtetricum, & Medicorum, affero teſtimonium Tertulliani luce meridiana ſplendidius. Lib. de Anima c. 25. totus eſt Author, ut convincat Philoſophos, & Hæreticos animam infundi, antequam puer ab utero exeat. Ex duobus capitibus hoc præſtat. Primum ex teſtimonio matrum his verbis: *Ne ex Medicis quidem defuit Hiceſius, & Naturæ, & Artis ſuæ prævaricator.* (Ex eo quia tenuit fœtum non animari ante partum.) *Puduit, opinor, illos hoc ſtatuere, quod fœminæ agnoſcerent. At quantò roboratior exitus à fœminis revinci, quàm probari; in* iſta namque ſpecie nemo tam idoneus magiſter, arbiter, teſtis, quàm ſexus ipſius. *Reſpondete matres, voſque prægnantes, voſque puerperæ. Steriles, & maſculi taceant. Veſtræ naturæ veritas quæritur, veſtræ paſſionis fides convenitur, an aliquam in fœtu ſentiatis vivacitatem alienam de veſtro, de quo palpitent ilia, micent latera, tota ventris ambitio pulſetur, ubique ponderis regio mutetur*. Ecce ad probandum pueros in utero habere animam, *nemo tam idoneus magiſter, &c.* quàm mater. Ergo etiam nemo tam idoneus in noſtro caſu, quàm mater. Igitur reaſſumens Tertulliani verba dicam: *Reſpon-*

Digitized by Google

dete matres, *voſque prægnantes*, *viſque puerperæ*. *Steriles*, *& maſculi taceant*. *Veſtræ naturæ veritas quæritur*, *veſtræ paſſionis fides convenitur*, an inſtante partu ſentiatis manum alienam volventem fœtum, *de quo palpitent ilia*, *micent latera*, *tota ventris ambitio pulſetur*, *& ubique ponderis regio mutetur*. Si quis hæc negaret, procul dubio Tertullianus ſubjungeret: *Pu iuit*, *opinor*, *illos hoc ſtatuere*, *quod fœminæ agnoſcerent*.

61. Secundum caput, quo Author probat infantes in utero eſſe animatos, habetur illis verbis: *Atquin & in ipſo adhuc utero infans trucidatur neceſſaria crudelitate*, cum in exitu obliquatus denegat partum, matricida ni moriturus. Itaque & inter arma Medicorum *Organon eſt*, quo prius pateſcere ſecreta coguntur tortili temperamento; cum *Anulo cultrato*, quo intus membra cæduntur anxio arbitrio; cum *Hebete unco*, quo totum *pecus* extrahitur violento puerperio. *Eſt etiam æneum ſpiculum*, *quo jugulatio ipſa dirigitur cæco latrocinio*.... Hoc & Hippocrates habuit, & Aſclepiades, & Eriſiſtratus, & majorum quoque profeſtor Herophilus, & mitior ipſe Soranus.

62. Ecce per Tertullianum Etnicorum barbaries invenit inſtrumenta, quibus adhibitis non *neceſſaria*, ut ipſi crudeliter autumabant, ſed libera crudelitate cædebant in fruſta miſerrimum infantem in utero; & ideo trucidabant, quia, fœtus fatali eventu cadens obliquatus in orificium interius, & ipſum vel nolendo, vel non valendo in rectum dirigere, ut faciunt noſtræ Obſtetrices, metuebant, ne matricida evaderet. Evidens nunc efformo argumentum: Etnicorum impietas invenit inſtrumenta effundendi ſanguinem pueri in utero, ipſumque in fruſta laniandi. Chriſtianorum pietas non reperiet inſtrumenta, quibus ſuper eundem puerum parum aquæ effundatur? Numquid facilius erit infantem *laniare*, quàm *lavare*? Pudeat charitatem chriſtianam hoc credere.

63. Habetur hìc argumentum evidens contra Probabilioriſtas, nos rigidiſſimè obligantes, ad recurrendum ad Patres, ut caſus conſcientiæ reſolvamus. Ipſi dicunt nos non poſſe abluere infantes in utero. Quo quæſo Patrum teſtimonio illud antecedens tam confidenter enuntiant? Si ejuſmodi auctoritates afferrent, digni quidem excuſatione eſſent, ſi cum talibus errarent ex D. Hieron. Epiſt. 11. c. 3. inter D. Auguſtini. Verùm credo ipſis nos illud palmare objicere poſſe: *Patere legem*, *quam tu ipſe tuliſti*. c. *cum omnes* de conſtit. l. 1. ff. quod quiſque juris. & illud: *Aliis legem non eſſe imponendam*, *quam nolumus ſervare*. c. *pro illorum*. de præbend. Poſthac legant Tertullianum; ſi nolint in hoc puncto

cto conſulere peritiores, & fatebuntur, evidentem eſſe talium puerorum ablutionem.

CAPUT V.

Objecta contra ablutionem puerorum in uteris exiſtentium diluuntur.

QUamvis concluſio capite præcedente ſtatuta ſit evidens; adhuc tamen contra ipſam militare videntur argumenta alicujus momenti tum ex Medicinæ, tum Theologiæ principiis deſumpta, quæ hìc operæ pretium eſt adamuſſim diſſolvere.

64. Objiciunt primò hanc manus immiſſionem in uterum eſſe experimentum periculoſum, & difficile; unde cauſabit dolores acerbos mulieri.

Sed contra eſt, quia propter hoc eſt experimentum Medicorum. Audi Hippocratem Aphor. 1. ſic dicentem: *Vita brevis, ars longa*, occaſio præceps, *experimentum periculoſum*, *judicium difficile*. Nonne mulier, ut puer mundo naſcatur, vel ut extrahatur, ſi ſit mortuus, ſimilia, & majora patitur? cur ergo, ut gignatur Cœlo, talia pati non debebit? Agrippina teſte Tacito Annal. lib. 14. ingentem adeo lætitiam concepit ex Aſtrologorum vaticinio dicentium futurum quidem fore, ut ejus Filius, Nero, Romanorum evaderet Imperator, at ſimul ipſum occiſurum ſuam matrem, ut inſana exclamaverit: *Occidat, dum imperet.* Noſtræ mulieres non vano Aſtrologorum dicto, ſed Dei teſtimonio certæ factæ, quòd proles baptizata cœlo ſit imperatura, hilares non patiencur quoslibet dolores, & cruciatus, ut ſacro fonte luſtretur?

65. Objiciunt ſecundò. Certum eſt infantem in utero à membranis ambiri. Ergo nequit immediatè tangi ab aqua, ut requiritur ad Sacramentum; hinc Doctor Subtilis dicebat infantem in Corio incluſum baptizandum fore, ſi aqua pertingeret ad corpus, ſecus, ſi non pertingeret.

Sed contra eſt primò, quia eſt opinio plurium tum Antiquorum, tum Modernorum aſſerentium infantem incluſum in ſecundinis validè baptizari. Antiqui ſunt Aureolus in 4. diſt. 5. q. 1. Angelus V. *Baptiſmus* 6. num. 4. Roſella V. *Baptiſmus.* num. Sylveſt. V. *Baptiſmus* 4. q. 1. Armilla V. *eod.* num. 27. Tabien.

V. *Baptiſmus* 5. num. 4. Modernos videre poteris apud Dianam par. 5. tract. 3. reſol. 75.

66. Sed accipe veritatem phyſicam. Infans inſtante partu ſe ſolvit à ſecundinis illas pedibus, & manibus lacerando. Sic dicunt Aetius c. 3. Bottoni c. 32. Mercurius lib. 1. c. 6. Paræus c. 13. Melchior Sebizii Exercitationes medicæ pag. 600. Diemebroeck lib. 1. c. 35. Lucas Tozzi par. 1. Medicinæ de partu. Hieronymus Capivacceus Pract. lib. 4. c. 8. litt. D. Franciſcus Stochamer Microcoſmographia. c. 18. pag. 240. qui aſſerit ita vehementer puerum calcitrare, *donec eas*, membranas, *omnino diſrumpat*. Ita etiam plerique aſſerunt ex allegatis Authoribus; unde otioſum eſſet longum Catalogum texere, quibus præiverat Antiquiſſimus Hippocrates de natur. pueror. his verbis: *Quando verò mulieri partus inſtat, tum ſe movente puero, & manibus, ac pedibus ſe jactante membranam quandam internam abrumpi contigit, deinde poſtremam; ruptis autem membranis tum fœtus vinculo ſolvitur; & agitatus foras prolit*, & infrà. Puerque jam plenior factus plus alimenti, quàm adſit, requirat; *ipſe ſe ſe jactans, membranas diſrumpit*; & infrà: *Puer autem, ubi circum circa diſruptæ ſunt membranæ; ſiquidem ſuo momento in caput magis inclinat, facile mulier parit; quòd ſi in latus, aut pedes prodeat...... difficilem partum mulier ſentiet*. Hactenus Hippocrates. Habes per hunc textum priùs infantem ſe ſolvere à membranis, poſtea ſe inclinare, ſeu deſcendere ad orificium interius; & ſic poſtea exire; & hunc puerum non ſe exuere ab illis membranis eò modo, quo ſerpens pelle antiqua ſe ſpoliat tranſeundo per anguſtum foramen, ut credebat quidam Vir doctus, & dominus meus. Quòd ſi aliquando membranæ priùs non lacerentur, hoc fieri poterit ab Obſtetrice. Ita te docent Practici ſequuti Albucaſim lib. 2. c. 75. hæc ſcribentem: *Deinde intromittat* (in uterum) *Obſtetrix intra digitos ſuos ſpatumile parvum*, & findat cum eo ſecundinam, & ſecet eam ungue ſuo, *donec effluat, quod eſt in ea de humiditate*.

67. Objiciunt tertiò in partu fieri dearticulationem oſſium iliacorum, vel pubis, ut docent Ambroſius Paræus, & Riolanus apud Mauriceau lib. 2. 2. c. 1. pag. 163. & Pinæus apud Laurentium ubi infra, & alii innominati apud Mercurialem. Quin hæc dearticulatio videtur innui ab Hippocr. de natur. puer. propè finem illis verbis: & totum quidem corpus dolor occupat, præcipuè verò lumbos, & coxendices, *quæ ipſis diducuntur*. Hinc bene infans egredi poteſt in partu; non ſic poterit ingredi manus, cum manus nequeat facere talem dearticulationem.

Sed contra eſt, quia alii Authores validiſſimè hujuſmodi de-

ar-

Digitized by Google

articulationem rejiciunt; inter quos Andreas Laurentius Anat. lib. 8. q. 33. & Mauriceau ubi ſupra, & hic delineat regionem hipogaſtricam fœminæ; unde ad oculos exprimit eſſe adeo amplam, ut infans egredi queat abſque alia dearticulatione. Hoc pridem tradiderat inſtaurator Anatomiæ Andræas Veſſalius in Fabric. human. corp. lib. 1. c. 29. Certè videmus fœminas habere latera ampliora, quàm viri teneant, & obſervat Mauriceau. Tum quia Medici, & Chirurgi, & narrat etiam Tertullianus, infantem mortuum in utero extrahunt infigendo hebetem uncum in corpus. Tunc inquiro: vel accidit dearticulatio, vel non. Si primum; ergo eſt in noſtra poteſtate facere talem dearticulationem. Si ſecundum; ergo, ſicut Corpus infantis, quod majus eſt, poteſt egredi abſque dearticulatione, manus, quæ minor eſt, poterit ingredi abſque dearticulatione. Omitto alias rationes, quibus efficaciter rejicitur hujuſmodi dearticulatio, quia exigunt pleniorem Anatomiæ cognitionem.

68. Objiciunt quartò. Poſt partum fœminæ habent per plures dies purgationem humorum, ut dicitur Levit. c. 12. & notat Hippocrates de natur. puer. ergo illi humores madefacient ſpongiam, qua fit ablutio, & aquam reddent ineptam pro baptiſmo. Tum quia ſpongia tangeret latera Vaginæ; unde inficeretur ab humoribus, & ſic eſſet inidonea baptiſmo.

Sed contra. Quando puer in latus deſcendit ad orificium uteri interius, ea pars pueri, quæ reſpicit collum uteri, à nullo humore circumdatur; ergo illam partem abluere poteris. Præterea Sennerti c. 3. cum reliquis docet ante partum egredi humores, qui laxant orificium interius, & vaginam, ut fœtus faciliùs exeat. Aliquando tales humores totaliter egrediuntur ante fœtum; & tunc partus difficilis redditur, ut notant Doctores inter quos Bottoni c. 75. pag. 71. Sebizius pag. 598. Zachias lib. 1. tit. 4. q. 4. num. 11. cum Paræo, & Columbo. Ex his patet puerum amplius non innatare in humoribus, ut faciebat, dum ambiebatur à membranis. Humores, qui effluunt poſt partum, & à Medicis vocantur Lochia, ſunt in duplici genere, alii ſanguinei, qui in pleriſque veniunt, & à venis deſcendentes poſt partum per uterum tranſeuntes foras erumpunt. Ita Sebizius pag. 650. Mauriceau c. 9. Alii ſunt Muci, Phlegmata, & aquæ, & hi quoque poſt partum ſeſe exonerant in uterum ex Sebizio. Sæpe etiam cum partu ſequuntur humores fluidi; ſed hoc accidit in partu facili, & naturali, in quo caſu non licet miniſtrare ſacramentum; hoc enim ſolùm eſt celebrandum, quando ob difficultatem pariendi metus eſt, ne puer moriatur in utero, in quo caſu vel pauci, vel nulli humores

ſu-

Digitized by Google

ſuperſunt in utero, cum in tanto tempore obſtetrix movendo infantem ipſis viam exeundi faciat. Ad ſecundum. Illa parva ſpongia aut parum, aut nihil tangeret de lateribus vaginæ, quia haberetur intra digitos.

69. Objiciunt quintò. In c. *contraria* de conſecr.diſt. 5. habetur præcepta medica eſſe divinæ cognitioni contraria, & in c. *nec aliqua* 22. q. 1. & c. *cauſam matrimonii* de probat. aſſeritur, manus, & oculos Obſtetricum ſæpe falli. Tum quia in l.fin.C. *quando tutor. & curat. deſinant.* rejicitur indagatio corporis tanquam quid inhoneſtum. Ergo Obſtetrices certum teſtimonium non faciunt, & nefas eſt inhoneſto intuitu, & à legibus reprobato conferre Sacramentum.

Sed contra eſt. Ad Canonem *Contraria* patet reſponſio ex textu, qui loquitur de quibuſdam præceptis Mædicinæ *Studioſis*, hoc eſt præſcribentibus quædam exceſſivè conferentia pro Sanitate tuenda, quæ poſſent eſſe contraria præceptis divinis, & Eccleſiaſticis, v. g. revocare à jejunio, à meditatione divinorum &c. Ita Paulus Zachias in qq. medico legal. lib. 6. tit. 3. q. 4. num. 15. Vide Gloſſam, & Turrecrematam in hunc canonem. Quoad canonem *Nec aliqua.* & c. *cauſam matrimonii* loquuntur de Virginitate probanda, ut patet ex textu, & Gloſſa. In tali caſu Obſtetrices ſæpe fallunt, & falluntur: In quo integritas Virginalis conſiſtat, eſt plurimùm controverſum: An importet quandam membranam, hinc inde pugnaciſſimè certatur apud Sennerti. tom. 2. lib. 4. par. 2. ſec. 3. c. 1. q. 2. & Zachiam lib. 4. tit. 2. q. 2. Eſt certum importare anguſtam meatuum compoſitionem. Anguſtam illam compoſitionem, quam etiam obſtetrices cognoſcunt, & partium coaleſcentiam ab infelicibus puellis deperditam per remedia medica Ars reparare poteſt. Zachias lib. 3. tit. 2. q. 7. quicquid dubitent Moraliſtæ aliqui, qui Medicinam prorſus ignorant. Conſule Medicos, qui te de hoc reddent certum. Inducta ergo hac partium compoſitione audaces illæ puellæ ſe pro Virginibus venditant, & ſe obſtetricum explorationi ſubjiciunt, à quibus non cognitæ Judices, qui ſoli obſtetricum teſtimonio fidunt, & multò magis Amaſios amore ebrios egregiè decipiunt. Ipſi quoque Medici, niſi ſint in Anatome valde periti, poſſunt quandoque fallere, & falli in hoc caſu, ut patet ex Zachia ibidem. Aſt in noſtro caſu agitur de objecto magno. Agitur de Corpore, de capite, de pectore, de dorſo, de manibus, de pedibus &c. pueruli, quæ omnia per manus, & oculos Obſtetricum, Chirurgorum, & Medicorum rectè cognoſci poſſe negabunt ſolùm Academici qui apud D. Auguſtinum lib. 3. contra Academ. c. 16. ſcientiam de

Digitized by Google

de quolibet audacter reſpuunt. Ad illam legem dico cum Gloſſa V. *ceſſante* valere ſolùm quoad tutelam. Jubet ergo lex, ut cognoſcatur, an filius ſit pubes, & ſic non ſit ſubjectus tutelæ, non eſſe aſpiciendum corpus filii, & jure hoc præcipitur, quia, cum Tutela ſit inſtituta à Principe, poteſt ex ſua voluntate determinare tempus Tutelæ, præcipuè quoad parvam differentiam. De reliquo in c. *puberes* de deſpon. impub. corpus inſpicitur, ut probetur, an validè matrimonium fiat, ut notat Gloſſa ibidem V. *oſtendit*. Idem patet in aliis juribus ex dictis. Si ergo corpus inſpicitur, quando agitur de validitate matrimonii, inſpicietur à fortiori, quando agitur de baptiſmo, utpotè de Sacramento longè magis neceſſario, nec in hoc aſpectu ex tanta neceſſitate facto aliqua indecentia relucet, ſicut nec relucet, quando fit ex neceſſitate cognoſcendi, an tempus pariendi inſtet, & ſimilia.

CAPUT VI.

Infans in Utero per artem viſibilis, ſed viſibilitas ad validitatem Baptiſmi non requiritur, ſicut nec Nativitas, quæ fit matre pariente. Embrio habens Animam rationalem poteſt validè baptizari.

70 PAter Paulus Comitolus in Reſp. moral. q. 13. quia ſibi videbatur abſurdum non defendere opinionem, quam Theologi *antiquitate, & ſcientiæ gloria inſignes* tam frequenti calculo defendebant, & ex alia parte à peritis inſtructus cognovit principale fundamentum illius ſententiæ inniti falſo ſuppoſito, invenit modum novum illam tuendi. Conſuluit Obſtetricem *Experientiſſimam*, à qua didicit infantem in utero *non eſſe viſibilem*, licèt eſſet ab aqua tangibilis. Dictus ergo Author aſſerit ad Baptiſmum requiri viſibilitatem ſubjecti baptizandi; & hinc negat cum Antiquis ſacramentum illis puerulis. Indubium eſt Obſtetricem per artem obſtetricandi non poſſe reddere fœtum viſibilem; namque ipſa dilatat collum uteri, pinguedinibus, oleis, ungentis, & balneis, ut patet ex Mercurio toto lib. 2. & præcipuè c. 23. & ex aliis Peritis, quibus remediis non fit dilatatio adeo magna, ut uterus in-

introſpici queat. Ignoſcendum eſt ergo Patri Comitolo, ſi deceptus fuit ab illa *experientiſſima muliere*, quia non ſolæ Obſtetrices, ſed Medici, & Chirurgi ſunt magis experti in noſtro caſu.

71. Dico primo certum eſt infantem in utero poſſe per artem fieri viſibilem. Hanc veritatem cognovit Tertullianus allatus num. 61. dum meminit inſtrumenti, quod vocat *Organon*, quo mulieres *pateſcere ſecreta coguntur tortili temperamento*; Medici enim, & Chirurgi, ut uteri cavitatem ſpeculentur attentiùs, invenerunt quoddam inſtrumentum, quo vagina uteri adeo dilatatur, ut optimè cernere queant, quicquid in utero reperitur. Hoc inſtrumentum latinè nunc vocant *Speculum Matricis*. Ejus plures figuras videre poteris, ut dixi, apud Mauriceau lib. 2. c. 33. fin. litt. I. K. & L. Admonet tamen Philippus Maziero raro eſſe hujuſmodi inſtrumentum adhibendum.

72. Dico ſecundò ad validitatem baptiſmi certò non requiri objectum eſſe proximè viſibile, hoc eſt, actu lumine perfuſum.

Probatur. Infans in medio noctis, quando nihil eſt lucis, poteſt baptizari, & Rituale Romanum jubens, ut baptizetur puer in utero exiſtens, ſi tamen caput, vel aliud membrum exerat, non meminit luminis. Præterea Theologi Antiqui, & Moderni docent equidem ſacramentum per actionem humanam conferri, & quia cenſent puerum in utero non ſubjici operationi humanæ, ideo inferunt baptizari non poſſe. In hoc fundamento perpetuò firmantur Doctor Angelicus, & Subtilis. Verùm hæc actio humana requiſita ad baptiſma non eſt in genere viſionis. Ut fiat Baptiſma tria requiruntur, Ablutio ſubjecti, prolatio formæ, & intentio miniſtri ex Florent. in Decreto Eugenii. Ablutio eſt actio manuum ordinariè loquendo. Prolatio formæ eſt actio linguæ. Intentio eſt actus elicitus à voluntate. Ergo ad perfectionem ſacramenti non exigitur actio humana *Viſionis*.

73. Dices primò requiri Viſibilitatem ex parte ſubjecti, quia homo, ut poſſit baptizari, debet naſci, ideſt in vitam venire, introire, ingredi, & in lucem edi, quæ omnia ſunt ſynonima.

Sed contra eſt, & concedo Grammaticos, & Rethores pro eodem accipere *Naſci*, & in lucem venire; at nego, quòd *Naſci* de neceſſitate importet perfuſionem luminis, nam infans egreſſus ex utero in medio noctis, & in loco omnino clauſo, & à lumine remoto dicitur natus, & eſt propriiſſimè natus; & tamen à nullo lumine ambitur. Ratio eſt, quia Grammatici, & Rethores ſignificant objecta craſſa minerva; unde ſæpe ſæpius unum pro alio accipiunt.

74. Di-

Digitized by Google

74. Dices ſecundò: Eccleſia diſpenſat ſacramenta ſolùm hominibus ſibi notis, & de ſuo foro; hæc autem important ſubjectum eſſe viſibile. Tum quia Chriſtus eſt lux Joan. c. 1. c. 11. c. 12. amat lucem, & tenebras odit; ergo eſt valde veriſimile inſtituiſſe, ut ſacramenta ſolùm conferantur iis, qui venerunt ad lucem.

Sed contra, quia Eccleſia debet illam cognitionem habere de perſonis, ut poſſit ponere ea, quæ ſunt neceſſaria ad ſacramentum. Ad quid enim ulterior cognitio? ex modo autem dictis conſtat, viſibilitatem ad hæc non requiri. Sed nec viſio eſt neceſſaria ad cognoſcendum, quòd ſubjectum ſit homo; Siquidem tactu percipimus Corpus eſſe humanum, & eſſe vivum, hinc Mauriceau tangendo vas umbilicale cognoſcit puerum in utero eſſe vel mortuum, vel vivum. Ad ſecundum in principiis Probabilioriſtarum arguentium Probabilitatem non eſſe rectam regulam morum, quia Chriſtus ſe vocat veritatem, habet aliquam apparentiam argumentum illud; at in rei veritate nullius roboris eſt, quia Chriſtus eſt lux per ſimilitudinem, non per proprietatem; ſicut ex D. Auguſt. tract. 80. in Joan. *dicitur vitis vera, Agnus, Petra, & hujuſmodi per ſimilitudinem, non per proprietates*. Tum quia Matt. 10. Chriſtus ait: *Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine*, & Luc. 12. *quoniam, quæ in tenebris dixiſtis, in lumine dicentur*. Ergo Chriſtus amat etiam tenebras. Ergo ſaltem in neceſſitate conferre poterimus ſacramenta inter tenebras.

75. Dico tertiò ad validitatem Baptiſmi non requiri Nativitatem, quæ fit *matre pariente*. Hanc concluſionem ſtatuo ut certam.

Probatur evidenter, Partus Cæſareus eſt baptizandus; Sed in hoc caſu non habetur nativitas, quæ fit *matre pariente*; ergo &c. Major eſt de fide ex illo Joan. 3. *niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in regnum Dei*. Hinc in Tridentino ſeſſ. 6. c. 3. dicitur nullum deſcendentem ab Adam juſtificari, niſi renaſcatur in Chriſto, & c. 4. ſubdit hanc juſtificationem poſt Evangelii publicationem haberi non poſſe, *niſi per Baptiſma*. Vide etiam c. *firmiſſimè* 15. q. 1. Ad normam hujus Doctrinæ Rituale Romanum de Baptiſ. §. *de Baptizandis parvulis* præſcribit: *Si mater prægnans mortua fuerit, fœtus quàm primùm cautè extrahatur, ac ſi vivus fuerit, baptizetur*. Hanc doctrinam docuerunt Synodus Lingonienſis anno 1404. apud Patrem Alexandri de Baptiſ. c. 7. propoſ. 2. reg. 2. cum largitione quadraginta dierum indulgentiæ iis, qui manus adjutrices darent

pro

Digitized by Google

pro hoc baptiſmo; Synodus Senonenſis Anno 1557. D. Carolus in inſtructionibus Baptiſmi, & pridem idem tradiderunt Theologi cum D. Thoma par. 3. q. 68. art. 11. ad 3. & in facti contingentia D. Raymundus Nonnatus, de quo Eccleſia Romana die 31. Auguſti, ſic dictus, quia præter communem naturæ legem diſſecto matris mortuæ latere eductus eſt, fuit baptizatus.

76. Reſtat ergo, ut minorem noſtri argumenti probemus, quod facile præſtabimus; nam mulier, dum parit, activè concurrit; ad partum enim, ut obſervat inter alios Hieronymus Capivacceus lib. 4. pract. c. 8. concurrunt mater, & puer, infans calcitrando, & diſrumpendo involucra, ut diximus ex Hippocr. & aliis Medicis, mater tum media virtute expulſiva uteri, tum voluntario motu facto per muſculos abdominis ex Galeno lib. 3. c. 3. de facul. natur. hinc Obſtetrices hortantur parientes ad excludendum fœtum. Gugliel. Harv. de generat. Animal exercit. 72. dicit partum fieri totius corporis motu. Tum quia partus eſt opus naturæ ex l. *Areſcuſa* ff. de ſtat. hom. ibi: *nec enim natura permiſit ſimul uno impetu duos infantes de utero matris excedere*. In partu cæſareo eſt evidens matrem efficienter non concurrere, ſed tantùm paſſivè ſe habere, cum Chirurgus ſit, qui matrem incidat, & apprehenſo puero illum extrahat ab utero. Tum quia partus cæſareus maximè celebratur mortua matre, quæ certò, cum mortua ſit, nihil facere poteſt. Ergo eſt evidens ad baptiſmum non requiri nativitatem, quæ fit *matre pariente*.

77. Dico quartò ad validitatem baptiſmi non requiri, quòd ſubjectum habeat tot dies conceptionis, ut, ſi per collum uteri exeat, dicatur naſci, ſed ſufficere, ut habeat tot dies, quibus corpus ita diſponitur, ut recipiat Animam rationalem; hinc omne compoſitum conſtans ex Anima rationali, & corpore, etiam imperfectè organizato, deſcendens ab Adam, poteſt validè baptizari.

Probatur. Quando infans ex utero egreditur ante ſeptimum menſem juxta communem opinionem vivere nequit, & tunc ille non dicitur natus, ſed Abortus, & mater non dicitur parere, ſed abortire, & abigere partum ex l. *ſi mulierem*. ff. ad l. Cornel. de ſicar. de quo vide Zachiam lib. 1. tit. 2. q. 2. num. 14. & licet Concennatius ſingul. qq. 4. num 4. lib. 2. trimeſtrem, & quadrimeſtrem partum velit eſſe legitimum ex eo, quòd Eſdræ lib. 4. c. 6. dicatur prægnantes futuris temporibus parituras infantes trium, & quatuor menſium, quos Dominus ſuſcitabit; & Avicenna lib. 1. de Animal. c. ult. & alii apud Zachiam num. 5. referant quinquemeſtres, & ſeximeſtres fuiſſe vitales; tamen nihil hæc offi-

Digitized by Google

officiunt, nam illa opinio Concennatii nullo fundamento fulcitur; illa enim authoritas Eſdræ eſt potiùs ad oppoſitum, ut notat Zachias. In textu non dicitur illos pueros victuros, ſed *ſuſcitabuntur*. Ergo jam erant mortui; & ſic, ſi iterum vivent, erit virtute Divina; & ſic priùs nati non fuerant, ſed per abortum è ventre ejecti: Illa verò exempla cum Zachia dicimus eſſe naturæ miracula, quæ proinde legem, & ordinem ipſius naturæ non pervertunt; & ex ipſis nequit trahi conſequentia ad cætera, ſicut in moralibus, quæ rarò accidunt, non conſiderantur à legibus, ſed ſolùm ea, quæ frequenter l. *jura.* l. *ex his.* l. *nam ad ea.* ff. de leg.

78. Prætetea in l. 2. C. de poſt. hæred. inſtit. ut notavi num. 22. dicitur Abortum non rumpere teſtamentum, bene verò Natum, licèt per unum diem vixerit; ergo juxta leges fœtus aliquando dicitur natus, quando nempe tempore debito egreditur, & aliquando non dicitur natus, ſed abortus, cum ſcilicet exit immaturè; unde abortus ex Zachia q. 10. num. 17. & Capivacc. ibidem propriiſſimè eſt, quando fœtus immaturè editur, ideſt ante tempus determinatum, quod ad ſummum eſt ſeptimus menſis. Sed quamvis hic fœtus non ſit natus, quin & ſit propriiſſimè abortus, adhuc, cum habeat peccatum originale, eſt omnino baptizandus; hinc in Rituali Romano de baptiſ. §. *de baptizand. parv.* præſcribitur, *ſi infans aliquam partem emittat ab utero, & in illa cernatur motus vitalis, baptizetur.* Huic Doctrinæ ſubſcribunt Theologi cum D. Thoma 3. par. q. 68. art. 11. ad 4. & Doctor Subtili in 4. diſt. 4. q. 3. & ſalva fide docente ex Tridentino ſeſſ. 5. can. 4. parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos, negari nequit.

79. Nunc difficultas eſt quonam tempore embrio Anima rationali animetur. In hoc eſt certum animam rationalem informare corpus in utero, ut notavit Lactan. de Opific. Dei c. 17. & contra Gentiles, & Hæreticos demonſtrat Tertullianus de Anima c. 25. ut dixi num. 60. & oppoſitum damnavit Innoc. Undec. propoſ. 35.

80. Divus Thomas par. 1. q. 76. art. 3. ad 3. tenet priùs produci in corpore Animam ſenſitivam, & hac ablata poſtea intellectivam, ſed non determinat tempus hujuſmodi productionis. Hippocrates de nat. puer. aſſerit ſe vidiſſe abortum ſex dierum, & conſpexiſſe fibras albas, & quoddam tenue, quod judicavit eſſe umbilicum. Paulò poſt in eodem libro aſſerit marem accipere primam concretionem ad ſummum die trigeſimo; fœminam verò quadrageſimo ſecundo. Subdit; *Ut plurimùm enim intra hoc tem-*

C *pus,*

deæ matres, voſque prægnantes, vsſque puerperæ. Steriles, & maſculi taceant. Veſtræ naturæ veritas quæritur, veſtræ paſſionis fides convenitur, an inſtante partu ſentiatis manum alienam volventem fœtum, *de quo palpitent ilia, micent latera, tota ventris ambitio pulſetur, & ubique ponderis regio mutetur*. Si quis hæc negaret, procul dubio Tertullianus ſubjungeret: *Puiuit, opinor, illos hoc ſtatuere, quod fœminæ agnoſcerent.*

61. Secundum caput, quo Author probat infantes in utero eſſe animatos, habetur illis verbis: *Atquin & in ipſo adhuc utero infans trucidatur neceſſaria crudelitate*, cum in exitu obliquatus denegat partum, matricida ni moriturus. Itaque & inter arma Medicorum *Organon eſt*, quo priùs patefcere ſecreta coguntur tortili temperamento; cum *Anulo cultrato*, quo intus membra cæduntur anxio arbitrio; cum *Hebete unco*, quo totum *pecus* extrahitur violento puerperio. *Eſt etiam æneum ſpiculum, quo jugulatio ipſa dirigitur cæco latrocinio....* Hoc & Hippocrates habuit, & Aſclepiades, & Eriſiſtratus, & majorum quoque proſector Herophilus, & mitior ipſe Soranus.

62. Ecce per Tertullianum Etnicorum barbaries invenit inſtrumenta, quibus adhibitis non *neceſſaria*, ut ipſi crudeliter autumabant, ſed libera crudelitate cædebant in fruſta miſerrimum infantem in utero; & ideo trucidabant, quia, fœtus fatali oventu cadens obliquatus in orificium interius, & ipſum vel nolendo, vel non valendo in rectum dirigere, ut faciunt noſtræ Obſtetrices, metuebant, ne matricida evaderet. Evidens nunc efformo argumentum: Etnicorum impietas invenit inſtrumenta effundendi ſanguinem pueri in utero, ipſumque in fruſta laniandi. Chriſtianorum pietas non reperiet inſtrumenta, quibus ſuper eundem puerum parum aquæ effundatur? Numquid facilius erit infantem *laniare*, quàm *lavare*? Pudeat charitatem chriſtianam hoc credere.

63. Habetur hìc argumentum evidens contra Probabilioriſtas, nos rigidiſſimè obligantes, ad recurrendum ad Patres, ut caſus conſcientiæ reſolvamus. Ipſi dicunt nos non poſſe abluere infantes in utero. Quo quæſo Patrum teſtimonio illud antecedens tam confidenter enuntiant? Si ejuſmodi auctoritates afferrent, digni quidem excuſatione eſſent, ſi cum talibus errarent ex D. Hieron. Epiſt. 11. c. 3. inter D. Auguſtini. Verùm credo ipſis nos illud palmare objicere poſſe: *Patere legem, quam tu ipſe tuliſti. c. cum omnes* de conſtit. l. 1. ff. quod quiſque juris. & illud: *Aliis legem non eſſe imponendam, quam nolumus ſervare. c. pro illorum.* de præbend. Poſthac legant Tertullianum; ſi nolint in hoc pun-

cto

Digitized by Google

cto conſulere peritiores, & fatebuntur, evidentem eſſe talium puerorum ablutionem.

CAPUT V.

Objecta contra ablutionem puerorum in uteris exiſtentium diluuntur.

QUamvis concluſio capite præcedente ſtatuta ſit evidens; adhuc tamen contra ipſam militare videntur argumenta alicujus momenti tum ex Medicinæ, tum Theologiæ principiis deſumpta, quæ hìc operæ pretium eſt adamuſſim diſſolvere.

64. Objiciunt primò hanc manus immiſſionem in uterum eſſe experimentum periculoſum, & difficile; unde cauſabit dolores acerbos mulieri.

Sed contra eſt, quia propter hoc eſt experimentum Medicorum. Audi Hippocratem Aphor. 1. ſic dicentem. *Vita brevis, ars longa*, occaſio præceps, *experimentum periculoſum*, *judicium difficile*. Nonne mulier, ut puer mundo naſcatur, vel ut extrahatur, ſi ſit mortuus, ſimilia, & majora patitur? cur ergo, ut gignatur Cœlo, talia pati non debebit? Agrippina teſte Tacito Annal. lib. 14. ingentem adeo lætitiam concepit ex Aſtrologorum vaticinio dicentium futurum quidem fore, ut ejus Filius, Nero, Romanorum evaderet Imperator, at ſimul ipſum occiſurum ſuam matrem, ut inſana exclamaverit: *Occidat, dum imperet*. Noſtræ mulieres non vano Aſtrologorum dicto, ſed Dei teſtimonio certæ factæ, quòd proles baptizata cœlo ſit imperatura, hilares non patiencur quoslibet dolores, & cruciatus, ut ſacro fonte luſtretur?

65. Objiciunt ſecundò. Certum eſt infantem in utero à membranis ambiri. Ergo nequit immediatè tangi ab aqua, ut requiritur ad Sacramentum; hinc Doctor Subtilis dicebat infantem in Corio incluſum baptizandum fore, ſi aqua pertingeret ad corpus, ſecus, ſi non pertingeret.

Sed contra eſt primò, quia eſt opinio plurium tum Antiquorum, tum Modernorum aſſerentium infantem incluſum in ſecundinis validè baptizari. Antiqui ſunt Aureolus in 4. diſt. 5. q. 1. Angelus V. *Baptiſmus* 6. num. 4. Roſella V. *Baptiſmus*. num. Sylveſt. V. *Baptiſmus* 4. q. 1. Armilla V. *eod.* num. 27. Tabien.

Digitized by Google

V. *Baptiſmus* 5. annot. 4. Modernos videre poteris apud Dianam par. 5. tract. 3. reſol. 75.

66. Sed accipe veritatem phyſicam. Infans inſtante partu ſe ſolvit à ſecundinis illas pedibus, & manibus lacerando. Sic dicunt Aetius c. 5. Bottoni c. 32. Mercurius lib. 1. c. 6. Paræus c. 13. Melchior Sebizii Exercitationes medicæ pag. 600. Diemebroeck lib. 1. c. 35. Lucas Tozzi par. 1. Medicinæ de partu. Hieronymus Capivacceus Pract. lib. 4. c. 8. litt. D. Franciſcus Stochamer Microcoſmographia. c. 18. pag. 240. qui aſſerit ita vehementer puerum calcitrare, *donec eas*, membranas, *omnino diſrumpat*. Ita etiam plerique aſſerunt ex allegatis Authoribus; unde otioſum eſſet longum Catalogum texere, quibus præiverat Antiquiſſimus Hippocrates de natur. pueror. his verbis: *Quando verò mulieri partus inſtat, tum ſe movente puero, & manibus, ac pedibus ſe jactante membranam quandam internam abrumpi contigit, deinde poſtremam; ruptis autem membranis tum fœtus vinculo ſolvitur, & agitatus foras prodit*, & infrà. Puerque jam plenior factus plus alimenti, quàm adſit, requirat, *ipſe ſe ſe jactans, membranas diſrumpit*; & infrà: *Puer autem, ubi circùm circa diſruptæ ſunt membranæ; ſi quidem ſuo momento in caput magis inclinat, facilè mulier parit; quòd ſi in latus, aut pedes prodeat..... difficilem partum mulier ſentiet*. Hactenus Hippocrates. Habes per hunc textum priùs infantem ſe ſolvere à membranis, poſtea ſe inclinare, ſeu deſcendere ad orificium interius; & ſic poſtea exire; & hunc puerum non ſe exuere ab illis membranis eo modo, quo ſerpens pelle antiqua ſe ſpoliat tranſeundo per anguſtum foramen, ut credebat quidam Vir doctus, & dominus meus. Quòd ſi aliquando membranæ priùs non lacerentur, hoc fieri poterit ab Obſtetrice. Ita te docent Practici ſequuti Albucaſim lib. 2. c. 75. hæc ſcribentem: *Deinde intromittat* (in uterum) *Obſtetrix intra digitos ſuos ſpatumile parvum*, & findat cum eo ſecundinam, & ſecet eam ungue ſuo, *donec effluat, quod eſt in ea de humiditate*.

67. Objiciunt tertiò in partu fieri dearticulationem oſſium iliacorum, vel pubis, ut docent Ambroſius Paræus, & Riolanus apud Mauriceau lib. 2. 2. c. 1. pag. 163. & Pinæus apud Laurentium ubi infra, & alii innominati apud Mercurialem. Quin hæc dearticulatio videtur innui ab Hippocr. de natur. puer. propè finem illis verbis: & totum quidem corpus dolor occupat, præcipuè verò lumbos, & coxendices, *quæ ipſis diducuntur*. Hinc bene infans egredi poteſt in partu; non ſic poterit ingredi manus, cum manus nequeat facere talem dearticulationem.

Sed contra eſt, quia alii Authores validiſſimè hujuſmodi de-

Digitized by Google

articulationem rejiciunt, inter quos Andreas Laurentius Anat. lib. 8. q. 33. & Mauriceau ubi ſupra, & hic delineat regionem hipogaſtricam fœminæ; unde ad oculos exprimit eſſe adeo amplam, ut infans egredi queat abſque alia dearticulatione. Hoc pridem tradiderat inſtaurator Anatomiæ Andræas Veſſalius in Fabric. human. corp. lib. 1. c. 29. Certè videmus fœminas habere latera ampliora, quàm viri teneant, & obſervat Mauriceau. Tum quia Medici, & Chirurgi, & narrat etiam Tertullianus, infantem mortuum in utero extrahunt infigendo hebetem uncum in corpus. Tunc inquiro: vel accidit dearticulatio, vel non. Si primum; ergo eſt in noſtra poteſtate facere talem dearticulationem. Si ſecundum; ergo, ſicut Corpus infantis, quod majus eſt, poteſt egredi abſque dearticulatione, manus, quæ minor eſt, poterit ingredi abſque dearticulatione. Omitto alias rationes, quibus efficaciter rejicitur hujuſmodi dearticulatio, quia exigunt pleniorem Anatomiæ cognitionem.

68. Objiciunt quartò. Poſt partum fœminæ habent per plures dies purgationem humorum, ut dicitur Levit. c. 12. & notat Hippocrates de natur. puer. ergo illi humores madefacient ſpongiam, qua fit ablutio, & aquam reddent ineptam pro baptiſmo. Tum quia ſpongia tangeret latera Vaginæ; unde inficeretur ab humoribus, & ſic eſſet inidonea baptiſmo.

Sed contra. Quando puer in latus deſcendit ad orificium uteri interius, ea pars pueri, quæ reſpicit collum uteri, à nullo humore circumdatur; ergo illam partem abluere poteris. Præterea Sennerti c. 3. cum reliquis docet ante partum egredi humores, qui laxant orificium interius, & Vaginam, ut fœtus faciliùs exeat. Aliquando tales humores totaliter egrediuntur ante fœtum; & tunc partus difficilis redditur, ut notant Doctores inter quos Bottoni c. 75. pag. 71. Sebizius pag. 598. Zachias lib. 1. tit. 4. q. 4. num. 11. cum Paræo, & Columbo. Ex his patet puerum amplius non innatare in humoribus, ut faciebat, dum ambiebatur à membranis. Humores, qui effluunt poſt partum, & à Medicis vocantur Lochia, ſunt in duplici genere, alii ſanguinei, qui in pleriſque veniunt, & à venis deſcendentes poſt partum per uterum tranſeuntes foras erumpunt. Ita Sebizius pag. 650. Mauriceau c. 9. Alii ſunt Muci, Phlegmata, & aquæ, & hi quoque poſt partum ſeſe exonerant in uterum ex Sebizio. Sæpe etiam cum partu ſequuntur humores fluidi; ſed hoc accidit in partu facili, & naturali, in quo caſu non licet miniſtrare ſacramentum; hoc enim ſolùm eſt celebrandum, quando ob difficultatem pariendi metus eſt, ne puer moriatur in utero, in quo caſu vel pauci, vel nulli humores

ſu-

Digitized by Google

ſuperſunt in utero, cum in tanto tempore obſtetrix movendo infantem ipſis viam exeundi faciat. Ad ſecundum. Illa parva ſpongia aut parum, aut nihil tangeret de lateribus vaginæ, quia haberetur intra digitos.

69. Objiciunt quintò. In c. *contraria* de conſecr.diſt. 5. habetur præcepta medica eſſe divinæ cognitioni contraria, & in c. *nec aliqua* 22. q. 1. & c. *cauſam matrimonii* de probat. aſſeritur, manus, & oculos Obſtetricum ſæpe falli. Tum quia in l.fin.C. *quando tutor. & curat. deſinant.* rejicitur indagatio corporis tanquam quid inhoneſtum. Ergo Obſtetrices certum teſtimonium non faciunt, & nefas eſt inhoneſto intuitu, & à legibus reprobato conferre Sacramentum.

Sed contra eſt. Ad Canonem *Contraria* patet reſponſio ex textu, qui loquitur de quibuſdam præceptis Mædicinæ *Studioſis*, hoc eſt præſcribentibus quædam exceſſivè conferrentia pro Sanitate tuenda, quæ poſſent eſſe contraria præceptis divinis, & Eccleſiaſticis, v. g. revocare à jejunio, à meditatione divinorum &c. Ita Paulus Zachias in qq. medico legal. lib. 6. tit. 3. q. 4. num. 15. Vide Gloſſam, & Turrecrematam in hunc canonem. Quoad canonem *Nec aliqua.* & c. *cauſam matrimonii* loquuntur de Virginitate probanda, ut patet ex textu, & Gloſſa. In tali caſu Obſtetrices ſæpe fallunt, & falluntur: In quo integritas Virginalis conſiſtat, eſt plurimùm controverſum. An importet quandam membranam, hinc inde pugnaciſſimè certatur apud Sennerti. tom. 2. lib. 4. par. 2. ſec. 3. c. 1. q. 2. & Zachiam lib. 4. tit. 2. q. 2. Eſt certum importare anguſtam meatuum compoſitionem. Anguſtam illam compoſitionem, quam etiam obſtetrices cognoſcunt, & partium coaleſcentiam ab infelicibus puellis deperditam per remedia medica Ars reparare poteſt. Zachias lib. 3. tit. 2. q. 7. quicquid dubitent Moraliſtæ aliqui, qui Medicinam prorſus ignorant. Conſule Medicos, qui te de hoc reddent certum. Inducta ergo hac partium compoſitione audaces illæ puellæ ſe pro Virginibus venditant, & ſe obſtetricum explorationi ſubjiciunt, à quibus non cognitæ Judices, qui ſoli obſtetricum teſtimonio fidunt, & multò magis Amaſios amore ebrios egregiè decipiunt. Ipſi quoque Medici, niſi ſint in Anatome valde periti, poſſunt quandoque fallere, & falli in hoc caſu, ut patet ex Zachia ibidem. Aſt in noſtro caſu agitur de objecto magno. Agitur de Corpore, de capite, de pectore, de dorſo, de manibus, de pedibus &c. pueruli, quæ omnia per manus, & oculos Obſtetricum, Chirurgorum, & Medicorum rectè cognoſci poſſe negabunt ſolùm Academici qui apud D. Auguſtinum lib. 3. contra Academ. c. 16. ſcientiam de

de quolibet audacter reſpuunt. Ad illam legem dico cum Gloſſa V. *ceſſante* valere ſolùm quoad tutelam. Jubet ergo lex, ut cognoſcatur, an filius ſit pubes, & ſic non ſit ſubjectus tutelæ, non eſſe aſpiciendum corpus filii, & jure hoc præcipitur, quia, cum Tutela ſit inſtituta à Principe, poteſt ex ſua voluntate determinare tempus Tutelæ, præcipuè quoad parvam differentiam. De reliquo in c. *puberes* de deſpon. impub. corpus inſpicitur, ut probetur, an validè matrimonium fiat, ut notat Gloſſa ibidem V. *oſtendit*. Idem patet in aliis juribus ex dictis. Si ergo corpus inſpicitur, quando agitur de validitate matrimonii, inſpicietur à fortiori, quando agitur de baptiſmo, utpotè de Sacramento longè magis neceſſario, nec in hoc aſpectu ex tanta neceſſitate facto aliqua indecentia relucet, ſicut nec relucet, quando fit ex neceſſitate cognoſcendi, an tempus pariendi inſtet, & ſimilia.

CAPUT VI.

Infans in Utero per artem viſibilis, ſed viſibilitas ad validitatem Baptiſmi non requiritur, ſicut nec Nativitas, quæ fit matre pariente. Embrio habens Animam rationalem poteſt validè baptizari.

70 PAter Paulus Comitolus in Reſp. moral. q. 13. quia ſibi videbatur abſurdum non defendere opinionem, quam Theologi *antiquitate, & ſcientiæ gloria inſignes* tam frequenti calculo defendebant, & ex alia parte à peritis inſtructus cognovit principale fundamentum illius ſententiæ inniti falſo ſuppoſito, invenit modum novum illam tuendi. Conſuluit Obſtetricem *Experientiſſimam*, à qua didicit infantem in utero *non eſſe viſibilem*, licèt eſſet ab aqua tangibilis. Dictus ergo Author aſſerit ad Baptiſmum requiri viſibilitatem ſubjecti baptizandi; & hinc negat cum Antiquis ſacramentum illis puerulis. Indubium eſt Obſtetricem per artem obſtetricandi non poſſe reddere fœtum viſibilem; namque ipſa dilatat collum uteri pinguedinibus, oleis, ungentis, & balneis, ut patet ex Mercurio toto lib. 2. & præcipuè c. 23. & ex aliis Peritis, quibus remediis non fit dilatatio adeo magna, ut uterus in-

introſpici queat. Ignoſcendum eſt ergo Patri Comitolo, ſi deceptus fuit ab illa *experientiſſima muliere*, quia non ſolæ Obſtetrices, ſed Medici, & Chirurgi ſunt magis experti in noſtro caſu.

71. Dico primò certum eſt infantem in utero poſſe per artem fieri viſibilem. Hanc veritatem cognovit Tertullianus allatus num. 61. dum meminit inſtrumenti, quod vocat *Organon*, quo mulieres *pateſcere ſecreta coguntur tortili temperamento*; Medici enim, & Chirurgi, ut uteri cavitatem ſpeculentur attentiùs, invenerunt quoddam inſtrumentum, quo vagina uteri adeo dilatatur, ut optimè cernere queant, quicquid in utero reperitur. Hoc inſtrumentum latinè nunc vocant *Speculum Matricis*. Ejus plures figuras videre poteris, ut dixi, apud Mauriceau lib. 2. c. 33. fin. litt. I. K. & L. Admonet tamen Philippus Maziero raro eſſe hujuſmodi inſtrumentum adhibendum.

72. Dico ſecundò ad validitatem baptiſmi certò non requiri objectum eſſe proximè viſibile, hoc eſt, actu lumine perfuſum,

Probatur. Infans in medio noctis, quando nihil eſt lucis, poteſt baptizari, & Rituale Romanum jubens, ut baptizetur puer in utero exiſtens, ſi tamen caput, vel aliud membrum exerat, non meminit luminis. Præterea Theologi Antiqui, & Moderni docent equidem ſacramentum per actionem humanam conferri, & quia cenſent puerum in utero non ſubjici operationi humanæ, ideo inferunt baptizari non poſſe. In hoc fundamento perpetuò firmantur Doctor Angelicus, & Subtilis. Verùm hæc actio humana requiſita ad baptiſma non eſt in genere viſionis. Ut fiat Baptiſma tria requiruntur, Ablutio ſubjecti, prolatio formæ, & intentio miniſtri ex Florent. in Decreto Eugenii. Ablutio eſt actio manuum ordinariè loquendo. Prolatio formæ eſt actio linguæ. Intentio eſt actus elicitus à voluntate. Ergo ad perfectionem ſacramenti non exigitur actio humana *Viſionis*.

73. Dices primò requiri Viſibilitatem ex parte ſubjecti, quia homo, ut poſſit baptizari, debet naſci, ideſt in vitam venire, introire, ingredi, & in lucem edi, quæ omnia ſunt ſynonima.

Sed contra eſt, & concedo Grammaticos, & Rethores pro eodem accipere *Naſci*, & in lucem venire; at nego, quòd *Naſci* de neceſſitate importet perfuſionem luminis, nam infans egreſſus ex utero in medio noctis, & in loco omnino clauſo, & à lumine remoto dicitur natus, & eſt propriiſſimè natus; & tamen à nullo lumine ambitur. Ratio eſt, quia Grammatici, & Rethores ſignificant objecta craſſa minerva; unde ſæpe ſæpius unum pro alio accipiunt.

74. Di-

Digitized by Google

74. Dices ſecundò: Eccleſia diſpenſat ſacramenta ſolùm hominibus ſibi notis, & de ſuo foro; hæc autem important ſubjectum eſſe viſibile. Tum quia Chriſtus eſt lux Joan. c. 1. c. 11. c. 12. amat lucem, & tenebras odit; ergo eſt valde veriſimile inſtituiſſe, ut ſacramenta ſolùm conferantur iis, qui venerunt ad lucem.

Sed contra, quia Eccleſia debet illam cognitionem habere de perſonis, ut poſſit ponere ea, quæ ſunt neceſſaria ad ſacramentum. Ad quid enim ulterior cognitio? ex modo autem dictis conſtat, viſibilitatem ad hæc non requiri. Sed nec viſio eſt neceſſaria ad cognoſcendum, quòd ſubjectum ſit homo; Siquidem tactu percipimus Corpus eſſe humanum, & eſſe vivum, hinc Mauriceau tangendo vas umbilicale cognoſcit puerum in utero eſſe vel mortuum, vel vivum. Ad ſecundum in principiis Probabilioriſtarum arguentium Probabilitatem non eſſe rectam regulam morum, quia Chriſtus ſe vocat veritatem, habet aliquam apparentiam argumentum illud; at in rei veritate nullius roboris eſt, quia Chriſtus eſt lux per ſimilitudinem, non per proprietatem; ſicut ex D. Auguſt. tract. 80. in Joan. *dicitur vitis vera, Agnus, Petra, & hujuſmodi per ſimilitudinem, non per proprietates.* Tum quia Matt. 10. Chriſtus ait: *Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine*, & Luc. 12. *quoniam, quæ in tenebris dixiſtis, in lumine dicentur.* Ergo Chriſtus amat etiam tenebras. Ergo ſaltem in neceſſitate conferre poterimus ſacramenta inter tenebras.

75. Dico tertiò ad validitatem Baptiſmi non requiri Nativitatem, quæ fit *matre pariente*. Hanc concluſionem ſtatuo ut certam.

Probatur evidenter, Partus Cæſareus eſt baptizandus; Sed in hoc caſu non habetur nativitas, quæ fit *matre pariente*; ergo &c. Major eſt de fide ex illo Joan. 3. *niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in regnum Dei.* Hinc in Tridentino ſeſſ. 6. c. 3. dicitur nullum deſcendentem ab Adam juſtificari, niſi renaſcatur in Chriſto, & c. 4. ſubdit hanc juſtificationem poſt Evangelii publicationem haberi non poſſe, *niſi per Baptiſma.* Vide etiam c. *firmiſſimè* 15. q. 1. Ad normam hujus Doctrinæ Rituale Romanum de Baptiſ. §. *de Baptizandis parvulis* præſcribit: *Si mater prægnans mortua fuerit, fœtus quàm primum cautè extrahatur, ac ſi vivus fuerit, baptizetur.* Hanc doctrinam docuerunt Synodus Lingonieſis anno 1404. apud Patrem Alexandri de Baptiſ. c. 7. propoſ. 2. reg. 2. cum largitione quadraginta dierum indulgentiæ iis, qui manus adjutrices darent

pro

Digitized by Google

pro hoc baptiſmo; Synodus Senonenſis Anno 1557. D. Carolus in inſtructionibus Baptiſmi, & pridem idem tradiderunt Theologi cum D. Thoma par. 3. q. 68. art. 11. ad 3. & in facti contingentia D. Raymundus Nonnatus, de quo Eccleſia Romana die 31. Auguſti, ſic dictus, quia præter communem naturæ legem diſſecto matris mortuæ latere eductus eſt, fuit baptizatus.

76. Reſtat ergo, ut minorem noſtri argumenti probemus, quod facile præſtabimus; nam mulier, dum parit, activè concurrit; ad partum enim, ut obſervat inter alios Hieronymus Capivacceus lib. 4. pract. c. 8. concurrunt mater, & puer, infans calcitrando, & diſrumpendo involucra, ut diximus ex Hippocr. & aliis Medicis, mater tum media virtute expulſiva uteri, tum voluntario motu facto per muſculos abdominis ex Galeno lib. 3. c. 3. de facul. natur. hinc Obſtetrices hortantur parientes ad excludendum fœtum. Gugliel. Harv. de generat. Animal exercit. 72. dicit partum fieri totius corporis motu. Tum quia partus eſt opus naturæ ex l. *Areſcuſa* ff. de ſtat. hom. ibi: *nec enim natura permiſit ſimul uno impetu duos infantes de utero matris excedere*. In partu cæſareo eſt evidens matrem efficienter non concurrere, ſed tantùm paſſivè ſe habere, cum Chirurgus ſit, qui matrem incidat, & apprehenſo puero illum extrahat ab utero. Tum quia partus cæſareus maximè celebratur mortua matre, quæ certò, cum mortua ſit, nihil facere poteſt. Ergo eſt evidens ad baptiſmum non requiri nativitatem, quæ ſit *matre pariente*.

77. Dico quartò ad validitatem baptiſmi non requiri, quòd ſubjectum habeat tot dies conceptionis, ut, ſi per collum uteri exeat, dicatur naſci, ſed ſufficere, ut habeat tot dies, quibus corpus ita diſponitur, ut recipiat Animam rationalem; hinc omne compoſitum conſtans ex Anima rationali, & corpore, etiam imperfectè organizato, deſcendens ab Adam, poteſt validè baptizari.

Probatur. Quando infans ex utero egreditur ante ſeptimum menſem juxta communem opinionem vivere nequit, & tunc ille non dicitur natus, ſed Abortus, & mater non dicitur parere, ſed abortire; & abigere partum ex l. *ſi mulierem*. ff. ad l. Cornel. de ſicar. de quo vide Zachiam lib. 1. tit. 2. q. 2. num. 14. & licet Concennatius ſingul. qq. 4. num 4. lib. 2. trimeſtrem, & quadrimeſtrem partum velit eſſe legitimum ex eo, quòd Eſdræ lib. 4. c. 6. dicatur prægnantes futuris temporibus parituras infantes trium, & quatuor menſium, quos Dominus ſuſcitabit; & Avicenna lib. 1. de Animal. c. ult. & alii apud Zachiam num. 5. referant quinquemeſtres, & ſeximeſtres fuiſſe vitales; tamen nihil hæc offi-

Digitized by Google

officiunt, nam illa opinio Concennatii nullo fundamento fulci-tur; illa enim authoritas Eſdræ eſt potiùs ad oppoſitum, ut no-tat Zachias. In textu non dicitur illos pueros victuros, ſed *ſuſcitabuntur*. Ergo jam erant mortui; & ſic, ſi iterum vivent, erit virtute Divina; & ſic priùs nati non fuerant, ſed per abortum è ventre ejecti: Illa verò exempla cum Zachia dicimus eſſe naturæ miracula, quæ proinde legem, & ordinem ipſius naturæ non per-vertunt; & ex ipſis nequit trahi conſequentia ad cætera, ſicut in moralibus, quæ rarò accidunt, non conſiderantur à legibus, ſed ſolùm ea, quæ frequenter l. *jura.* l. *ex his.* l. *nam ad ea.* ff. de leg.

78. Prætetea in l. 2. C. de poſt. hæred. inſtit. ut notavi num. 22. dicitur Abortum non rumpere teſtamentum, bene verò Natum, licèt per unum diem vixerit; ergo juxta leges fœtus aliquando dicitur natus, quando nempe tempore debito egreditur, & aliquando non dicitur natus, ſed abortus, cum ſcilicet exit immaturè; unde abortus ex Zachia q. 10. num. 17. & Capivacc. ibidem propriiſſimè eſt, quando fœtus immaturè editur, ideſt ante tempus determinatum, quod ad ſummum eſt ſeptimus menſis. Sed quamvis hic fœtus non ſit natus, quin & ſit propriiſſimè abortus, adhuc, cum habeat peccatum originale, eſt omnino baptizandus; hinc in Rituali Romano de baptiſ. §. *de baptizand. parv.* præſcribitur, *ſi infans aliquam partem emittat ab utero, & in illa cernatur motus vitalis, baptizetur.* Huic Doctrinæ ſubſcribunt Theologi cum D. Thoma 3. par. q. 68. art. 11. ad 4. & Doctor Subtili in 4. diſt. 4. q. 3. & ſalva fide docente ex Tridentino ſeſſ. 5. can. 4. parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos, negari nequit.

79. Nunc difficultas eſt quonam tempore embrio Anima rationali animetur. In hoc eſt certum animam rationalem informare corpus in utero, ut notavit Lactan. de Opific. Dei c. 17. & contra Gentiles, & Hæreticos demonſtrat Tertullianus de Anima c. 25. ut dixi num. 60. & oppoſitum damnavit Innoc. Undec. propoſ. 35.

80. Divus Thomas par. 1. q. 76. art. 3. ad 3. tenet priùs produci in corpore Animam ſenſitivam, & hac ablata poſtea intellectivam, ſed non determinat tempus hujuſmodi productionis. Hippocrates de nat. puer. aſſerit ſe vidiſſe abortum ſex dierum, & conſpexiſſe fibras albas, & quoddam tenue, quod judicavit eſſe umbilicum. Paulò poſt in eodem libro aſſerit marem accipere primam concretionem ad ſummum die trigeſimo; fœminam verò quadrageſimo ſecundo. Subdit; *Utplurimum enim intra hoc tem-*

Digitized by Google

pus, vel paulò minus, vel majus iſta diſtingui contingit. Ex his videtur inferri embrionem animari per Hippocratem trigeſimo die, ſi ſit mas, quadrageſimo ſecundo, ſi ſit fœmina.

81. Ariſtoteles lib. 7. c. 3. tex. 7. hiſt. animal. ait marem habere quadrageſimo die diſtinctionem membrorum omnium; fœminam verò poſt tertium menſem; & ſic in hac opinione his temporibus embrio animaretur. Pro hac ſententia Menochius de arbitris caſu 357. num. 3. affert Plinium lib. 5. hiſtor. natur. c. 6. Lactantius de Opific. Dei c. 12. aſſerit totum Opus quadrageſimo die conſumari non diſtinguens inter marem, & fœminam, Huic opinioni ſubſcribit Gloſſa in l. *Divus*. ff. de extraor. Crimin. V. *exilium*. Gloſſa 5. diſt. princ. V. *quadraginta* vult marem animari quadrageſimo die, fœminam octuageſimo.

82. Sed Thomas Fieno, ut habet Zacchias q. 2. num. 44. contendit embrionem animari Anima rationali tertio die à conceptione, & alii non deſunt, qui à primo inſtanti conceptionis Animam rationalem infuſam tuentur. Verùm hæc opinio apertè militat contra c. *quod verò*. & c. *Moyſes*. 32. q. 2. in quibus clarè agnoſcitur dari puerperium nondum animatum, & animatum, & præcipitur cauſantem ejectionem hujus mulctari morte, illius verò pecunia; & in c. *ſicut ex* de homicid. expreſsè deciditur, quòd cauſans abortum, ſi conceptus non erat animatus, non fiat irregularis, benè verò, ſi erat animatus. De his vide Farinac. in Prax. & Theor. Crim. q. 122. num. 139.

CAPUT VII.

Nativitas ex Utero non requiritur ad validitatem Baptiſmi.

83 Duplex datur nativitas ex D. Thoma in 3. diſt. 3. q. 1. art. 1. quæſtiun. 3. ad 2. & Albert. in 4. diſt. 6. art. 9. In utero ſcilicet, & ex utero. Prima eſt ipſa conceptio hominis. Secunda eſt, quando infans tranſiens ab utero per vaginam prodit in lucem, De prima fit mentio Matt. 1. ubi de infante Jeſu concepto dicitur: *Quod enim in ea natum eſt, de Spiritu ſancto eſt*. Vulgus pro Nativitate intelligit Nativitatem ex utero.

Pro certo teneo hanc Nativitatem non requiri ad validitatem baptiſmi, Memoriæ maximè commendandum eſt, quid intelligam

Digitized by Google

gam pro Nativitate ex utero; ſic enim cuique evidens erit hanc concluſionem eſſe certam.

84. Probatur primò. Matt. 28. dicitur: *Euntes ergo docete omnes Gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs ſancti*. Marc. 16. *Euntes in Mundum univerſum prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſalvus erit, qui verò non crediderit, condemnabitur*. Ecce omnis Gens, & omnis creatura eſt de neceſſitate baptizanda, cum ergo inter omnes creaturas, & Gentes reperiantur aliqui, & plures reperiri poſſunt, qui vivunt, & non ſunt egreſſi per Nativitatem ex utero, ſed per inciſionem ventris mortua matre, vel etiam viva, ſive inciſio matris vivæ ſit licita, ſive illicita; ſequitur poſſe baptizari non habentes nativitatem ex utero. Legimus in Hiſtoriis fuiſſe homines adeo vindictæ barbaros, ut diſſectis inimicorum uxoribus extraxerint ex uteris fœtus, & crudeliter jugulaverint. Quis quæſo hoſce infantulos *non natos*, ſed *ſæviſſimè abſtractos* non baptizaſſet?

85. Confirmatur ex c. *majores* de baptiſm. dicitur tam Viros, quàm fœminas, tam adultos, quàm parvulos eſſe baptizandos, & *à baptiſmo nec ſexum, nec ætatem excludi*. Sed homines, & fœminæ egreſſi per inciſionem cæſaream ſunt viri, & fœminæ, ſunt vel Adulti, vel Parvuli, inſuper habent ſexum, & ætatem; ergo etiam hi ſunt baptizandi; & ſic nativitas ex utero ad baptiſmum non exigitur.

86. Probatur ſecundò. Nativitas extra uterum non habet aliquod motivum, propter quod Chriſtus voluerit ipſi alligare baptiſmum; ergo nullo fundamento exigitur ad baptiſmum hæc nativitas. Chriſtus equidem abſolutè loquendo quoad ſupernaturalia poterat ordinare ex mero ſuo beneplacito, ita ut ſua voluntas eſſet ratio faciendi, unde valeret illud dictum: *Stat pro ratione voluntas*. Tamen ſemper operatur ex aliquo motivo ſe tenente ex parte rei; hinc Theologi ſatagunt etiam, ut inveniant congruentias, & motiva, quibus voluerit hoc tempore carnem aſſumere, & non alio. Probatur ergo antecedens. Per nativitatem extra uterum infans habet de novo, quòd poteſt uti quinque ſenſibus, poteſt ſubjici operationi humanæ, poteſt veſtiri, poteſt videri &c. Subjectio ad operationem humanam per ſe quidem eſt neceſſaria ad Sacramentum; at ſupra à num. 51. demonſtravimus infantem in utero ſubjici operationi humanæ; & num. 72. probavimus non requiri viſibilitatem ſubjecti, vel ſi requiritur, num. 71. patefecimus infantem in utero fieri per artem viſibilem; eſt autem certò certius non requiri, ut poſſit veſtiri, niſi ad ſum-

mum ſermo ſit de veſte nuptiali, per quam placeamus Deo, & ſiſtit in Gratia ſanctificante; hac verò poſſe indui infantem *non natum* eſt evidens in ſanctificatis in utero, ſive per occultam Spiritùs ſancti operationem, ſive per martyrium. Quòd non requiratur potentia utendi quinque ſenſibus, videtur eſſe manifeſtum. Tum quia alter dicere poſſet requiri potentiam proximam ambulandi; & ſic poſſent ſolùm baptizari poſt annum contra c. *majores.* & contra fidem ex Tridentino ſeſſ. 5. can. 4. & alter apparentiùs exigeret potentiam proximam intelligendi, & volendi, ut impiè prætendunt Hæretici damnati à Tridentino ſeſſ. 7. can. 13. de baptiſm. Tum quia ſi infans habeat pedem, vel manum extra uterum, poteſt baptizari ex Rituali Romano, & plurimis Doctoribus, & tamen quinque ſenſus exercere nequit. Tum quia Fœtum in utero reſpirare, aliquando ejulare, lachrymari, dormire, vigilare, &c. Lucas Tozzi par. 1. Medicinæ de Vita Fœtus in utero cum Hippocr. Ariſt. & pluribus Modernis exiſtimat.

87. Dices nativitatem extra uterum conſtituere hominem perfectè genitum; Chriſtum verò inſtituiſſe, ut Sacramentum conferatur hominibus perfectè genitis.

Sed contra. Quia Scriptura dicit *omnes homines peccaſſe in Adam*, credimus etiam homines imperfectè genitos, homines nempè in utero, contrahere peccatum originale. Quia ergo Scriptura dicit *omnem Gentem*, *omnem creaturam eſſe baptizandam*, non debebimus ita amplè interpretari hunc favorem, ſed illum coarctare ad creaturam perfectè genitam? Prærerea, ſi effundatur trimeſtris, & quadrimeſtris vivus, baptizatur, & tamen eſt adeo imperfectè genitus, ut impoſſibile ſit, ut vivat; eſt etiam imperfectiùs genitus nonimeſtri, & decimeſtri exiſtentibus in utero, quia iſti habent potentias ita perfectè organizatas, ut ſint vitales, & habeant intrinſecam potentiam exigitivam Vitæ, & repugnantem ad mortem.

88. Probatur tertiò. Si ad baptiſmum exigitur nativitas ex utero, ſequitur hominem in baptiſmo non renaſci, ſeu non naſci denuo, ſed tertiò naſci; ſed hoc eſt abſurdum ex D. Auguſtino relato num. 17. ergo &c. major probatur. Ad baptiſmum neceſſariò requiritur nativitas in utero; ſed per Adverſarios requiritur etiam nativitas ex utero; ergo baptiſmus eſt tertia nativitas. Probatur major. In baptiſmo ex Tridentino ſeſſ. 5. can. 5. exuimus veterem hominem ad Epheſ. 4. & illum ſepelimus ad Rom. 6. ergo ad baptiſmum requiritur, ut producatur vetus homo; hic autem per ſolam nativitatem in utero gignitur. Sic etiam de fide in baptiſmo remittitur originale, & hæc remiſſio eſt primarius

effe-

Digitized by Google

effectus Sacramenti: ergo ſupponitur ad baptiſma extitiſſe peccatum originale; hoc autem ſola nativitate in utero producitur; unde infans mortuus in utero ſine baptiſmo certò æternùm damnatur. Quòd ſi dicatur B. V. fuiſſe baptizatam, & tamen non habuiſſe peccatum originale. Contra eſt, quia ſaltem habuit aliquod debitum contrahendi tale peccatum; per ſolam verò nativitatem in utero tale debitum contrahitur.

89. Confirmatur. Infans habens manum, aut pedem extra uterum poteſt retrahere illam manum, aut pedem, vel Obſtetrix poteſt illam, & illum in uterum trudere, quin maximè conducit ad partum, & manus in uterum iterum trudatur, ut legenti Mauriceau, Mercurium, & alios Chirurgos tradentes modum facilitandi partum fiet manifeſtum. Quin Obſtetrices hoc paſſim obſervant. Sic etiam, ſi fiat inciſio cæſarea mortuæ matris, vel vivæ, egreſſum caput, poſſet iterum in uterum retrudi. Imò Ludovicus Bonacçioli de morb. mulier. lib. 1. c. 5. longè poſt med. refert ex nonnullis authoribus editum infantem *protinus in uterum reverſum*. In his caſibus puer habet duplicem, & poſſet etiam habere triplicem, & c. *nativitatem* extra uterum ſufficientem ad baptiſma; ergo, ſi talis nativitas per ſe requiritur ad baptiſma, ſequitur in his caſibus baptiſma eſſe tertiam, quartam, & c. *nativitatem*.

90. Quòd ſi dicant, Baptiſma non ſupponere per ſe illam multiplicem nativitatem, ſed per accidens; Reſpondemus, etiam nos dicere, quòd, quamvis de facto ante baptiſma detur tum nativitas in utero, tum nativitas ex utero; tamen Sacramentum non ſupponit per ſe niſi nativitatem in utero; præcipuè cum aſſignemus rationem pro una, quod nequeunt Adverſarii. Ratio eſt, quia ex Tridentino ſeſſ. 5. can. 4. Baptiſma eſt lavacrum regenerationis, quo mundatur id, *quod generatione contrahimus*; per ſolam autem generationem in utero contrahimus id, quod eſt mundandum. E' contra utraque nativitas ex utero eſt ejuſdem rationis; ergo nequit aſſignari ratio, cur una requiratur, & non altera.

91. Probatur quartò. Quando Chriſtus Joann. 3. dixit: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei*, illud verbum, *Renatus*, non dicit relationem ad nativitatem ex utero, ut credunt Adverſarii. Ergo ex nullo capite exigitur ad baptiſma nativitas ex utero. Conſequentia liquet, quia in hoc unico textu fundant doctrinam illam, quòd ad baptiſma requiratur nativitas ex utero. Probatur antecedens, quia, ſi quis legat Euangelium, cognoſcet quidem Nicodemum

Digitized by Google

ita intellexiſſe textum illum, ut faciunt Aduerſarii, unde dicebat: quomodo poteſt homo naſci, cum ſit ſenex. *Nunquid poteſt in ventrem matris ſuæ iteratò introire, & renaſci?* At ex uerbis Christi hoc nequit argui. Subdit Christus: *Dico, tibi, niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in Regnum Dei*. Quod natum eſt ex carne, caro eſt, *& quod natum eſt ex Spiritu, ſpiritus eſt*. Ecce clarè, quòd ille, qui dicitur renaſci ex Spiritu, dicitur etiam naſci. *Quod natum eſt ex Spiritu, ſpiritus eſt*. Ergo juxta Evangelium renaſcentia ſpiritualis, & natiuitas ſpiritualis ſunt unum, & idem. Cum ergo natiuitas ſpiritualis non ſupponat natiuitatem ex utero, ut patet in ſanctificatis in utero. Ergo nec etiam renatiuitas ſpiritualis baptiſmatis ſupponet natiuitatem ex utero.

92. Hæc mea interpretatio habet fundamentum in Patribus. Tertullianus de baptiſ. c. 11. textum illum Joann. ſic legit: *Niſi natus ex aqua quis erit, non habet vitam*. Syriacus, D. Nyſſenus de Baptiſm. & Eutimius habent: *Niſi quis genitus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto*. D. Anaſtaſius Sinaita exameron. lib. 5. Goffred. Abbas ſerm. de reſurrect. *niſi quis fuerit generatus ex aqua, & ſpiritu*. Theophilactus in Joann. c. 3. ſcribit: Quod ſi rogas, quomodo aqua poteſt *generare?* interrogabo & ego, *quomodo ſemen, & ipſum aquoſum exiſtens poteſt in hominem transformari?* eandem doctrinam habet Rupertus Abbas lib. 3 in Joann. med. verſ. *quod enim agunt* pag. 246. colum. 1. Ecce per hos Patres baptiſma eſt generatio, & nativitas ſpiritualis. Ergo licèt per D. Auguſtinum, & D. Iſidorum fieri debeat vis in ly *Renaſci*, ita ut Baptiſma ſit ſecunda Nativitas ſupponens Nativitatem primam; tamen per alios Patres non eſt facienda talis vis, ſed ly *Renaſci* debet accipi pro *Naſci*. Hæc veritas patet ex c. *debitum* de baptiſm. Ibi dicitur in baptiſmo celebrari illam *ſpiritualem generationem*, de qua Veritas ait: oportet *vos naſci denuo*, quia, *niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto &c.* Sicut ergo in carnali generatione, qua proles ex viro, & fœmina naſcitur, alius eſt, qui carnaliter gignit, & alius, qui carnaliter gignitur; & ſic eſt in *Sacramentali generatione*, qua ſoboles ex aqua, & Spiritu ſancto *renaſcitur*, alius debet eſſe, qui *ſpiritualiter generet*, & alius, qui *ſpiritualiter generetur*. Nil clarius ad propoſitum. Certè in hoc textu renativitas ſpiritualis accipitur pro nativitate, & generatione ſpirituali.

93. Probatur quintò. Infuſio Gratiæ ſanctificantis cum habitibus ſupernaturalibus virtutum, & Donorum non exigit Nativitatem ex utero, ut patet in ſanctificatis in utero. Sed regeneratio

ratio

Digitized by Google

ratio Spiritualis non eſt niſi infuſio Gratiæ ſanctificantis cum habitibus ſupernaturalibus Virtutum, & Donorum; ergo regeneratio ſpiritualis non exigit nativitatem ex utero. Probatur minor ex D. Ambroſio relato, & approbato à D. Thoma 3. par. q. 68. art. 2. in corpore. In libro de Obitu Valentin. paullò ante med. ſcribit Ambroſius de illo mortuo Cathecumeno: *quem regeneraturus eram, amiſi; verùmtamen ille gratiam, quam popoſcit, non amiſit*. Certè per hunc textum Valentinianus habuit *gratiam regenerationis*; & tamen certum eſt non habuiſſe niſi gratiam ſanctificantem cum habitibus Virtutum, & Donorum. Laudatur textus Ambroſii à Gloſſ. in c. *Apoſtolicam* de præsbyt. non baptiz. V. *Beati Ambroſii*. D. Thomas ad 1. expreſsè aſſerit, quòd, qui deſiderat per baptiſmum regenerari ex aqua, & Spiritu ſancto, *corde regeneratus eſt, licèt non corpore*. Ecce ante baptiſmum habetur regeneratio ſpiritualis; & tunc quid habetur præter gratiam ſanctificantem, virtutes, & dona? Baptiſma quidem importat etiam productionem caracteris, quem Adverſarii poſſent dicere, ſed abſque fundamento, exigere nativitatem extra uterum; ſed nullo modo affirmare queunt Regenerationem ſpiritualem importare productionem caracteris, quia D. Ambroſius, D. Thomas, & Gloſſa clarè narrant Valentinianum accepiſſe gratiam Regenerationis, & tamen obiit ſine caractere baptiſmi.

94. Confirmatur ex Tridentino ſeſſ. 5. can. 5. dicente: *In renatis nihil odit Deus*, quia nihil eſt damnationis iis, qui verè conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem, qui non ſecundùm carnem ambulant, *ſed veterem hominem exuentes, & novum, qui ſecundùm Deum creatus eſt, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effecti ſunt*, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti, ita ut nihil prorſus eos ab ingreſſu Cœli remoretur. Ecce renaſcentia Spiritualis ſiſtit in productione gratiæ ſanctificantis, quæ deinde expellit peccatum, & veterem hominem &c. & ſeſſ. 6. c. 3. habetur: *Niſi in Chriſto renaſcerentur, nunquam juſtificarentur*, cum *ea renaſcentia per meritum paſſionis ejus Gratia, qua juſti fiant, illis tribuatur*. Pro hoc beneficio (renaſcendi) Apoſtolus gratias nos ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis Sanctorum in lumine, & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitque in Regnum filii dilectionis, in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum. Ecce clarè quòd *renaſcentia Spiritualis* importat *productionem gratiæ ſanctificantis*, qua *juſti reddimur*, *quæ nos redimit à poteſtate tenebrarum, remittit peccata, & transfert in Regnum Filii dilectionis*.

95. In c. 4. proſequitur Tridentinum. Quibus verbis (ſcilicet illis: *qui nos dignos fecit* &c.) juſtificationis impii deſcriptio inſinuatur, *ut ſit translatio ab illo ſtatu, in quo homo naſcitur filius primi Ade in ſtatum Gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per ſecundum Adam Jeſum Chriſtum, Salvatorem noſtrum*, quæ quidem translatio poſt Evangelium promulgatum ſine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non poteſt, ſicut ſcriptum eſt: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto non poteſt introire in regnum Dei*. Ecce hæc verba, ſcilicet *niſi quis renatus fuerit &c.* ſignificant & translationem à ſtatu, in quo naſcimur, ad ſtatum gratiæ, & filiorum Dei, & neceſſitatem habendi hanc translationem mediante aqua, & Spiritu ſancto; & ſic mediante Sacramento. Ex his manifeſtè patet ſignificatum illorum Verborum: *Niſi quis renatus fuerit &c.* nullam dicere connexionem cum nativitate extra uterum, quia hujuſmodi translatio haberi poteſt in puero intra uterum, ut liquet in ſanctificatis in utero.

96. Nec valet, ſi dicas, per Tridentinum ſtatum, à quo fit translatio, eſſe illum, in quo *Naſcimur*; verbum autem, *Naſcimur*, ſignificat nativitatem extra uterum; nam ſanctificatus in utero naſceretur ſanctus, & tamen debet baptizari, nec transferetur à ſtatu, in quo naſcitur extra uterum, ſed in quo naſcitur in utero. Ergo in textu Tridentini illud verbum, *Naſcimur*, vel debet intelligi de nativitate in utero, vel de eo, quod fit in caſibus ordinariis, & extra caſum neceſſitatis.

97. Si vera eſſet illa opinio, quòd homo creatus à Deo, & ſic non deſcendens per naturalem generationem ab Adam, poſſet baptizari; tunc evidens eſſet mea concluſio, nam hic homo non eſſet genitus, & natus, ſed creatus; & tamen in hac opinione renaſceretur, & regeneraretur per baptiſma. Ergo renativitas, ſeu regeneratio ſpiritualis in hoc caſu non dicit ordinem ad generationem, & nativitatem extra uterum, ſed ad creationem. Ergo renativitas ſpiritualis neceſſariò non exigit nativitatem ex utero. Dixi: *ſi eſt vera illa opinio*, quia capere non poſſum, quòd baptiſma inſtitutum ad delendum peccatum, haberi poſſit in eo, qui nec peccator fuit, nec debitum ullum peccati habuit. Hinc ille homo à Deo creatus ſpectaret ad aliam providentiam.

98. Dices: in baptiſmo renaſcimur, ut fides docet; Renaſci autem ex vi verborum importat novam Nativitatem; ergo ante baptiſmum debet dari nativitas, quæ utique erit nativitas extra uterum, quia Vulgus nomine Nativitatis intelligit nativitatem ex utero.

Digitized by Google

Ob hoc argumentum credo verificari de Adverſariis illud dictum: *dum proprietas verborum attenditur, ſenſus veritatis amittitur*. c. 6. c. 8. c. 15. de verb. ſignif. Ipſi attendunt ad verbum *Renaſci*, quod in naturalibus ingerit ſpeciem de priori nativitate, at non animadvertunt, quòd applicatur ad objectum ſupernaturale, quod non dicit connexionem cum modo producendi, ſed cum ſubjecto producto. Significatum à Renativitate Spirituali, ut ex dictis patet, eſt gratia ſanctificans cum habitibus ſupernaturalibus. Hæc res, ut exiſtat, exigit ſolùm ſubjectum Rationale, quod ſive ſit natum in utero ſolùm, ſive etiam extra uterum, ſive ſit creatum, ſive eductum, ſive ſit homo, ſive ſit Angelus, ſemper æquè eſt ſubjectum capax hujuſce rei, hujuſce regenerationis ſpiritualis, hujuſce gratiæ ſanctificantis, & ſuorum habituum. Quia verò in rebus theologicis non eſt conſiderandum verbum, ſed ſignificatum, nam verba adaptanda ſunt intentioni, non è contra c. *humanæ aures* 22. q. 5. ideò, ſi in noſtro caſu ſignificatum per verbum, *Renaſcimur*, non dicit connexionem cum nativitate extra uterum, debemus decidere quæſtionem juxta naturam ſignificati; quicquid ſit de materialitate verbi.

99. Reſpondetur ſecundò. Renativitatem Spiritualem dicere ordinem ad nativitatem in utero, non verò ad nativitatem extra uterum, quia cum nativitas Spiritualis ſit quoddam accidens, exigit neceſſariò productionem ſubiecti; & cum ſit regeneratio ad vitam ſupernaturalem, exigit ſubjectum rationale; hoc autem producitur ſola nativitate in utero ex dictis, non ex utero, quia hæc nativitas ſolùm transfert de loco ad locum ſubjectum rationale; ac proinde nulla apparet connexio inter Renativitatem ſpiritualem, & nativitatem ex utero. Infra num. 121. & 122. ex Tridentino, & Patribus apparebit, quàm verè dicam Renativitatem Spiritualem dicere ordinem ad Nativitatem in utero; & num. 151. patebit hoc argumentum, quod tanti fit ab Adverſariis, parvi momenti exiſtimatum fuiſſe expreſsè ab Angelico Præceptore, & arguitivè ex hoc etiam deducitur, quia, licèt in libris Sententiarum, & in Summa ex profeſſo in tribus locis, & obiter aliis vicibus, quæſtionem hanc fecerit; nunquam uſus eſt hoc argumento, niſi in argumento *ſed contra*, in quo loco poni ſolent argumenta etiam inefficacia, & ſolùm dubitandi cauſa.

Digitized by Google

CAPUT VIII.

Motiva Urgentia, Quibus licet in noſtro caſu opinionem Divi Auguſtini deſerere.

100. Inficiari non poſſumus Divum Auguſtinum denegaſſe baptiſmum pueris in utero exiſtentibus, ut expendenti ejus textus relatos num. 16. & 17. apparebit. Sunt tamen plurima, & urgentia motiva, quibus, ſalva ejus reverentia, ut neceſſe eſt Catholico illam ſalvare, ipſius opinionem deſerere licet.

101. Primum. Quando Patres ſunt unanimes in explicatione alicujus Scripturæ, tunc faciunt rem certam, ut habet Tridentinum ſeſſ. 4. de edit. & uſu ſacror. libr. ergo interpretatio unius, vel alterius Patris ſolùm eſt probabilis, non certa. Hinc D. Thomas par. 1. q. 1. art. 8. ad 2. ſcripſit authoritates Doctorum Eccleſiæ præbere argumenta propria quidem Theologiæ, ſed *probabiliter*: Nota, dixit *Probabiliter*. Ergò non dant certitudinem.

102. Secundum, D. Thomas lib. 4. contra Gent. c. 24. num. 5. ſcribit. Habetur in determinationibus quinti Concilii c. 16: ſequimur *per omnia* Sanctos Patres, & Doctores Eccleſiæ Athanaſium, Hilarium &c. Ambroſium, *Auguſtinum* &c. *& ſuſcipimus omnia, quæ de recta fide, & damnatione Hæreticorum expoſuerunt*. Ecce materia, in qua cogimur *per omnia* ſuſcipere Sanctos Patres. Certè noſtra quæſtio non includitur in hujuſmodi materia.

103. Tertium. Approbatur doctrina D. Auguſtini, & ab Eccleſia recipitur in c. *Sancta* 15. diſt. Sed hæc approbatio ſolùm infert juxta Turrecrematam in hunc Canonem q. 3, fin. *Probabilitatem Veritatis*, (Nota glorioſam Probabilitatem) & hoc puto evidenter deduci ex ipſo textu, namque in ipſo recipiuntur Opuſcula D. Cypriani, & D. Hieronymi; & tamen ille iterationem Baptiſmi admiſit, & iſte in aliquibus erravit. Præterea Epiſtola Leonis Papæ ad Flavianum Epiſcopum Conſtantinopolitanum recipitur ab illo Canone in omnibus uſque *ad ultimum Jota.* Sic etiam ibidem Eccleſia ſpecialiter fatetur ſe ſentire de libertate humana, quod Beatus Hieronymus docuit contra Rufinum: Et contra Opuſcula alia Patrum ſimpliciter accipiantur ab Eccleſia. Ex hac diverſa approbatione infero cum Suario de leg. lib. 4. c. 5. Epiſtolam illam, & illum arti-

Digitized by Google

articulum Hieronymi eſſe in omnibus certos ; Opuſcula verò alia Patrum habere authoritatem graviſſimam humanam. Hinc Gloſſa V. *in iſtis* apertè erravit, dum illam approbationem ſtrictiſſimam, & ſpecialem de Epiſtola Leonis applicavit omnibus Patrum Libris, quod patet eſſe falſum legenti textum, & quia impoſſibile eſt, quòd taliter approbentur, cum nonnulla evaſerint falſa, & in dictis oppoſitis inter ſe unum ex illis neceſſe ſit eſſe falſum.

104. Scio Doctrinam D. Auguſtini ſpecialiter approbatam fuiſſe à plurimis Summis Pontificibus, quas approbationes colligit Cardinalis de Noris in Vindiciis Auguſt. c. 6. & 7. Sed ex illis colligi nequit, ut quaſcunque propoſitiones, nulla excepta, ſequi teneamur; aliter, etiam dum opponitur aliis Patribus, ut facit in quæſtione, an Mundus ſit creatus ſimul, an ſucceſſivè, ipſum amplecti cogeremur. In materia de Gratia, & Prædeſtinatione præcipuè eſt approbatus, ut omnes fatentur.

105. Quartum. Subtiliſſimus Doctor in 3. diſt. 3. q. 1. fatetur communem opinionem ſui temporis dicere, quòd Beata Virgo fuerit Concepta in peccato Originali. Pro hac attulerat textus Scripturæ, & Patrum cum ſuis rationibus. Poſtea in argumento *ſed contra* ponit duas authoritates Patrum, quæ facere videntur pro oppoſita pia opinione; mox ſubdit plures rationes naturales, & duos textus Ariſtotelis. Inter textus Patrum oppoſitos puritati Conceptionis aderat authoritas clariſſima D. Bernardi fundata in quadam ratione; Scotus reſpondet quidem huic rationi, & demonſtrat non concludere, quoad tamen authoritatem D. Bernardi ſilentio præterit. Nos ergo ad normam Subtilium Principis rationibus D. Auguſtini reſpondere conabimur dimittendo pro nunc cum debita reverentia ejus authoritatem.

106. Quintum. Idem Scotus dimiſit authoritatem D. Bernardi, ut ſequeretur opinionem, quæ magis redundaret in Excellentiam Beatæ Virginis: *Videtur probabile, quod excellentius eſt, attribuere Mariæ*. Ergo multò magis poſſumus dimittere authoritatem alicujus Patris, ut amplectamur Sententiam, quæ magis redundet in Excellentiam Chriſti, in miſericordiam Dei, in honorem Sacramentorum, & in ſalutem Animarum, ut eſt noſtra benigna opinio; maximè cum videatur conſonare textui in c. *majores* de baptiſ. §. *Cautè autem*. Hic dicitur: Abſit enim, ut univerſi parvuli pereant, quorum quotidie tanta multitudo moritur, quin *& ipſis miſericors Deus*, qui nemi-

nem

Digitized by Google

nem vult perire, *aliquod remedium procuraverit ad ſalutem*. Ergo inter duas opiniones debemus potiùs tenere, quæ facit pro miſericordia Dei, & pro ſalute parvulorum; præcipuè cùm etiam in utero pereat non parva multitudo. Vide infra num. 140. Tum quia eſt veriſſima illa maxima Scoti in 3. diſt. 13. q. 1. H. quòd in commendando Chriſtum, ſi incidendum eſt in alterutrum, melius eſt excedere, quàm deficere à laude debita; hinc Theologi pro regula ſtatuunt omnia eſſe concedenda, quæ redundant in ejus dignitatem, niſi manifeſtè repugnent.

107. Sextum. In materia de pueris habemus ſpeciale motivum dimittendi authoritatem D. Auguſtini. Cardinalis de Noris in Vindic. D. Auguſt. c. 3. §. 5. totus eſt in demonſtrando D. Auguſtinum docuiſſe parvulos ſine baptiſmo decedentes igne Inferni cremari, & hanc opinionem nullam mereri cenſuram. Subdit Gregorium Ariminenſem ſequutum eandem ab Adverſariis appellatum fuiſſe *Tortorem puerorum*. In rei veritate videtur clarum S. Doctorem huic ſententiæ adhæſiſſe. Adhuc tamen Cardinalis Bellarminus ex mandato Clementis VIII. componens parvam Catecheſim Chriſtianam, qua pueri edocerentur myſteria, & veritates Chriſtianas in §. *de peccatis* tradit *morientes cum Originali deſcendere in Limbum, cum mortali verò in Infernum*. Ecce Chriſtifideles docentur opinionem oppoſitam D. Auguſtino, quando agitur de exhibenda miſericordia parvulis. Ergo à fortiori etiam nos ad ſublevandos parvulos in noſtro caſu, dimiſſa cum reverentia authoritate D. Auguſtini, poſſumus ſequi opinionem ipſis faventem.

108. Hìc nota malè Doctores tenentes pueros igne cruciari vocari *Tortores puerorum*, nam ex eo, quòd illi tueantur opinionem rigidam, non propter hoc iſti torquentur; infantes enim non cruciantur ab hominum opinionibus; quin illi Doctores per accidens cauſant miſericordiam, & bonum illis pueris, quia Fideles, etiam fœminæ, audientes illos in igne fore damnandos, ſi ſine Sacramento decedant, majori diligentia, & totis viribus curant, ut baptizentur, quia benè percipiunt, quanta pœna ſit ignis; at difficiliter capiunt eſſe tantam pœnam carentiam Viſionis beatificæ, & hinc aliquando ex negligentia illos ſine baptiſmo mori ſinunt, ut ſcio propter hoc aliquoties factum fuiſſe. E' contra in noſtro caſu tenendo opinionem Antiquorum negantem illis baptiſmum, voluntariè ipſos non baptizant, & quia non baptizantur, in æternum pereunt, ut Fides docet; tenendo verò noſtram opinionem, & illos baptizando, ſi vera eſt opinio, eoſdem evehimus in Cœlum.

Digitized by Google

109. Hinc patet nos eſſe iu caſu ſimili c. *ſignificaſti* el. 2. de homic. in quo Pontifex declarat eſſe ſequendam unam præ alia opinionem, quia nempe in illa nullum periculum ſalutis Animæ imminebat, in hac verò multum. Cum ergo in opinione D. Auguſtini poſſit eſſe periculum ſalutis puerorum; ſequendo verò noſtram nullum hujuſmodi periculum impendeat, ut patet; imo Salus æterna affulgeat, debemus, ſalva reverentia D. Auguſtino noſtram ſententiam amplecti.

110. Quòd ſi dicatur in illo Capitulo ſermonem eſſe de periculo peccati, & in noſtro de periculo pœnæ. Contra, quia etiam in noſtro caſu adeſt periculum peccati, quia, ſi Sacramentum eſt validum, ob neceſſitatem ſit licitum; atque adeò etiam tenemur illud miniſtrare; quòd ſi dicant ſequendo noſtram opinionem incidimus in periculum invaliditatis Sacramenti, contra, quia Sacramenta ſunt propter homines, non è contra; ergo potiùs eſt penſandum periculum ergà hominem, quàm erga Sacramenta. Tum quia ſequendo Adverſarios duo mala incurrimus, & Deum offendimus, & proximum, & ſequendo noſtram opinionem ſolùm Deum offenderemus; (quod tamen non eſt verum) & ſic noſtram amplecti debemus juxta normam arguendi ex c. *de homine* de celebr. miſſar.

111. Septimum. Juxtà D. Thomam in 2. diſt. 3. art. 3. ad 1. D. Auguſtinus in Philoſophicis non habet ſupremam authoritatem; hinc Doctor Angelicus ibidem ab ipſo diſſidet in puncto philoſophico; & in rei veritate ſequutus eſt opinionem falſam in talibus negando Antipodas lib. 15. de Civit. Dei c. 9. etiam rejiciendo oppoſitam ut errorem, & Cardinalis de Noris non negat Sanctum Doctorem docuiſſe hanc opinionem, ſed ſolùm demonſtrat fuiſſe à validiſſimis rationibus ad illam tradendam adductum, & per hoc ſalvat ejus authoritatem. Sic etiam nos dicimus, quia per experientiam patefactum eſt dari Antipodas, licet ab opinione Auguſtini recedere, & ſalvamus ejus authoritatem juxta Cardinalem de Noris fatendo tradidiſſe ſuam Doctrinam adductum à validiſſimis rationibus. Ergo à pari, quia patefactum eſt pueros noſtros poſſe ablui, & ſic dari in ipſis omnia, per quæ juxta Concilia perficitur Sacramentum; ſic poſſumus deſerere opinionem Auguſtini, qui non agnovit hujuſmodi ablutionem; ſalvabimus autem ejus authoritatem fatendo fuiſſe innixum validiſſimis rationibus ad aſtruendam illam ſententiam.

112. Præterea noſtra quæſtio eſt quidem de objecto ſupernaturali; tamen ſuam concluſionem S. D. probat ſolis fundamentis

Digitized by Google

mentis naturalibus. Suæ rationes ſunt. Nemo renaſcitur, niſi ſit natus. Si computaretur nativitas in utero ad baptiſmum, infans egreſſus ex utero diceretur renatus, & baptiſmus eſſet tertia nativitas, & ipſe, dum baptizaretur, renaſceretur, antequam naſceretur. Ecce rationes fundatæ in rerum naturis, non in principiis ſupernaturalibus ex authoritate Scripturæ, Traditionis, Conciliorum &c. Ergo ſumus in caſu juxtà D. Thomam, in quo D. Auguſtinus non habet ſupremam authoritatem, ac proinde licitè ab ipſo recedere poſſumus, & hoc fateri omnino coguntur Adverſarii, qui reſpuunt pro nihilo Modernos ex eo, quod Scriptura, Patribus, Conciliis &c. non probant ſuas Doctrinas. Hic nota D. Auguſtinum afferre pro ſe illum textum Joannis *niſi quis renatus fuerit &c.* at, ut probet rectè allegari, probat per illas rationes rerum naturis innixas.

113. Ex his patet authoritatem D. Auguſtini contineri intra lineam Probabilitatis, exceptis quibuſdam, in quibus certitudinem attingit. Hinc ſequitur nos aliquando poſſe oppoſitum tradere, quia juxta Pariſienſem trac. de Fide c. 1. Nider in conſolat. timor. conſcien. par. 3. c. 19. & Rodon. in gloſſa Raym. lib. 4. tit. *qualiter accuſatio ſit facienda* §. 2. V. *inquiſitioni* poſſumus cuicunque Probabilitati contraire. Præterea Abulen. in Defenſ. par. 2. c. 18. diſcedit ab Auguſtino in quæſtione de die mortis Chriſti, & Petrus de Comitibus Auguſtinianæ Familiæ Author in diſp. metaphiſ. Theologicè exagitatis lib. 2. art. 5. per totum, ſed præſertim Concl. 4. ſcribit licere privatis Doctoribus aliquando recedere ab authoritate alicujus Doctoris Eccleſiæ, quando illi ſuppetit urgens ratio in contrarium, & non ſit ſermo de rebus ſupra exceptis, ut non eſt noſtra quæſtio. Quin Joan. Major in 4. diſt. 4. q. 1. concl. 2. voluit, nos poſſe etiam contrairé opinioni, quam Papa in Concilio Generali ut probabiliorem decreverat, quod fortè etiam tenuit Ocham in 4. q. 3. litt. R. An hoc ſit uterum, expendent Probabilioriſtæ.

114. Denique ipſe D. Auguſtinus relatus in c. *noli.* c. *negare.* c. *ego ſolis.* c. *neque quorumlibet* 9. diſt. non vult, ut acquieſcamus iis, quæ ſcribit, quia ita ipſe dicat, ſed quia per illos authores canonicos, vel probabili ratione, quod à vero non abhorreat, perſuadere poterit c. *ego ſolis*, & poſſumus, ſalva reverentia, aliter ſentire, quàm ipſe ſenſerit, ſi invenerimus Divino adjutorio, quod aliter docuerit, ac veritas patiatur c. *neque quorumlibet*. Sed ſententia oppoſita D. Auguſtino in hac materia videtur probabilior ex dictis, & dicendis. Ergo ex venia ipſius S. Doctoris licet opinionem oppoſitam eidem Aug. in hac materia defendere.

CA-

Digitized by Google

CAPUT IX.

Infans in utero licitè baptizatur in neceſſitate.

115. Dico primò ad validitatem baptiſmi non requiri, quòd infans ſit aliquo modo extra vel cavitatem uteri, vel vaginam; unde, ſi quis per vim in tempore ante partum tentaret aperire uterum, ùt ſcio factum fuiſſe, & de facto aperiret, & manu immiſſa ſolveret membranas amicientes puerulum, & aqua illum ablueret, eſſet baptizatus; vel ſi non poſſet ſolvere membranas, ablueret puerum ſub illis membranis incluſum, eſſet quoque baptizatus juxta opinionem illam relatam num. 65. Prima pars Concluſionis patebit ex ſequenti.

116. Dico ſecundò inſtante quolibet partu poſſe validè baptizari puerum totaliter in utero poſitum, & in neceſſitate, quando ſcilicet non ſperatur, quòd vivus egrediatur, *etiam licitè*, nam, quod *non eſt licitum in lege, neceſſitas facit licitum*, ut alibi dixi, & patet manifeſte ex c. *quod non eſt* de reg. jur. cum aliis Concord. in Gloſ. V. *neceſſitas*.

Prima pars concluſionis, in qua ſiſtit primaria difficultas præſentis diſſertationis, multipliciter probatur, & primò in c. *firmiter* de ſum. trinit. & Clem. eod. §. *ad hoc* deciditur Baptiſma, quod ad Dei invocationem, & individuæ Trinitatis, videlicet Patris, & Filii, & Spiritus Sancti conſecratur in aqua, tam *Parvulis*, quàm adultis in forma Eccleſiæ à quocumque rite collatum proficere ad ſalutem; & in Tridentino ſeſſ. 5. decr. de orig. pecc. can. 3. ut de fide ſtatuitur peccatum originale non tolli, niſi per meritum Chriſti, & hoc meritum applicari tam adultis, quàm *Parvulis* per Baptiſmum in forma Eccleſiæ rite collatum; quia non eſt aliud nomen ſub Cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos ſalvos fieri, unde illa vox: *Ecce Agnus Dei, ecce, qui tollit peccata Mundi;* & illa: *quicumque baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.* Duplex nunc inſtruo argumentum. Tam adulti, quam *Parvuli* ſunt capaces baptiſmi; ſed infantes in utero ſunt Parvuli; ergo ſunt capaces baptiſmi. Minor probatur Geneſi c. 25. dicitur de Rebecca habente gemellos in utero: *Collidebantur in utero ejus Parvuli;* & in c. *firmiſſimè* §. 2. de conſecr. diſt. 4. expreſsè dicitur homines ratione utentes, & *Parvulos*, qui ſive in utero incipiunt, ſive cum de matribus nati &c. nec dicas Tridentinum, Clementinam &c. intelligere pro *Parvulis*

vulis pueros extra uterum; nam ſine ulla ratione limitatur deciſio univerſalis. Tum quia Tridentinum in can. ſequenti volens limitare doctrinam ad Parvulos extra uterum expreſsè hoc habet dicens: ſi quis *Parvulos recentes ab uteris matrum* baptizandos negat &c. ergo in Canone antecedenti, dum loquitur abſolutè de *Parvulis*, intelligi debet de omnibus, etiam in utero clauſis, maximè cum illa verba Evangelii: *Ecce Agnus Dei, ecce, qui tollit peccata Mundi*, quę moverunt Concilium ad condendum Canonem, aptari poſſint ad Parvulos, etiam in utero exiſtentes, quia illæ voces: *Peccata Mundi* ſunt adeò univerſales, ut hoſce infantulos comprehendant.

117. Secundum argumentum, quod eruitur ex illa deciſione, eſt: Baptiſma collatum in forma Eccleſiæ prodeſt; ſed infantes in utero ſunt capaces Sacramenti collati in forma Eccleſiæ; Ergo baptiſma debet prodeſſe hiſce infantibus. Minor probatur. Baptiſma in forma Eccleſiæ importat ex c. *non ut apponeres* de baptiſ. & d. c. *firmiter* Verbum, & Elementum. Verbum ſunt illę voces: *Ego te baptizo in nomine Patris &c.* ex c. *ſi quis*, eod. Elementum eſt aqua ex d. c. *non ut appponeres*, & tanquam de fide definitum eſt à Trid. ſeſſ. 7. can. 2. de baptiſ. Requiritur præterea ad Sacramenti perfectionem intentio Miniſtri; unde Florentinum in Decreto Eugenii dicebat Sacramenta tribus perfici, *rebus*, *verbis*, *& intentione miniſtri*, & Tridentinum ſeſſ. 7. can. 11. determinat ut de fide exigi ad Sacramenta intentionem faciendi ſaltem, *quod facit Eccleſia*. Sed infantes in utero ſunt capaces horum omnium, quia poſſunt recipere aquam, & ab ipſa ablui, ut manifeſtè contra Theologos antiquos probavi; dum verò abluuntur, poſſunt proferri verba, & miniſter poteſt habere intentionem debitam, ut eſt evidens; ergo infantes in utero, quando inſtat partus, ſunt capaces Sacramenti collati in forma Eccleſiæ.

118 Probatur ſecundò ex eodem Tridentino ibidem can. 4. ſic concepto: ſi quis *parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat*, etiamſi fuerint à parentibus baptizatis orti; aut dicit in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro neceſſe ſit expiari ad vitam æternam conſequendam, unde ſit conſequens, ut in eis forma Baptiſmatis in remiſſionem peccatorum non vera, ſed falſa intelligatur, anathema ſit. Hæc eſt prima pars canonis. Aſſignans Concilium rationem deciſionis proſequitur: *Quoniam non aliter intelligendum eſt id, quod dixit Apoſtolus: per unum hominem peccatum intravit in mundum*,

& per

Digitized by Google

& per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes peccaverunt; niſi quemadmodum Eccleſia Catholica ubique diffuſa ſemper intellexit; propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum etiam Parvuli, qui nihil peccatorum in ſemetipſis adhuc committere potuerunt, in remiſſionem peccatorum veraciter baptizantur, *ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt; niſi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*. Hic Canon deſumptus eſt verbatim ex c. *placuit* 152. de Conſecr. diſt. 4.

119. Certum eſt primam partem loqui expreſsè de parvulis extra uterum, ut patet ex illis verbis: *Parvulos recentes ab uteris matrum*. At certum pariter eſt *Parvulos* in utero habere peccatum, & hoc ab Adam contrahere; & ſic veraciter poſſe remiſſionem peccatorum accipere, quæ ſunt motiva, ob quæ fecit illam Deciſionem Concilium. Cur ergo nos non trahemus conſequentiam *ad Parvulos in Utero?* Quia parvuli ex utero habent originale, veraciter baptizari poſſunt. Parvuli in utero habent originale, quin illud habent, *quia nati ſunt in utero*, veraciter baptizari non poterunt?

120. Sed clariſſimè de noſtris parvulis verificantur alia, quæ in ſecunda parte Canonis ſubjunguntur. Certè includuntur in verbis Apoſtolicis, quia & mors, & peccatum pertranſierunt in noſtros infantes ratione Adæ ex Tridentino ſeſſ. 6. c. 3. Certè ſunt *Parvuli*, & in hoc loco Canon non addit particulam reſtrictivam ad Parvulos *Recentes ab uteris*. Certè & ipſi poſſunt habere finem veracis baptiſmi, nam infantes baptizantur in hunc finem, *ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt*. Cum ergo pueri in utero *generatione contraxerint id*, quod regeneratione mundandum eſt, ſequitur, quòd, ſi baptizarentur, obtinerent finem veracis baptiſmi, ſicut obtinent Parvuli extra uterum. Ergo ſicut hi baptizari poſſunt, poterunt & illi.

121. Verùm ulteriùs obſervandum eſt ultima verba Canonis, in quibus expreſsè, & apertè determinatur per Regenerationem mundari id, quod Generatione contrahimus, & hæc veritas comprobatur per textum Joannis: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto &c.* Duo ex hoc ſunt manifeſta, Primum, quòd Regeneratio Baptiſmi dicat ordinem ad Generationem, *per quam contrahimus id, quod eſt mundandum*. Secundum, quòd hæc veritas ſignificetur ab illis verbis: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto &c.* Addo ego, ſed ſola Generatio in utero, ſeu *ſola Nativitas in utero*, non extra

Digitized by Google

uterum, eſt Generatio, *per quam contrahimus id, quod eſt mundandum;* hinc infans moriens in utero ſine bapiſmo certiſſimè damnatur ex c. *firmiſſimè* de conſecr. diſt. 4. & eſt de fide; Ergo Regeneratio Baptiſmi dicit ordinem ad Generationem, & Nativitatem in utero, & hic ordo ſignificatur per illa verba; *Niſi quis renatus fuerit &c.* Ergo quando Adverſarii credunt illa verba: *Niſi quis renatus fuerit &c.* ſignificare, quòd Renativitas, ſeu Regeneratio ſpiritualis, dicat ordinem, & ſupponat Nativitatem ex utero, apertè ſentiunt contra hunc textum Tridentini. Ex hac doctrina evidenter diluitur argumentum Adverſariorum unicum, cui hiſce temporibus fidere poſſe videbantur, quòd ſcilicet Renativitas Spiritualis Bapriſmi ſupponat Nativitatem ex utero. Hic eſt locus, ad quem remiſi Lectorem ſupra num. 99.

122. Illa veritas, quòd *per Regenerationem mundetur id*, quod Generatione *contrahimus*, habetur etiam in Patribus. Innocentius Primus in Decreto, quo Pelagium, & Cœleſtium damnavit, determinavit; Ut parvuli, etiam ex Chriſtiana muliere nati, per baptiſmum renaſci deberent, *ut in eis Regeneratione mundetur, quod Generatione contraxerunt*. D. Auguſtinus in Enchirid. c. 52. & refertur c. *ut oſtenderet* de conſecr. diſt. 4. ſcribit. *Cui autem peccato Parvuli renaſcendo moriuntur, niſi quod* naſcendo *traxerunt?* Et D. Thomas par. 3. q. 68. art. 9. ait. *Ipſe autem Dominus dicit Joan. 3. niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto &c. unde neceſſarium fuit pueros baptizari, ut ſicut per Adam damnationem incurrerunt* Naſcendo, *ita per Chriſtum ſalutem conſequantur* Renaſcendo. *Fuit etiam conveniens* &c. Cum hæc doctrina verbatim reperiatur in Patribus, & ſit edita in Canone Fidei, in quo, ut certi ſimus, quid ſit credendum, Eccleſia loqui debet in proprietate ſermonis, hic textus Tridentini facit rem certam, nec licet interpretari, ut dicebat quidam Theologus, Concilium loqui ad uberiorem Doctrinam, & per modum majoris explicationis. Ergo negare non poſſunt Renativitatem baptiſmi dicere ordinem ad nativitatem in utero.

123. Probatur tertiò. Baptiſmus vel conſideratur in ſua entitate, vel in ſuis effectibus. Quoad primum importat materiam, formam, & intentionem. Quoad ſecundum importat productionem gratiæ ſanctificantis cum habitibus ſupernaturalibus ex Clemen. de Sum. Trinit. & Tridentino ſeſſ. 6. c. 7. Importat remiſſionem culpæ, pœnæ, & aperitionem Cœli ex c. *majores*, de baptiſ. & Tridentino ſeſſ. 5. decr. de orig. can. 5.

Impor-

Digitized by Google

Importat denique infuſionem characteris ex d. c. *majores*, & ex Tridentino ſeſſ. 7. de Sacram. in gen. can. 9. Sed infans in utero eſt capax horum omnium; Ergo eſt capax baptiſmi. Minor quoad primum patet ex dictis, & licèt Antiquitas negaverit eſſe capaces ablutionis, tamen negari nequit inſtante partu infantem in utero ablui poſſe. Quoad ſecundam partem ex dictis certum eſt pueros in utero gratiam cum habitibus ſupernaturalibus recipere poſſe; quicquid in oppoſitum, etiam de pueris extra uterum, aliqui Antiqui in d. c. *majores*, & d. Clemen. aſſeruerint. Tum quia Omnes Theologi, & Canoniſtæ concedunt in præſenti quæſtione poſſe per operationem Divinam ſanctificari, ut factum fuit de D. Joanne Baptiſta, & etiam de Hieremia, & Beata Virgo nedum fuit Sanctificata, ſed concepta in Sanctitate, prævenìente Gratia Divina, ut ait Damaſcenus orat. de B. V. Nativit. & producente ſuum fructum, antequam natura ſuum germinaret; hæc autem Sanctificatio formaliter ſiſtit in gratia Sanctificante cum habitibus ſupernaturalibus ex Tridentino ſeſſ. 6. c. 7. Tum quia ſubjectum capax unius, eſt capax alterius oppoſiti; cum ergo puer in utero ſit filius iræ, & vindictæ, injuſtus, impurus, maculatus ex Tridentino ſeſſ. 6. c. 1. erit etiam capax oppoſiti, & ſic fieri filius miſericordiæ, juſtus, purus, immaculatus, innocens, hæres Dei, & coheres Chriſti. Qui autem habent gratiam ſanctificantem, peccatum non habent, ut fides docet ex Trident. ſeſſ. 6. c. 7. Ergo infantes in utero ſunt capaces remiſſionis peccati originalis. Sunt tandem capaces caracteris baptiſmalis, quia nulla aſſignari poteſt repugnantia circa hoc. Tum quia effectus caracteris eſt reddere ſubjectum fidele, & ipſum ab infideli diſtinguere; hunc autem effectum puer in utero recipere poteſt, quia Anima rationalis eſt capax per ſeipſam fidelitatis, & effectuum ſupernaturalium. Tum quia puer in utero eſt capax principalioris effectus, qui eſt infuſio Gratiæ, & remiſſionis peccatorum; unde valet hìc illud Canonicum, cui licet plus, licet & minus c. *cui licet* de reg. jur. in 6.

124 Probatur quartò. Ad baptiſma ſufficit nativitas intra uterum. Hoc aſſumptum probatur. Talis nativitas eſt vera, & rigoroſa nativitas; hinc de infante Jeſu in utero Matt. 1. dicitur: *quod enim in ea natum eſt, de Spiritu Sancto eſt*; & D. Thomas par. 1. q. 27. art. 2. ſcribit: originem alicujus viventis à principio vitæ conjuncto eſſe *propriè nativitatem*, & ſupra vidimus Nativitatem ex D. Thoma, & Alberto Magno dividi in nativitatem in utero, & ex utero, & ſupra num. 122. ex

D. Auguſtino, & D. Thoma dicitur parvulos contrahere *naſcendo* peccatum; per ſolam autem nativitatem in utero peccatum contrahimus. Hinc per talem nativitatem contrahimus injuſtitiam, & originale peccatum, ut expreſsè ait Tridentinum ſeſſ. 6. c. 3. Ergo, ſi infans in utero baptizaretur, eſſet renatus, quia poſt primam rigoroſam nativitatem novam nativitatem ſubiret, & evaderet purus, immaculatus, novus homo &c. evaderet pariter juſtus, mundus, innocens, &c. quia injuſtus, immundus, nocens eſt capax juſtitiæ, munditiei, & innocentiæ. Ergo veraciter baptizaretur, quia in tantum quis veraciter baptizatur ex Tridentino ſeſſ. 5. can. 4. & 5. quia ſuſcipit illos effectus. Ergo nativitas in utero ſufficit ad baptiſma.

125. Confirmatur. Sordibus infectum poteſt lavari, & exigit lavacrum; ſed infans in utero eſt ſordibus ſpiritualibus infectus; Ergo poteſt lavari, & exigit lavacrum Spirituale; tale autem lavacrum eſt baptiſma, cum ſine lavacro regenerationis ex Tridentino ſeſſ. 6. c. 4. originale tolli nequeat. Major videtur nota ex terminis, nam lavacrum eſſentialiter ordinatur ad lavandas ſordes, & ſordes ſunt id, quod eſt lavandum, & mundandum; unde ſtatim, ac nos aliqua ſorde inquinamur, accipimus aquam, & Media ablutione ſordes detergimus. Minor argumenti eſt de Fide ex dictis.

126. Dices. Infans, antequam aperiatur uterus, eſt ſordibus infectus, & tamen nec etiam per nos baptizari poteſt.

Sed contra eſt, quia infans in tali ſtatu non eſt ab intrinſeco incapax baptiſmi, ſed ab extrinſeco, & accidentaliter, & in hoc ſenſu tempore D. Auguſtini Populi Antipodes baptizari nequibant; ſicut enim baptizari nequit puer in tali ſtatu, quia inter nos, & ipſum adeſt medium prohibens ablutionem, ita tempore illo inter nos, & illas Gentes interjacebat medium impediens ablutionem, & formam. Ex hoc dicebamus, ſi quis per violentiam aperiret uterum, & media extrinſeca tolleret, infans baptizari poſſet; hinc Doctor Subtilis appoſitè omnino comparavit puerum in utero cum puero incluſo in Corio, & dixit taliter clauſum baptizandum fore, ſi aqua illum tangeret, ſecus, ſi non tangeret. Ergo infans in utero clauſo non eſt intrinſecè incapax Sacramenti, ſed extrinſecè; ergo ablato hoc extrinſeco, clauſura ſcilicet impediente, infans baptizari poterit; ſic etiam baptizari poſſet, ſi quis per miraculum poſſet facere penetrationem aquæ cum utero.

127. Probatur quintò: Valet argumentum à definitione ad definitum, quæ maxima eſt vera Logicè, Phiſicè, Metaphiſicè,

Digitized by Google

cè, & etiam Juridicè, quia bona definitio debet converti cum definito l. 1. ff. de dolo malo, Bertachinus, & Tuſcus V. *definitio* alios Legiſtas afferentes; Sed infans in utero eſt capax definitionis baptiſmi; Ergo & definiti; & ſic baptiſmi. Minor probatur. Definitur baptiſmus à Magiſtro in 4. diſt. 3. c. 1. quòd *ſit Ablutio corporis exterior facta ſub præſcripta forma verborum*. Hæc definitio coincidit cum illa D. Auguſtini trac. 15. in Joan. c. 4. *eſt intinctio in aqua verbo vitæ ſanctificata*. Theologi hanc definitionem amplectuntur in 4. diſt. 3. ubi D. Thomas D. Bonav. Herveus, Paludanus, & alii, quibus accedunt Summiſtæ Albericus, Hoſtien. in Summa, Piſanella, & ejus Supplementum, Roſella allegans Directorium juris V. *Baptiſmus* num. 1. & ante omnes D. Petrus Cœleſtinus in Summa de bapt. c. 1. Concordant plurimi. Sed infans in utero poteſt ſuſcipere hanc definitionem, quia ex dictis liquet poſſe phiſicè ab aqua ablui, & eodem tempore dici verba cum intentione debita. Ergo poteſt etiam ſuſcipere definitum, ſcilicet baptiſmum.

128 Alenſis par. 4. q. 8. membr. 1. D. Thomas ubi ſupra, & par. 3. q. 66. art. 1. Richar. diſt. 3. art. 1. q. 3. D. Bonav. diſt. 3. par. 1. art. 1. q. 1. referunt quatuor definitiones, quarum una eſt illa allata ex Magiſtro, alia ex Hugone lib. 2. par. 6. c. 2. quæ ita ſe habet *Baptiſmus eſt aqua abluendis criminibus ſanctificata*. Aliæ duæ ſunt non de baptiſmo, ſed de ejus effectu. Illa ſecunda definitio utique verificatur in noſtro caſu, quia infans tam eſt maculatus originali crimine in utero, ac extra uterum, quin plures ſunt infecti in utero, ac extra; nam in utero, exceptis Chriſto, & ejus Virgine Matre, omnes fuerunt, ſunt, & erunt maculati; at extra D. Joan. Baptiſta, & Hieremia maculati non fuerunt, & Doctores ſupponunt poſſe dari hujuſmodi privilegium aliis. Ergo aqua debet eſſe Sanctificata tam pro abluendis criminibus pueri intra uterum, ac extra.

129. Scotus in 4. diſt. 3. q. 1. dat duplicem definitionem, quarum prima eſt: Baptiſmus eſt ablutio hominis aliqualiter conſentientis facta ab alio in aqua ſimul verba certa cum intentione debita proferente, ſignificans efficaciter ex inſtitutione Divina ablutionem Animæ à peccato. Rubion in 4. diſt. 3. q. 1. art. 1. fin. Gabriel. diſt. 3. fin. aſſentiuntur Doctori Subtili. Hanc quoque verificari de noſtro infante negari nequit. poteſt eſſe difficultas in illis verbis. *Significans efficaciter ex Divina inſtitutione ablutionem Animæ à peccato*. Sed tollitur difficultas,

Digitized by Google

ficultas, nam illa verba ſignificant effectum Sacramenti; cum ergo de noſtro infante verificentur priora, quæ important cauſam, verificantur quoque poſteriora ſignificantia effectum; ſiquidem poſita cauſa ponitur effectus, quod axioma habet locum præcipuè de cauſis neceſſariis; ut ſunt Sacramenta; hinc Tridentinum ſeſſ. 7. de Sacr. in gen. can. 6. decidit: *Si quis dixerit Sacramenta novæ legis non continere gratiam, quam ſignificant, aut gratiam ipſam non ponentibus obicem non conferre* &c. *anathema ſit*. & can. 7. *Si quis dixerit non dari gratiam per hujuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quantum eſt ex parte Dei, etiamſi rite ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus, anathema ſit*. Ut rite conferam baptiſma, debeo abluere corpus infantis, proferre verba, & habere intentionem. Sed hæc omnia fiunt cum infante intra uterum, ac extra uterum; Ergo ille baptiſmus debet eſſe ſignum efficax ſignificans efficaciter ablutionem Animæ à peccato, ut dicebat Doctor Subtilis.

130. Sexta probatio, quam fuſiſſimè proſequor in meo Opere c. 41. à num. 49. deſumitur ex eo, quòd licèt baptiſma ſæpe dicatur Renativitas, & per baptiſma pueros renaſci Joan. 3. *niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto* &c. tamen ſimul dicitur regeneratio, & in ipſo hominem regenerari; hinc Paulus ad Tit. 3. dicebat: *ſecundùm magnam miſericordiam ſuam ſalvos nos fecit per lavacrum regenerationis*, & ad hoc fortè reſpexit D. Petrus 1. epiſt. c. 1. dum dixit: *regeneravit nos in ſpem vivam*. Ita etiam Patres communiter Dionyſius de Eccleſ. Hierarch. c. 2. Damaſc. lib. 4. de fide ortodoxa c. *de fide, & baptiſ.* Origenes in Joan. tom. 8. in illum textum: *Ego quidem baptizo vos in aqua*, Chryſoſt. in Joan. homil. 23. Cirillus Alexandr. in Joan. c. 3. verſ. 3. 4. & 5. Theopilac. in Joan. c. 3. §. *dicit ad eum Nicodemus*, Innocentius 1. in decr. contra Pelagium, Leo Magnus epiſt. 37. c. 1. D. Auguſtinus in plurimis locis, ut legenti indicem ſuorum Operum V. *Regeneratio* patebit; Beda lib. 1. in Luc. c. 10. & in Joan. c. 3. D. Thomas 3. par. q. 62. art. 2. q. 65. art. 2. & contra Gent. lib. 4. c. 59. & alibi frequenter. Hoc etiam liquet in c. *qui in maternis*, & c. *ſi baptizata* de conſecr. diſt. 4. c. *debitum*, c. *majores* de baptiſ. c. *cum Marthæ* §. *quæſiviſti* de celebr. miſſar. Concil. Florent. decr. Eugenii de baptiſ. Tridentin. ſeſſ. 5. can. 4. ſeſſ. 6. c. 4. In Canone quoq; Miſſæ verſ. *Hanc igitur oblationem* in die Paſchæ, & Pentecoſtes. Suppoſito ergo quòd baptiſma regeneret.

131. Nunc inſtruitur argumentum: Qui eſt genitus poteſt

rege-

Digitized by Google

regenerari ſpiritualiter, ſicut, qui natus eſt, poteſt renaſci Spiritualiter. Sed infans in utero eſt genitus; Ergo poteſt regenerari Spiritualiter. Major videtur per ſe nota; quia poſt primam generationem poteſt ſequi ſecunda. Tum quia regeneratio ſpiritualis non eſt niſi prima productio Gratiæ ſanctificantis, per quam reddimur filii Dei; & Divinæ naturæ conſortes; gratia autem habet pro ſuo ſubjecto creaturam rationalem, quæ, ſi eſt homo, producitur per generationem; ſi eſt Angelus, per creationem. Probatur verò minor noſtri argumenti. Ex Ariſt. 2. phiſic. c. 2. alia eſt generatio ſimpliciter, alia ſecundum quid. Per primam producitur ens ſimpliciter, ſcilicet ſubſtantia. Per ſecundam producitur tale ens, nempe accidens.

132. Generatio ſimpliciter ſumitur vel propriè, & eſt generatio viventis, quæ per D. Thomam 1. par. q. 27. art. 2. definitur, ut ſit origo alicujus viventis à principio vitæ conjuncto, *& hæc propriè*, inquit Angelicus, *eſt nativitas*. Vel ſumitur propriiſſimè; quæ per D. Thomam ibidem *eſt origo viventis à principio vitæ conjuncto ſecundum rationem ſimilitudinis in natura ejuſdem ſpeciei*. Eandem doctrinam habet Scotus in 1. diſt. 13. ad 1. & in 3. diſt. 8. §. *ad tertium*. Hinc Scotiſtæ apud Maſtrium de Generat. diſp. 8. q. 1. Hanc propriiſſimam generationem definiunt, quod ſit productio naturalis viventis à vivente ſimilis producenti in natura. Rectè ponitur in definitione ille terminus, *Naturalis*, quia dicebat Ariſtoteles de Anim. lib. 2. c. 5. eſſe naturaliſſimum viventibus generare ſibi ſimile ad conſervandam ſpeciem. Per hanc generationem terminus productus dicitur Filius.

133. Ex hac doctrina infertur infantem in utero eſſe genitum ſimpliciter, propriè, & propriiſſimè, & eſſe filium ſui Patris, & Matris; dum verò egreditur ab utero non generari niſi ſecundum quid, quia non producitur ſubſtantia, aut vivens, & ſic nec ens ſimpliciter, ſed tale ens, quia datur ſolum translatio hominis de uno ad alium locum.

134. Dices apud Philoſophos, & Theologos hanc doctrinam eſſe veram, non verò apud Vulgus, quod pro generatione intelligit effuſionem fœtus ex utero; Scriptura verò eſt intelligenda, ſecundum quod voces ſonant apud Vulgus. Sic reſponſum fuiſſe ſcio in publica concertatione à quodam Sacræ Theologiæ Regente.

Sed contra ex dictis. Tridentinum ſeſſ. 5. can. 4. explicat regenerationem ſpiritualem per ordinem ad generationem; *qua contrahi-*

Digitized by Google

trahimus, *quod eſt mundandum*, hæc autem generatio eſt ſola generatio, qua producitur filius in utero. Tum quia ſic Theologia, quæ explicat, & interpretatur Scripturam, ipſa ſibi non ſufficeret, quin malè illam interpretaretur. Præterea quo fundamento dicitur Scripturam eſſe interpretandam, ut verba ſonant apud Vulgus, & regenerationem ſpiritualem appellari talem in ordine ad generationem ſic dictam à Vulgo? Ideo habetur regeneratio ſpiritualis, ut mundetur id, quod generatione contrahimus ex Tridentino. Ergo Scriptura loquens de generatione ſpirituali non debet explicari in ordine ad generationem, prout explicatur à Vulgo, quia per talem generationem aliquid non contrahimus, quod ſit mundandum, ut contrahimus per generationem in ſenſu Philoſophico, & Theologico explicatam.

135. Probatur ſeptimò. Beneficium Principis eſt latiſſimè interpretandum c. *cum dilecti* de donat. c. *ex parte* el. 2. de decim. c. *quia circa* de privil. c. *olim* de verbor. ſignific. l. *beneficium* ff. de conſtit. principum. Verba legis: *Beneficium Imperatoris*, *quod à Divina ſcilicet ejus indulgentia proficiſcitur*, *quàm pleniſſimè interpretari debemus*. Et eſt adeo latè interpretandum, ut ſolùm recipiat limitationem, quando Beneficium redundaret in damnum alterius, ita ut multum ipſum læderet. c. *Archidiaconum* 85. diſt. fin. Gloſſ. fin. d. c. *olim*. Cum ergo baptiſma ſit beneficium ex Tridentino ſeſſ. 6. c. 3. & longè plures, & potiores favores nobis præſtet, quàm præſtiterit olim circumciſio c. *majores* de baptiſm. Ergo eſt latiſſimè interpretandum, maximè cum de ipſo propriè verificentur verba d. legis; Propriiſſimè enim *à Divina Clementia Chriſti baptiſmi Beneficium promanavit*.

136. Lege num. 84. & ex dictis Evangeliorum ibi relatis videbis erui hanc formam ingentis beneficii Baptiſmi: *Omnis Gens eſt baptizanda*, *omnis creatura eſt baptizanda*. Porro ſub nomine creaturæ juxta D. Gregor. homil. 29. in Evang. intelligitur homo. Omnis ergo homo eſt baptizandus; ſed infans in utero eſt homo; Ergo infans in utero eſt baptizandus. Credo etiam ſub nomine Gentis venire talem puerum, nam Gen. 25. de Rebecca habente in utero gemellos dicitur: Duæ Gentes ſunt in utero tuo.

137. Confirmatur. Tridentino ſeſſ. 5. can. 2. definitur peccatum Adæ redundare, & in ejus propaginem, & nos ex illo textu: *Per unum hominem peccatum intravit in Mundum*, *&c per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertranſiit*, *in quo omnes peccaverunt*. Ex regula ergo *quia omnes homines peccaverunt in Adam* arguitur, Nos, & pueros in utero exiſtentes

tès contraxiſſe peccatum originale. Ergo ex illa regula, quæ eſt æquè univerſalis, *omnis homo eſt baptizandus*, debet argui etiam pueros in utero eſſe baptizandos, & hoc à fortiori, quia prima regula eſt odioſa, & odia ſunt reſtringenda, & ſecunda regula eſt favor, & favores ſunt ampliandi, & utrumque expreſsè deciditur in c. *odia* de reg. jur. in 6. Tum quia, quod nulli nocet, & alteri prodeſt, eſt facilè concedendum; cum ergo concedere baptiſma hiſce miſellis tibi non noceat, & illis maximè proſit, facilè concedendum eſt, namque ex Epiſt. 37. c. 1. Leonis magni *In primis providere debemus, ne, dum ſpeciem quandam Cautionis teneamus, damnum regenerandarum incidamus Animarum*.

138. Confirmatur ſecundò ex legibus. L. *qui in utero eſt*; l. *qui in utero ſunt* ff. de ſtat. homin. expreſsè deciditur pueros in utero exiſtentes cenſendos eſſe natos, quando agitur de ipſorum favore. Ergo etiam Eccleſia debet illos judicare eſſe natos, quando agitur de ipſorum favore; *ſicut enim ſacratiſſimæ leges non dedignantur ſacros Canones imitari, ita ſacri Canones leges probant, & imitantur*. c. *Clerici* de judic. c. 1. de juram. calumn. c. *intelleximus* de nov. oper. nuntiat: niſi tamen leges Canonibus contradicant Gloſſa d. c. *intelleximus*. V. *adjuvantur*. cum ergo in noſtro caſu agatur de maximo omnium favore, debemus cenſere illos pueros eſſe natos; ideoque illos baptizare. Tum quia *præcepta Divina benigniùs interpretanda ſunt, quàm humana* ex Nider par. 3. timor. Conſcien. c. 11: *quia Deus eſt Legislator benignior, quàm homines*. Ergo, ſi Leges humanæ habent pro Natis pueros in uteris exiſtentes, cum agitur de ipſorum favore; multò magis interpretari debemus legem Divinam de Baptiſmo, ut habeat pro Natis noſtros infantes, cum agatur de beneficio acquirendi Divinam hæreditatem.

139. Confirmatur tertiò: Privilegium Martirii prodeſt infantibus in utero exiſtentibus; Ergo etiam privilegium Baptiſmi iiſdem proderit. Antecedens admittitur à Scoto in 4. diſt. 4. q. 3. conſequentia ſequitur, quia baptiſmus aquæ eſt æquè univerſalis, ac ſanguinis.

140. Probatur octavò ex titulo miſericordiæ. In pſal. 129. de Chriſto dicitur: *Copioſa apud eum redemptio*, & hæc redemptio non ſolùm debet eſſe copioſa, quia fuit infinita, ſed debet eſſe copioſa, quia ad omnes, nullo excepto, redundaverit; hinc ad Rom. 5. habetur: non ſicut delictum, ita & donum, ſi enim unius delicto multi mortui ſunt, *multò magis gratia, & donum unius hominis Jeſu Chriſti in plures abundavit.*

Eccc

Digitized by Google

Ecce gratia Chriſti in plures abundavit; quàm delictum Adæ. Ergo cùm delictum Adæ abundaverit, in hoſce pueros, debet etiam ad ipſos abundare gratia, & donum Chriſti. Si Adam illos morte corporali, & ſpirituali occidit; Ergo etiam Chriſtus pro illis inſtituit Sacramentum, quo poſſint vitam Spiritualem acquirere.

141. Nec dicas illos poſſe ſanctificari in utero, ut factum fuit de Joanne Baptiſta, & Jeremia, vel etiam poſſe ſalvari per martyrium.

Sed contra eſt, nam illud de Sanctificatione fuit privilegium Specialiſſimum, quod autem à jure exorbitat, non eſt trahendum in conſequentiam c. *quæ à jure* de reg. jur. in 6. & aliis juribus allatis à gloſ. V. *quæ à jure*. Ex hac doctrinà ſequeretur de lege ordinaria gratiam Chriſti in plures non redundaſſe, bene verò delictum. Ad illud de martyrio, vide num. 139.

Tum medio martyrio infans in utero, licèt non natus extra uterum, poteſt renaſci ſpiritualiter. Ergo renativitas ſpiritualis neceſſariò non ſupponit nativitatem ex utero.

142. Confirmatur. In c. fin. de tranſac. Pontifex ſcribit: In his, in quibus jus non invenitur expreſſum, *procedas æquitate ſervatà, ſemper in humaniorem partem declinando, ſecundùm quod perſonas, & cauſas, loca, & tempora videris poſtulare*; & in c. fin. de ſenten. excomm. deciditur propter defectum ætatis rigorem eſſe manſuetudine temperandum. Gloſſa in d. c. de tranſac. V. *in humaniorem* ait: Semper debemus promptiores eſſe ad abſolvendum, quàm ad condemnandum ff. de act. & oblig. *Arrianus*, & ff. de pœnis. *reſpiciendum*; & de probat. *ex litteris*, & 26. q. 7. *tempora pænitudinis*, & promptiores ad miſericordiam, quàm prætendere inclementiam 86. diſt. *non ſatis*, & ſententia, quæ miſericordiam vetat, fugienda eſt 50. diſt. *ponderet*, & 26. q. ult. *alligant*, ubi dicit, *quòd ſi Dominus eſt largus diſpenſator, ejus famulus non debet eſſe tenax*, & 9. diſt. *ſana*, & 1. q. 7. *exigunt*. Hactenus Gloſſa. In noſtro caſu non adeſt jus expreſſum vetans hiſce infantulis baptiſmum. Ergo debemus in humaniorem partem declinare; & ipſos medio baptiſmo à pœna æterna, & à culpa abſolvere ita poſtulante impotentia *Perſonæ* nequeuntis egredi ab utero. Debemus etiam eſſe promptiores ad miſericordiam cum ipſis, quàm ſinere, ut æternùm damnentur. Si Dominus fuit ita largus diſpenſator, ut inſtituerit Sacramentum in materia ubiq; exiſtente, ne aliàs aliquis periret, & aliàs aqua poteſt applicari hiſce pueris; cur ejus famulus erit ita rigidus, tenax, immiſericors,

Digitized by Google

ut nolit ipſis aquam applicare? Hic valet verbaliter d.c. *alligans* 26. q. ult. Eunuchus Reginæ Candacis Act. c. 8. videns aquam ſtatim Philippo dixit: *Ecce aqua, quid me prohibet baptizari?* Pueri quidem noſtri non clamant, ſed alii pro ipſis: *Ecce aqua, quid prohibet eos baptizari?* Antiqui equidem digni erant excuſatione, ſi illos non baptizabant, quia bona fide credebant aquam non poſſe illos pertingere; at nos quam excuſationem habebimus, dum nobis conſtat circa ipſos fieri omnia, quibus confertur baptiſma? Antiqui Pontifices jure excuſabantur, ſi ad Antipodas Epiſcopos, & Sacerdotes non dirigebant, quia ſcilicet D. Auguſtino, Lactantio, & aliis celeberrimis Doctoribus, & Naucleris aſſerentibus illas Regiones vel eſſe fabuloſas, vel invias credebant. Verùm utique nunc non mererentur excuſationem ullam, ſi operarios Evangelicos illuc non mitterent edocti à noſtris Modernis eſſe terras exiſtentes, ab hominibus cultas, & Atlanticum navibus edomari.

143 Confirmatur ex D. Thom. 2.2. q. 30. art. 1. cum D. Auguſt. de Civit. Dei lib. 9. c. 5. Motivum miſericordiæ eſt miſeria, & eò miſeria eſt major, quò difficilliùs expelli poteſt; Cum ergo noſtri infantes, & dum ſunt in utero, ac extra, antequam lumen rationis adipiſcantur, propria virtute nequeant miſeriam illam magnam peccati originalis depellere; Chriſtus pro hoc toto tempore debuit illorum miſereri, & nos debemus inter plures opiniones illam ſeligere, quæ eſt miſericors erga ipſos, & eoſdem baptizare.

144. Dices, majoris miſericordiæ fuiſſet, ſi Chriſtus inſtituiſſet Sacramentum in Sputo; & tamen hoc non fecit; unde etiam in neceſſitate invalidè baptizatur in Sputo ex c. *non ut apponeres* de bapt. Sic etiam majoris miſericordiæ fuiſſet, ſi Deus omnes prædeſtinaſſet ad gloriam; & tamen hoc non fecit juxta illud ad Rom. 9. *aliud vas in honorem, aliud verò in contumeliam*, & illud terribile *Multi ſunt vocati, pauci verò electi*.

Sed contra eſt, quia hæc objectio procedit ex ignorantia juris. Ex D. Thom. 2.2. q. 67. art. 4. ad 1. miſericordia habet locum in iis, quæ Judicis arbitrio relinquuntur, in quibus boni viri eſt, *ut ſit diminutivus pœnarum*, ut dicit Ariſt. 5. Æthic. c. 10. *in his autem, quæ determinata ſunt ſecundùm legem divinam, vel humanam, non eſt ſuum miſericordiam facere*. Ecce evidenter, in quibus adeſt determinatio legis, in iis nequit dari miſericordia, ſed ſola juſtitia; in iis verò, quæ non ſunt deciſa, relinquitur locus miſericordiæ, & Judex debet ſequi partem benigniorem. Hæc doctrina eſt omnino ea, quæ habetur

d. c.

Digitized by Google

d. c. fin. de tranſact. Præterea q. 120. art. 1. ad 3. D. Thomas ait: interpretatio locum habet in dubiis, in quibus non licet abſque determinatione Principis à verbis legis recedere; *ſed in manifeſtis non eſt opus interpretatione, ſed executione*. Hæc doctrina clarè ſtatuitur in l. *ſi quis* C. de liber. præter. & exhær. In caſu de non baptizando cum Sputo eſt deciſum in jure. Ergo non eſt locus miſericordiæ, ſed juſtitiæ. Non eſt res dubia, ſed clara. Ergo non eſt opus interpretatione, *ſed executione*. In caſu de baptizando puero in utero non eſt deciſum, ſed dubium. Ergo eſt locus miſericordiæ, non juſtitiæ. Eſt opus *interpretatione benigna*, non *executione ſevera*.

145. Idem dico ad exemplum de prædeſtinatione; eſt enim de fide aliquos eſſe deſtinatos ad gloriam, alios ad damnationem; Cum ergo hæc ſit materia clara, & noſtra, de qua eſt præſens difficultas, ſit obſcura, non eſt trahenda conſequentia ab illa ad hanc. Quæ conventio lucis ad tenebras, dicebat Apoſtolus? Quod dicitur de uno, dicitur quidem de alio ſimili c. *inter corporalia* de translat. Epiſc. c. *cum ſecundùm* de præben. c. *per venerabilem* qui filii ſit leg. non verò de diſſimili, imo oppoſitum eſt enuntiandum c. *qualis* 25. diſt. c. *quanquam* de cenſ. in 6. & probat Barboſa de axiom. jur. 74. fin. ex l. *inter ſtipulantem*. §. *Sacram*. ff. de verb. oblig. Igitur ſecundùm Juriſtas ſic argumentum inſtrui debet. In illis materiis claris miſericordia non exhibetur. Ergo in noſtro caſu obſcuro eſt exercenda miſericordia.

146. Hanc objectionem Adverſarii ſumpſerunt à Probabilioriſtis. Hi Doctores afferunt contra Probabilitatem longiſſimam ſeriem textuum, præcipuè Sanctorum Patrum, & ſibi adeo plaudunt, ut jam actum de Probabilitate credant confidenter, & tamen, ſi maturo judicio reflecterent, viderent extra materiam afferri. Rem exemplo declaro. Si unquam aliqua authoritas videtur manifeſtè militare contra Probabilitatem, eſt illa, quæ habetur ex D. Auguſt. lib. 1. de bapt. contra Donat. c. 3. & 5. ubi ſcribit: *in materia ſpectante ad ſalutem Animæ non eſſe præponenda certis incerta*. Mirum eſt, quantum Adverſarii ſibi plaudant. Verùm conſtanter aſſero nihil prorſus probare, & extra propoſitum afferri. Sanctus Doctor loquitur in materia de recipiendo baptiſmate ab Hereticis, ut patet ex textu. Hæc materia ſemper fuit clara, & Joan. Epiſt. 2. clarè præcipit: *ſi quis venit ad vos, & hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec Ave ei dixeritis; qui enim dicit illi* Ave, *communicat ejus operibus malignis*, & D. Pau-

Digitized by Google

Paulus ad Tit. cap. 3. Hæreticum hominem poſt unam, & ſecundam correptionem *devita*, *ſciens quia ſubverſus eſt*. Eadem veritas habetur clarè apud Patres c. *quæ dignior*. c. *ſi quem* 24. q. 1. c. *quamvis* de conſecr. diſt. 4. quin Cyprianus cum 83. Epiſcopis, & plures Synodi Orientales apud Juenin par. 8. diſſer. 2. q. 5. c. 2. crediderant, baptiſmum ab Hæreticis datum nedum eſſe illicitum, ſed etiam invalidum. Nota, quòd hæc doctrina nunc eſt hæreſis. D. Thomas quodl. 3. art. 10. concinens noſtræ veritati ſcripſit, non poſſe aliquem ab erroris vitio excuſari, ſi teneat aliquam opinionem *contra manifeſtum Scripturæ teſtimonium*, *vel contra id*, *quod publicè tenet Eccleſia*.

16 Igitur ſi quis teneat nedum probabiliter, ſed etiam magis probabiliter, quin certò etiam credat licitè recipi poſſe ab Hæreticis baptiſma extra neceſſitatem, hic nequit ab erroris vitio excuſari; Et conſequenter nec à peccato. In hac ergo materia, & in ſimilibus; Et ſic in aliis materiis claris, & in quibus, ut utar phraſi D. Thomę, poſſumus, & tenemur ſcire veritatem, incerta non ſunt pręponenda certis; hęc enim eſt materia ſcientiæ, non opinionis, & Probabilitatis. Aſt in materia incerta, opinativa, probabili, obſcura, & in qua ſcientia haberi nequit, dicunt Probabiliſtæ *incerta poſſe præponi certis*, & hanc veritatem certam puto, ſi incertum ſit *probabilius*. Ratio evidens eſt, quia etiam Sancti in multis opponutur inter ſe, etiam in moralibus, ut dicit D. Antonin. par. 1. tit. 3. c. 10. §. 10. unde neceſſe eſt unam ex illis opinionibus eſſe falſam. Sic etiam Antiqui plurimas falſitates docuerunt, ut longa ſerie refero c. 10. 11. & 12. mei Operis. Ut verò nemo de hoc dubitet, affero exemplum de D. Thoma q. 2. de malo art. 8. ad 3. Hìc ſcribit: *Sicut ſemel inebriari eſt peccatum veniale*, ita *& multoties inebriari per ſe loquendo*; per accidens autem, & diſpoſitivè multoties inebriari poteſt eſſe peccatum mortale. Ita Angelicus Præceptor. Hæc opinio illis priſcis temporibus erat multorum præcipuè Canoniſtarum; unde poteſt dici in defenſionem D. Thomę, quòd non fuerit error ipſius, ſed *ſui ſæculi*, ſicut hoc modo defendit Tertullianum Pater Georgius Ambianus Cappuccinus *Tertulliano Redivivo* tom. 1. in Vind. c. 2. ſec. 3. & D. Auguſtinum Cardinalis Noris in Vindic. Auguſt. c. 4. §. 8. Tertullianus tenuit Hæreticos eſſe rebaptizandos, & D. Auguſtinus negavit Antipodas. In 2. 2. q. 150. art. 2. clarè, & expreſsè D. Thomas tenuit ebrietatem eſſe *per ſe peccatum mortale*. Certè D. Thomas antequam componeret Summam, erat in opinione, quòd ebrietas *per ſe*

non

Digitized by Google

non eſſet peccatum mortale. Hoc autem tunc erat incertum: Ergo in hac materia tunc obſcura, opinativa, & incerta Angelicus Doctor incerta præpoſuit certis; idem dico de aliis Sanctis, & Antiquis, qui opiniones falſas tradiderunt.

147. Sicut ergo Probabiliſtæ, & Probabilioriſtæ præponunt opinionem benignam, quæ poteſt eſſe falſa, opinioni, quæ certò nullum importat peccatum, quando in illa materia non eſt jus expreſſum; & ſic eſt materia opinionis, & Probabilitatis; ita nos in materia, in qua non eſt jus expreſſum, imitantes Pontificem in humaniorem partem inclinamus, & miſerrimis illis Perſonis miſericordiam exhibemus, illoſque homunculos baptizamus, & ita tenemus hanc opinionem, ut ſimus parati illos non baptizare, & ſinere, ut in æternum pereant, ſi Pontifex opinionem D. Auguſtini approbaverit. Si verò judicaverit illa verba: *Tam Parvulis, quàm adultis, baptiſmum proficere* c. *firmiter* de ſum. trinit. & Clemen. eod. & illa alia: *Nec ſexum, nec ætatem à baptiſmo excludere*, eſſe intelligenda etiam de noſtris *Parvulis*, tunc ſalva reverentia D. Auguſtino debita, Decretum Pontificis ſequi neceſſe erit juxta trigeſimam propoſitionem damnatam ab Alexandro Octavo, quicquid plures Antiqui dixerint in oppoſitum.

148. Probatur ultimò ex D.Thoma 3.par.q.68.art.9. & Scoto in 4.diſt.4.q.1. & credo, me poſſe omnes Antiquos referre. Agunt hi Theologorũ coryphęi quęſtionẽ illam: *an Parvuli ſint baptizandi* & affirmativam partem contra Pelagium ſequuntur illa ratione, quia ſicut per Adam *naſcendo* peccatum originale contrahunt, & damnantur; ita multò magis per Chriſtum *renaſcendo* ſalutem conſequentur, & ſalvabuntur. Certè hæc ratio evidenter valet de noſtris pueris; hi enim, ut ſuprà dixi, æquè contrahunt peccatum originale, ſicut illi, qui ſunt extra uterum, quia hi non trahunt originale *naſcendo extra uterum*, ſed *naſcendo intra uterum*; unde firmiſſimè tenendum, ait Auguſtinus relatus in c. *firmiſſimè* de conſecr. diſt. 4. omnes parvulos ſine baptiſmo decedentes damnandos fore. Ecce argumentum; Per Theologos, quia Parvuli traxerunt originale, ideo baptizantur; ~~Sed~~ Parvuli tam *in utero*, quàm extra uterum æquè contrahunt originale, ita ut extreitas uteri nec ſit ratio contrahendi peccatum originale, nec augendi contractionem peccati originalis. Ergo Parvuli tam in *Utero*, quàm extra uterum æquè ſunt baptizandi.

149. Tam D. Thomas, quàm Doctor Subtilis ita ſolvunt objecta pro Parvulis extra uterum, ut doctrina valeat etiam pro Par-

Digitized by Google

Parvulis in utero, ut loca allata legenti patebit; quia D. Thomas ad 1. habet doctrinam, quæ clarè favet Parvulis in utero. Scribit hic: Quòd Regeneratio Spiritualis, quæ fit per baptiſmum, eſt quodammodo ſimilis *Nativitati carnali* quantum ad hoc, quòd ſicut *pueri in maternis uteris conſtituti* non per ſeipſos nutrimentum accipiunt, ſed ex nutrimento matris ſuſtentantur; ita etiam pueri nondum habentes uſum rationis, quaſi in utero matris Eccleſiæ conſtituti non per ſeipſos, ſed per actum Eccleſiæ ſalutem ſuſcipiunt. Ecce Regeneratio baptiſmi eſt ſimilis *Nativitati carnali*. Sed quænam eſt hæc *Nativitas carnalis?* Ex ſequentibus illis verbis: *Pueri in maternis uteris conſtituti &c.* patet hanc eſſe *Nativitatem in utero*, Si ergo Regeneratio baptiſmi eſt ſimilis *Nativitati carnali in utero*, poterit dici Renativitas baptiſmi in ordine ad illam *Nativitatem*; Iteratio ſiquidem debet eſſe de eadem re, ut patet ex toto titulo de *Sacramen. non iteran.* & ſuprà dixi. In noſtro caſu certè eſſe eadem omnino Nativitas nequit, quia Baptiſmus eſt aliquod ſupernaturale. Ergo ſufficit, ut ſit eadem *ſola ſimilitudine*; cum ergo per D. Thomam Regeneratio baptiſmi ſit ſimilis *Nativitati carnali in utero*. Regeneratio baptiſmi dicetur Renativitas in ordine ad hanc Nativitatem in utero. Supra num. 92. ex Theophilacto, & Ruperto aliam aſſignavimus ſimilitudinem inter Regenerationem baptiſmi, & Nativitatem in Utero.

150. Confirmatur ex eodem Doctore Subtili in 3. diſt. 3. q. 1. ut retuli num. 105. & 106. agit ipſe de Conceptione Beatæ Virginis, an fuerit concepta in Originali. Relatis fundamentis pro utraque parte, quæ ibidem attuli, in §. *tertium eſt manifeſtum.* concludit his verbis: Quod autem horum trium, quæ oſtenſa ſunt eſſe poſſibilia, factum ſit, Deus novit. Si authoritati Eccleſiæ, vel authoritati Scripturæ non repugnet, videtur probabile, quod excellentius eſt attribuere Mariæ, hoc eſt, ut dicit diſt. 18. §. *aliter dicitur ponendo*, quòd actualiter B. V. non fuit inimica Deo ratione peccati actualis, nec ratione Originalis. Negare nequeunt Adverſarii poſſibile eſſe, quòd Sacramentum Baptiſmi potuerit inſtitui etiam pro infantibus in utero degentibus; Inficiari etiam nequibunt opinionem noſtram habere textus Patrum ipſi faventes, ſicut & rationes; ergo ad exemplum Scoti, imò à fortiori, quia agitur de Chriſto infinitè excellentiore Maria, concludamus: *Si authoritati Eccleſiæ, vel authoritati Scripturæ non repugnet, videtur probabile, quòd excellentius eſt attribuere Chriſto*; & ſic inſtituerit Baptiſma abluens à peccatis nedum adultos, & pueros extra uterum, ſed etiam in utero exiſtentes;

& ſi-

& ſicut non obſtante, quòd D. Bernardus Epiſt. 174. ad Canonicos Lugdunenſes ſcripſerit contra eos, qui celebrabant Feſtum Conceptionis Beatæ Virg. *Nunquid Patribus doctiores, aut devotiores ſumus?* Periculosè præſumimus, quicquid ipſorum in talibus prudentia præterivit; *nec verò id tale eſt, quod niſi, prætereundum fuerit, Patrum quiverit omnino diligentiam præteriiſſe.* Non obſtante, inquam, hoc textu Doctor Subtilis ſancto auſu docuit id, quod tunc credebatur præteritum fuiſſe à Patribus; & in rei veritate Scotus pro ſua opinione nullum clarum textum Patrum attulit, ſed duos obſcuros; unde & illos poſuit in argumento *ſed contra*, quod ſolet inſervire ſolùm ad dubitandum. Sic etiam ad ejuſdem Doctoris exemplum opinionem noſtram tenebimus, licèt ab Adverſariis credatur eſſe à Patribus ſilentio prætermiſſam, maximè cum Patres neſciverint hoſce puerulos poſſe ablui, quod eſt omninò neceſſarium ad baptiſmum.

CAPUT X.

Fundamenta pro oppoſita opinione diſſoluta uno excepto.

151 NUnc reſtat, ut rationibus in oppoſitum adductis c.2. reſpondeamus, quod facilè erit ex hucuſque dictis. Ad quatuor illas relatas num. 14. quibus Antiquiores innitebantur, reſpondeo cum D. Thoma in 4. diſt. 6. q. 1. art. 1. Ad primam ex D. Ambr. lib. 1. Epiſt. 12. ſuper Ezech. c. 36. Baptiſmum non requirere pœnam exteriorem, & peccato originali non deberi pœnam ſenſibilem. Ad ſecundam, & tertiam *nihil valere, quia repugnant ſanctificationi in utero, & baptiſmo.* Ad quartam. Nativitas neque eſt Animæ, nec corporis, ſed conjuncti; unde in nativitate in utero naſcitur & corpus, & Anima. His addo ad primam, ex dictis evidenter conſtare infantem in utero poſſe ablui inſtante partu; hinc ſi volunt hanc ablutionem in puero extra uterum eſſe pœnam ſenſibilem, & exteriorem, talem pœnam fingere poterunt in puero intra uterum.

152. Ego maximè laudo reſponſionem ad ſecundam, quia ex ipſa ſequitur evidenter, Adverſarios in illo unico ſuo fundamento, quòd nempè Renativitas, ſeu Regeneratio ſpiritualis ſupponat nativitatem ex utero, aſſumere falſum, nam juxta D. Thomam

Digitized by Google

mam Regeneratio ſpiritualis habetur in Sanctificatis in utero, in quibus per Adverſarios non adeſt generatio. Igitur prima Generatio Gratiæ per D. Thomam, quæ eſt Regeneratio ſpiritualis, non ſupponit Generationem; & ſic nec nativitatem ex utero. Addo ad tertiam, Placentam aliquando poſt partum hærere utero ex Daniele Sennerti tom. 2. Operumque 3. lib. 4. par. 2. ſec. 6. c. 3. Etmulero tom. 2. Colleg. pract. ſec. 8. de regim. puerper. Philippo Mazlero Sogno Chirurgo giornata prima. Ex hoc ſequitur infantem natum adhuc conjungi per Vas umbilicale ſuæ cauſæ originalis peccati, & tamen certum eſt baptizari poſſe, licèt in vagina exiſtentem, & ſolùm extra uterum caput habentem; hinc rectè Doctor Angelicus dixit illam tertiam rationem repugnare Baptiſmo, quia ſcilicet reputari deberet invalidus in caſu, in quo certò eſt validus.

153. Ad rationes D. Thomæ relatas num. 17. patet ex dictis infantem inſtante partu poſſe ablui, ſubjici operationi miniſtrorum Eccleſiæ, & ipſis eſſe notum; hinc Soto, & Eſtius manifeſtè decepti ſunt putantes rationem illam: *quia ſcilicet puer in utero nequit ablui*, eſſe evidentem, & *manifeſtiſſimam*. Si D. Thomas poſſet intelligi ſolùm pro tempore, quo uterus eſt clauſus, tunc ejus rationes eſſent veræ, ſed tunc quæſtio non ſolvitur adæquatè, ſcilicet in ordine ad totum tempus, quo puer eſt in utero. Infans etiam in utero vivit, ſi non cum aliis, ſaltem cum ſua matre; hinc mortua matre, ſi citò non extrahitur, moritur ipſe quoque; Sed cur quæſo nequit dici vivere cum aliis hominibus? Et cur hæc ratio requiritur neceſſariò ad Sacramentum?

154. Dices. Non ſcimus certò, an id, quod eſt in utero, ſit homo, ſicut nec, an ſit vivum; cum aliquoties Medici peritiſſimi decipiantur.

Sed contra, antecedens valet de certitudine phiſica, non morali. Præterea, ſicut dum partus extra uterum, ſi dubitatur, an ſit homo, vel monſtrum, an vivus, vel mortuus, baptizatur ſub conditione ex c. *de quibus* de bapt. ita faciendum, quando certi non ſumus in noſtro caſu, an ſubjectum ſit capax.

155. Ad Canones *ſi baptizata*, & *qui in maternis* dico non habere certitudinem legis Eccleſiaſticæ, quia eſt ſub lite, an Decretum Gratiani, in quo illi Canones reperiuntur, ſit acceptatum ab Eccleſia tanquam lex, de quo vide Suarium lib. 4. de leg. c. 5. num. 6. Ego partem negativam amplector, cum pro hac Doctor Angelicus, & Subtilis apertè militent. Ille 3. par.

Digitized by Google

q. 80. art. 6. ad 3. aſſerit c. *cum ſæpe contingit*, & c. *Si Epiſcopo* 2. q. 4. continere errorem. Hic in 4. diſt. 6. q. 8. tenet c. *qui bis* de conſecr. diſt. 4. non poſſe infligere irregularitatem Eccleſiæ, quia ille Canon eſt Archiepiſcopi Cantuarienſis, qui non habet authoritatem in totam Eccleſiam, cum ſolus Pontifex tanta poteſtate polleat. Ergo clarè D. Thomas, & Scotus non agnoſcunt authoritatem certam in Canonibus inſertis in Decreto Gratiani. Eodem modo reſpondeo ad Canonem *ſi ad matris*, qui eſt conditus ab Auguſtino, & continetur in eodem Decreto. Præterea hic Canon probat ſolum, quòd infans in utero nequeat baptizari eodem baptiſmo, quo mater baptizatur, ut dicitur in rubro, & patet in textu. Eodem modo poteſt intelligi allatus Canon, *qui in maternis*. Ratio quidem hujus Canonis eſt contra me; Sed nihil obſtat, quia licèt Canon ſit certus, ratio Canonis ſemper non eſt certa. Gloſ. in c. *majores* de baptiſ. V. *originale*, & probavi in meo Opere num. 83.

156. Ad rationes D. Auguſtini. In noſtra ſententia puer in baptiſmo tertiò non naſcitur, bene verò in oppoſita ex dictis. Sic etiam ex ratione, & authoritate D. Thomæ patet regenerationem Gratiæ non ſupponere generationem naturæ, & ſic nec nativitatem ex utero. Vide num. 151. Tum quia eſt evidens Sanctificatos in utero regenerari, & renaſci. Tum quia Angeli habent eandem generationem ſpiritualem, ac nos, & tamen ipſi nec ſunt nati, nec geniti, ſed creati. Ergo renativitas Spiritualis non dicit ordinem niſi ad actionem, qua producatur ſubjectum rationale, quod ſolùm eſt capax gratiæ ſanctificantis, & regenerationis ſpiritualis.

157. In noſtra quoque opinione eſt certum infantem egredientem ex utero non dici renaſci, & hoc omnes fateri debent, nam actio, per quam homo producitur in utero, eſt propriè nativitas ex D. Thoma, & Theologis ex dictis. Ergo ſi infans egrediens ex utero debet dici renaſci, computando nativitatem ex utero, omnes coguntur vocare illum Infantem Renatum. Igitur renativitas eſt, quando iteratò habetur eadem nativitas; Cum igitur toto Cœlo differant nativitas in utero, ac nativitas extra uterum, quia illa producit ens ſimpliciter, hæc ens ſecundùm quid. Illa transfert de non eſſe hominis ad eſſe hominis, hæc ab uno ad alium locum. Ergo nativitas extra uterum non eſt iterata nativitas; & ſic nec renativitas.

158. In noſtra quoque Sententia non ſequitur illud abſurdum hominem renaſci, antequam naſcatur; dicimus enim pue-

Digitized by Google

puerum in utero baptizatum renaſci ſpiritualiter, antequam naſcatur extra uterum, ſed non antequam naſcatur in utero; at nullum eſt abſurdum, quòd homo priùs naſcatur ſpiritualiter, quàm naſcatur ex utero, quia levis momenti eſt ex D. Thoma illa credulitas, quòd *generatio Gratiæ ſupponat generationem* (utique ex utero) *naturæ*. Gratia enim ſolum exigit ſubiectum Rationale, quod habetur, antequam exeat ex utero.

159. Nec opinio oppoſita eſt Eccleſiæ Traditio; de hac enim debet verificari illud Auguſtini lib. 4. de bapt. contra Donat. c. 24. *Quod Univerſa tenet Eccleſia, nec Conciliis Inſtitutum, ſed ſemper retentum eſt, nonniſi authoritate Apoſtolica traditum rectiſſimè creditur.* Sic etiam de Traditione ſcribit Lirinenſis Commonit. c. 4. illud eſſe traditum, quòd *Eccleſiæ Doctores, & Magiſtri uno, eodemque conſenſu apertè, frequenter, perſeveranter tenuerunt, ſcripſerunt, docuerunt*. Adverſarii referre debent Doctores florentes ante D. Auguſtinum, qui ipſius opinionem docuerint, & cum nullus inveniatur; Ergo D. Auguſtinus fuit author ſuæ opinionis. Debent etiam aſſignare Doctores viventes inter tempus D. Auguſtini, & D. Iſidori, quod complectitur ex Philippo Labbè de ſcript. Eccleſ. ducentum, & ſex annos. Debent etiam referre Doctores florentes inter tempus D. Iſidori, & Magiſtri Sententiarum, quod continet ex eodem Labbè quingentos, & viginti octo annos. Cum ergo pro tanto tempore non habeantur Doctores ſtantes pro Adverſariis, ſequitur hanc opinionem *perſeveranter* traditam non fuiſſe; & cum initium habuerit à Divo Auguſtino, nec ſemper Doctores habuit; atque adeo evidenter opinio Adverſariorum non eſt Eccleſiæ Traditio. Tum ipſe D. Auguſtinus non docuit hanc opinionem tanquam Eccleſiæ Traditionem, ut fecit illam de non rebaptizandis baptizatis ab Hæreticis, ſed illam ut meram opinionem docuit, & argumentis ſolubilibus promovit, quę cum ſolverimus, poſſumus, ſalva reverentia, ab illius authoritate recedere. Vide caput octavum.

160. Sed nec contra nos allegari poteſt ex num. 20. conſuetudo Eccleſiæ. Dico ergo bene non argui: Hoc nunquam factum eſt in Eccleſia. Ergo nec poſthac fieri debet; nam ante annum 1492. nunquam ab Eccleſia miſſi fuerunt Operari Evangelici in Americam; Ergo nec poſthac mittendi erunt? Sic etiam uſque modo nunquam miſſi ſunt Sacerdotes in regiones polares; Ergo nec poſtea mittentur? Certè hic argumentator propheticus eſſet irridendus, & Principes non per hoc deſiſte-

Digitized by Google

rent ab exploratione illarum Regionum. Igitur *veritate maniſeſtata*, dicebat Auguſtinus lib. 3. c. 6. contra Donat. *Cedat conſuetudo veritati.* c. *veritate.* c. *ſi conſuetudinem.* c. *qui contempta.* c. *fruſtra.* c. *conſuetudo.* c. *ſi ſolùm* 8. diſt.

161. Sic etiam Eccleſia antiquitus non mittebat Miniſtros ad Zonam torridam, ultra Oceanum, & ad Antipodas, quin etiam tempore D. Thomæ pat. 1. q. 102. art. 2. ad 4. Opinio Ariſtotelis aſſerentis illam Zonam eſſe inhabitabilem probabilior videbatur; Oceanum verò ut innavigabilem aſſeruit D. Nazianzenus Epiſt. 71. & orat. 10. quòd ſi plures veterum cognoverunt illum ut tranſmeabilem apud Malvendam de Antichriſto lib. 4. c. 24. intelligendi ſunt de Oceano, quo ad plagas Orbis veteris tranſmeamus, non de illo, quo ad novum Orbem navigamus. Quoad Antipodas illos ut fabulas rejiciunt Lactantius de inſtit. Divin. lib. 3. c. 24. D. Auguſt. de Civit. Dei lib. 16. c. 9. Procopius Gazæus in 1. Geneſis, & Beda de ration. temporum c. 32. Quin etiam tempore Durandi in 4. diſt. 44. q. 9. num. 8. communiter tenebatur, quòd *ex oppoſito terræ noſtræ habitabilis non ſit niſi aqua*. Cum ergo in hoc facto Eccleſia deciperetur à Doctoribus, non poterat ſequi veritatem, quæ eſſentialiter dependet ab illo facto, & mittere operarios in illas Regiones. Hic nota Eccleſiam in *Facto nonnunquam opinionem ſequi, quæ ſæpe falli contingit, & fallere* ex *c. à nobis* el. 2: de ſenten. excomm. & Panormitanus num. 2. intelligit etiam de Eccleſia Univerſali. Manifeſtata poſtea veritate à nunquam ſatis laudato Chriſtophoro Columbo nunc Eccleſia in Zonam torridam, ultra Oceanum, & ad Americam Operarios mittit, miſſura etiam ad plagas Polares, ſi Moderni magnanimo auſu detegent eſſe ab hominibus cultas. Idem prorſus dicendum in caſu noſtro. Nullus Veterum incipiendo à D. Auguſtino uſque ad noſtra tempora cognovit puerum in utero poſſe ablui. Ergo neceſſe erat, ut Eccleſia illis baptiſma denegaret. Ego à contrario ſenſu, quod eſt argumentum validiſſimum in jure, infero: Ergo patefacta veritate à Modernis de ablutione infantis in utero Eccleſia concedet baptiſma hiſce parvulis.

162. Ad confirmationem rationum D. Auguſtini allatarum num. 22. reſpondetur facilè. Quamvis Vulgus infantes in utero non vocet Natos, & genitos, tales illos appellat Schola Theologica, à qua explicantur Scripturę, non verò à Vulgo; maximè cum etiam Jeſus in utero dicatur Matt. 1. *Natus*. Sed de hoc toties dixi, ut nihil remaneat reſpondendum.

163.

Digitized by Google

163. Ad Leges. Hæ pene in toto jure Civili l. *qui in utero ſunt* ff. de ſtat. homin. habent infantes in utero pro *Natis*, quando agitur de illorum favore; quando verò agitur de illorum damno, illos nec habent pro Natis, nec pro hominibus diſtinctis à Matre, ſed nomine *Ventris* eoſdem accipiunt; & licèt in d. l. *Ventri* agatur de favore, adhuc nomine *Ventris* vocantur figuratè, accipiendo continens pro contento. Ex dictis etiam num. 77. & 87. patet abortus vivos certò eſſe baptizandos. Ergo ad baptiſmum non requiritur perfecta generatio, & in tantum abortus non frangunt teſtamentum, quia pueri in utero ſibi prodeſſe poſſunt, non aliis l. *qui in utero eſt.* ff. de ſtat. homin.

164. In meo Tract. c. 39. & c. 40. Clariſſimis exemplis demonſtravi Opiniones ex capite *Novitatis* non eſſe improbandas; quin D. Antoninus ex hoc maximè laudavit Doctorem Angelicum. In d. c. 39. num. 21. & ſeqq. demonſtro Novitates contra principia certa eſſe abſurdas, & prohibendas, non verò novitates contra principia probabilia, & incerta, & hac diſtinctione intelligendi ſunt Canones ad oppoſitum producti num. 29. Cum ergo, ut dicebam, opinio D. Auguſtini fuerit innixa principiis probabilibus, poſſum illis ſolutis oppoſitam docere ex ipſo Auguſtino Epiſt. 111. in c. *neque quorumlibet* 9. diſt. relato.

165. Ad textum Tridentini, & c. *placuit* allatum num. 24. Reſpondeo in principio decidi quidem infantes recenter natos eſſe baptizandos, at non negatur poſſe baptizari *Nonnatos* extra uterum, quin in fine illorum Canonum apertè favere eiſdem demonſtravi num. 96.

Ad Authoritatem Ritualis Romani dico intelligendum eſſe, ſi infans ſit ita in utero clauſus, ut aqua nequeat ad illum pervenire. Ratio eſt, quia in obſcuris minimum eſt ſequendum c. *in obſcuris* de reg. jur. in 6. Ergo ſufficit, ut regula Ritualis ſalvetur in minimo caſu inter plures, qui habent diverſas rationes. Tum quia per Rituale poſita quacumque parte extra uterum, quæ poſſit ablui, conceditur baptiſma; Ergo etiam, ſi in utero poteſt ablui, poterit baptizari. Concedo porro Eccleſiam Romanam eſſe omnium Magiſtram, ut etiam extra Concilium ſit infallibilis, at nego, quòd ipſa doceat non eſſe baptizandum puerum in utero, quando uterus eſt apertus, quin valde credibile eſt, cum ipſa ſit omnibus magis miſericors, quòd, cum ſciverit veritatem phyſicam de ablutione horum puerorum, ſit benignè iiſdem Sacramentum conceſſura.

Digitized by Google

Licet fuerit opinio Communis ex D. Antonino par. 3. tit. 14. c. 13. §. 1. quòd baptiſma non ſit validum, ſi fiat v. g. in pede, in manu; adhuc tamen Eccleſia Romana in ſuo Rituali videns oppoſitam opinionem eſſe probabilem, illam amplexa eſt. Tantum ipſi eſt cordi benignitas opinionum, quę favent ſaluti Animarum præcipuè infantium. Ergo idem ſatis veriſimiliter faciet in noſtro caſu.

Eſſet hìc ſolvendum illud objectum, quòd noſtra opinio ſit incognita Patribus, ſed ſolvemus cap. ſequenti ſpecialiter; unde cætera breviter nunc diluam.

166. Quia Innocentius Undec. determinavit in conferendis Sacramentis nos non poſſe uti opinione probabili relicta tutiore, quando agitur de valore Sacramenti, ut fit in noſtro caſu, ſequitur, in noſtro caſu nos debere miniſtrare baptiſma ſub conditione; ſic enim vitatur periculum fruſtrandi Sacramentum, ſi vera eſſet opinio Adverſariorum, & periculum Animarum, ſi eſſet falſa; hinc ſic faciendo certum tenemus, quia omne periculum devitamus, quod non faciunt Adverſarii, dum negando Sacramentum periculum damnationis puerorum incurrunt.

167. Denique, quantum attinet ad Authoritates, quas adeo exagerant Doctores oppoſiti, dico in puncto Authoritatis Doctorum longè noſtram opinionem excedi. At ipſi negare nequeunt hoſce tantos Doctores in hac difficultate non obtinere ſummam exiſtimationem, ut aliàs merentur, cum evidens ſit, majorem, & meliorem partem fundari in ratione, quæ vel ex parte eſt error, vel non ſolvit queſtionem in ſenſu formali, & proprio; Fundantur enim, *quia infans in utero nequit ablui*. Si hæc propoſitio intelligatur univerſaliter, eſt error apertus, ſi de tempore, quando uterus eſt clauſus, tunc non ſolvitur quæſtio juxta ſenſum formalem terminorum. Quæſtio eſt de Utero; aſt uterus formaliter, & ſemper non importat impedimentum baptiſmi, ſed præſcindit, cum aliquando poſſit admittere ablutionem baptiſmalem.

Quidam Religioſi viri ridebant, & mihi inculcanti ablutionem mediante Clyſtere irridebant; aliis verò videbatur eſſe valde indecens, & indecorum baptizare pueros exiſtentes intra uterum, & ejus vaginam.

Sed contra eſt, quia potiùs ipſi digni ſunt riſu, qui judicant actionem illam eſſe ridiculam, cum tamen in ſubſtantia ſit eadem cum illa, qua pueri extra Uterum Cœlum acquirunt; nec illa actio irreverentiam Sacramenti importat, ſed ſolùm

Digitized by Google

ſolùm minorem quandam reverentiam, quæ tamen eſt excuſabilis ob extremam neceſſitatem horum infantium c. *quod non eſt* de reg. jur cum concordantiis. Tum quia antiquitus Circumciſio fiebat abſque irreverentia in parte generationi inſerviente. Tum quia etiam modo celebratur baptiſma, licèt ſolùm caput ſit extra uterum. Tum quia reſpectu Dei nulla pars corporis noſtri eſt indecens; hinc Lactantius de opific. Dei c. 13. vocat partes generationi dicatas *Admirabile Dei opus*, *& rem Sanctiſſimam*.

Pater Martinus Vvingandt in Tribunali confeſſariorum tract. 11. exam. 5. num. 18. ſequitur opinionem antiquam, non quidem ob rationem, quam toties inculcat D. Thomas, ob incapacitatem ablutionis ſcilicet, ſed quia puer non eſt natus. Mirum eſt, quòd Doctor de Schola Divi Thomę adhæreat rationi, qua nunquam uſus eſt Angelicus Præceptor, quamquę forſan invalidam credidit, de quo vide num. 151. & 152. Hic Author videtur credere noſtram opinionem non eſſe multùm probabilem. At vellem ego, ut ipſe reflecteret, an conveniat ſequi opinionem illam antiquam ob rationem, quæ non facit rem certam, licèt ex eadem opinione poſſit provenire periculum damnationis illorum Parvulorum miſerrimorum omnium. Charitas equidem mihi hoc nunquam perſuadebit.

CAPUT XI.

Objectum, quòd noſtra Opinio ſit Patribus incognita, diluitur.

168. HÆc objectio inculcari ſolet à Probabilioriſtis in qualibet paſſim materia, &, ut ita dicam, quando ipſa opinio illis non arridet; ſed quò faciliùs uſurpatur, eò, & faciliùs contemnitur, ut potè ſine ullo fundamento prolata. Quidam Sacræ Theologiæ Regens in ſuis Aſſertis Theologicis de hac mea opinione hanc eandem cenſuram protulit. Hic multipliciter, & ſpero ſatis efficaciter, diluere placet hujuſmodi objectum, cui breviter, ſed dilucidè, reſpondit quidam Sacræ Theologiæ Profeſſor primarius in via Doctoris Subtilis in Univerſitate famoſiſſima nihil probare, quia ex authoritate negativa nihil concluditur.

Digitized by Google

169. Reſpondeo primò optandum omninò eſſe, & ſuadendum, ut caſus Conſcientiæ, & quæſtiones theologicæ Patrum textibus diſſolvantur, at eſſe negotium adeo arduum, ut pauciſſimi exequi poſſent; namque nimia librorum Copia, & nimium tempus exigeretur; unde pro certo credo, ut; ſi quis vellet ex hiſce ſolis principiis tractatum de matrimonio conficere, prius vitam ſit confecturus, quàm librum.

170. Reſpondeo ſecundò retorquendo argumentum. Theologus utens hiſce principiis errare poteſt, ſicut utens rationibus naturalibus; Ergo non per hoc, quòd noſtra opinio Patribus eſſet incognita, argui poteſt non habere principia, quibus probari poſſit. Antecedens non intelligo, quaſi quòd Patrum textus ex ſe inducant in falſitatem; eſſet enim grande piaculum, vel ſolùm hoc ſuſpicari; ſed quòd Theologus ob ſui intellectus imperfectionem, ſicut malè applicat naturalia principia ex ſe vera, ita malè applicabit authoritates Patrum. Antecedens ſic intellectum, cum importet quæſtionem Facti, Teſtibus eſt probandum, & ſolùm quinq; afferam, cum aliàs in ore duorum, vel trium ſtet omne verbum.

171. Primus ſit Famoſiſſimus Canoniſtarum Princeps, Gratianus. Hujus errores colligit D. Antoninus par. 4. tit. 11. c. 8. de quibus ego in meo Probabilitatis Tractatu c. 12. num. 3. Hìc unicum referam tanquam deteriorem plurimis, & pluribus. Diffuſiſſimam, licèt ipſe vocet brevem, quæſtionem inſtituit de pœnit. diſt. 1. an confeſſio peccatorum ſit ſub præcepto. Octuaginta novem Patrum, & Conciliorum textus retulit pro ſolutione difficultatis, plures pro parte affirmativa, & plures pro negativa. Tandem ſic concludit; *Quibus authoritatibus, vel quibus rationum firmamentis utraque ſententia ſatisfactionis, & confeſſionis innitatur*, (an ſcilicet ſit neceſſaria, vel non, inquit Gloſſa) *in medium breviter expoſuimus;* cui autem horum potiùs adhærendum ſit, Lectoris judicio reſervatur; *utraque enim fautores habet Sapientes, & Religioſos Viros.*

172. Ergone vir ille acutiſſimus Gratianus poſt exactiſſimam, & longiſſimam allegationem Patrum, & Conciliorum videre non potuit ſplendidiſſimam Fidei veritatem, quin potuit dare licentiam ſequi hæreſim laxiſſimam, quæ ſola deterior eſt omnibus laxitatibus, quas invexiſſe Modernos in materia de confeſſione canunt Adverſarii?

173. Secundus ſit Theologorum Anteſignanus, Petrus Lombardus, *Magiſter Sententiarum* dictus, quia Patrum ſententias in unum volumen collegit, & ex eis Theologicas concluſiones dedu-

Digitized by Google

deduxit. Hoc volumen Henricus Gandavenſis de Script. Eccl. c. 31. vocat *Opus magnum, & arduum*. Credo ego dici *Opus magnum* non mole, eſt enim in hac ratione parvum, ſed materie rerum ſublimium. Hujus Celeberrimi Theologi errores collegit D. Antoninus ibidem, & ait eſſe quatuordecim. Carthuſianus in 4. Senten. princ. & Bellarminus de Scriptor. Eccleſ. aſſerunt eſſe viginti ſex. Ego ibidem mentionem facio de ſex moralibus. Hìc ſolùm duos afferam. In 4. diſt. 34. §. *de his* tenet, quòd cognoſcens ſororem Uxoris ſuæ non tenetur Uxori petenti debitum reddere, & diſt. 36. §. fin. ſuſtinet, quòd uxoratus in Patria, ſi in alia regione alteram ducat, ſi facti pœnitens velit ad priorem redire, & nequeat; Sed per Eccleſiæ diſciplinam cogatur ſecundam tenere, *incipit excuſari per obedientiam, & timorem, quòd poſcenti mulieri debitum reddit, à qua ipſe nunquam poſcere debet; & ſic de aliis hujuſmodi ſciendum eſt.* Ecce aperta injuſtitia, & apertum adulterium à famoſiſſimo Theologo procedente juxta principia Adverſariorum excuſata.

174. Tertius ſit Gloſſator Canonicus. Quantum verſati fuerint Authores gloſſæ Canonicæ in dictis Patrum, ſufficit legere gloſſemata, quæ in Decretum, & Decretales ediderunt. Quot, & quantos errores ſequuti fuerint hi viri famoſi, videri poteſt in c. 10. illius mei Tractatus, ubi tot, & tantos refero, ut fidem humanam ſuperarent, niſi citatis ipſorum verbis, & locis attuliſſem; nec tamen omnes protuli; quia totum volumen non legi. Hìc duos iterum narro. In c. *paſtoralis* de offic. Judic. ord. V. *præterquam* in antiquis gloſſis aſſeritur Laicum poſſe abſolvere à peccatis mortalibus in neceſſitate, & ex hoc deducit poſſe abſolvere ab excommunicatione, & diſt. 5. de pœnit. §. *in pœnitentia autem.* V. eod. Confeſſionem Sacramentalem non eſſe de jure Divino, ſed Eccleſiaſtico, & quia hæc lex Eccleſiæ non emanavit apud Græcos, *ideo Græci non tenentur ad Confeſſionem Sacramentalem*.

175. Ex his in d. meo Opere aſſerui hoſce famoſiſſimos Antiquos procedentes juxta principia, quæ ſola decantantur apta pro moribus ab Adverſariis, plus erraviſſe, quàm Moderni, qui per ipſos procedunt ſolis rationibus naturalibus. Plus, inquam, erraviſſe, ſi non Aritmeticè, ſaltem Geometricè. V. G. Magiſter Sententiarum pauciſſima ſcripſit de Morali, & in hac materia ſex habuit errores. Supponam quendam Modernum centies erraſſe. Adhuc Magiſter proportione geometrica ſervata inter ſcripta Magiſtri, & hujus Moderni plus erravit.

176. Alii duo teſtes noſtræ veritatis erunt Moderni, ſed valde

de famoſi, & ambo Epiſcopi, & verſatiſſimi in Patribus; Sunt autem Cornelius Janſenius, Epiſcopus Iprenſis, de quo tantum loquitur tota Europa, & Franciſcus Genettus, Epiſcopus Vaſionenſis, cujus Theologiam moralem Eminentiſſimus Cardinalis *le Camus*, Epiſcopus Gratianopolitanus, precepit ad laxitates morum compeſcendas ut Clerici ſuæ Diœceſis ediſcerent.

177. Uterque ex his Illuſtriſſimis Epiſcopis eſt illius opinionis, Theologicas quæſtiones ſolis Scriptura, & Traditione diſſolvendas fore. Epiſcopus Iprenſis in præfat. Sui Operis gloriatur ſe totum Auguſtinum *duodecies* legiſſe, ſed libros de corrept. & gratia *trigeſies*. Jam ſcimus edocuiſſe quinque famoſas propoſitiones; quas ut hæreticas Sedes Apoſtolica damnavit.

178. Epiſcopus Vaſionenſis tom. 1. trac. 1. c. 1. q. 4. aſſerit *nullum eſſe caſum, ut in hujuſce operis proſecutione facile videbitur, qui non ſit* expreſsè *deciſus, aut ſaltem cujus deciſio* per legitimas, & nullo modo violentas conſequentias, *non poſſit erui & haberi à principiis à Conciliis, aut Sanctis Patribus in materia morum conſtitutis*.

179. Sed videamus, quæſo, utrum ipſe quoque errores docuerit, & facta verbis conſentiant. Igitur Author ibidem c. 2. quæſt. 2. aſſerit duas eſſe *tantùm* conſcientiæ ſpecies, ad quas cætere reducuntur. Prima vera eſt, & ea, ad quæ obligamur, rectè oſtendit. Altera falſa, aut erronea appellari poteſt, *quia nos in errorem inducit, & falſum pro vero proponit*.

180. Ecce in hac quæſtione confundit conſcientiam falſam cum conſcientia erronea, & tamen diſcipulis eſt notum toto cœlo differre. Conſcientia falſa poteſt eſſe probabilis, erronea nunquam. Aut Thomiſta, aut Scotiſta in oppoſitis opinionibus habet conſcientiam falſam, ſed non erroneam. D. Antoninus 3. par. tit. 13. c. 4. §. 7. habuit conſcientiam non peccandi mortaliter, ſi advertenter non attenderet mente ad horas Canonicas. Certè hanc benigniſſimam opinionem damnat Illuſtriſ. Clerus Gallicanus anno 1700. ad Concilia Generalia congregatus, & damnant Probabilioriſtæ; hinc forſan hæc opinio benigna eſt falſa; & tamen certiſſimè D. Antoninus non habuit conſcientiam erroneam.

181. Secundus error eſt tom. 3. de bapt. c. 8. q. 7. Hic quærit, in quo conſiſtat cognatio, quæ contrahitur in baptiſmo. Reſpondet afferendo c. *nedum* de cognat. Spirit. in 6. in quo ſtatuitur baptizatum contrahere cognationem ſpiritualem, etiam cum ſuſcipientis filiis, & Uxore. Neſcio, an in Gallia ſit receptum Tridentinum ſeſſ. 24. de refor. matrim. Certè c. 2. decernitur

Digitized by Google

cernitur cognationem Spiritualem in baptiſmo *tantùm* contrahi à baptizato cum ſuſcipientibus, & in fine capitis tolluntur omnes aliæ cognationes. Ergo eſt evidens noſtris temporibus baptizatum non contrahere cognationem Spiritualem *cum filiis, & Uxore ſuſcipientis*. Si in Gallia quoad cognationem Spiritualem perſeverant jura Antiqua, tunc Author eſt excuſabilis aliquo modo, ſed non ſunt excuſandi Reviſores Romani, & Veneti, dum laudant excudi Opus pro Italis, apud quos *eſt error manifeſtus illud antiquum rigoroſum decretum*. Neſcio, an Probabilioriſtæ credant omne illud eſſe laudandum, quod Rigiditatem ſapit.

182. In proſecutione Operis ejuſdem Doctoris *nedum facilè video nullum eſſe caſum, qui non ſit expreſsè deciſus, aut ſaltem per conſequentias legitimas, & nullo modo violenter deductus* à Conciliis, & Patribus, ſed plures invenio nullo modo ex his principiis ſtabilitos, & alios per conſequentias illegitimas erutos. Pauca referam; quiſque ex ſe hoc facilè noſcet. In tom. 1. tract. 3. c. 7. facit quatuor quæſtiones. Primam reſolvit ex ſuo judicio, & textu ex l. *obligatio*. ff. mandati. Secundam ratione naturali, & authoritate Ciceronis in Epiſt. pro Sexto Roſcio. Tertiam determinat ſolis rationibus naturalibus. Quartam diſſolvit afferendo rationem naturalem, & in probatione confirmat propoſitiones evidentes authoritate D. Thomæ. Ecce in hoc capite tres quæſtiones diſſolutæ ſine Conciliis, & Patribus, & ſolis rationibus naturalibus, & quod plus eſt, authoritate etiam Ciceronis. Certè authoritas Philoſophorum apud Theologos minoris ponderis eſt, quàm ratio naturalis. Quarta quæſtio diſſolvitur quidem etiam authoritate D. Thomæ, ſed non affertur ad propoſitum. Difficultas eſt, an caſus, & quæſtiones dubiæ erui poſſint ex Conciliis, & Patribus, non, an propoſitiones certæ, & evidentes reperiantur in Conciliis, & Patribus. Cui in mentem venire poteſt Concilia, & Patres neſciviſſe certa, & evidentia non vidiſſe? quis illos cæcos ſuſpicari poterit? Hic eſt error plurium Probabilioriſtarum, quem in meo Tractatu ſæpe detexi. Hi Doctores in materia de Probabilioritate, & aliis longa ſeria colligunt textus Patrum, quos ſi maturè perpenderis, videbis afferri non pro re dubia, de qua difficultas procedit, ſed de re clara, quam etiam vident Probabiliſtæ, ac proinde de illa quæſtionem non movent. Lege etiam tract. 4. c. 4. & c. 14.

183. Quoad illegitimas conſequentias, ipſe in pluribus locis ad probandum aliquod ad jus eccleſiaſticum ſpectans affert vel Concilium Provinciale, vel Synodum Diocæſanam, vel etiam ſtatuta alicujus parvæ Abbatiæ, & hæc licèt moderniſſimè cele-

Digitized by Google

celebrata. Hunc modum probandi in hac materia rejicit ut illegitimum Doctor Subtilis in 4. diſt. 6. q. 8. ubi tenet ignorantem ignorantia facti bis baptizatum non eſſe irregularem, quamvis talis ſit per c. *qui bis* de conſecr. diſt. 4. & rationem aſſignat; quia ſcilicet Canon ille non eſt conditus à Pontifice, ſed à Theodoro Epiſcopo Cantuarienſi, qui proinde totam Eccleſiam obligare nequit. Vide tom. 3. trac. 2. c. 3. q. 7. trac. 4. c. 9. q. 5. c. 10. q. 8.

184. Reſpondetur tertiò ad objectum, non eſſe neceſſe, ut dubios conſcientiæ caſus reſolvamus, Patribus uti. D. Thomas movens difficultatem an theologicæ determinationes fieri debeant authoritate, an ratione, quodl. 4. art. 18. docet, ſi diſputatio ſit cum Hęreticis, Hebręis &c. utendum eſſe Sacra Scriptura, & illa quidem, quam recipiunt Adverſarii; quòd ſi hi nullam authoritatem Scripturæ admittant, oportet ad eos convincendos ad rationes *naturales confugere*. Si verò diſputatio ſit magiſtralis in Scholis non ad removendum errorem, ſed ad inſtruendum auditores, ut inducantur ad intellectum veritatis, quam intendit, & *tunc oportet rationibus inniti inveſtigantibus radicem veritatis, & facientibus ſcire, quomodo ſit verum, quod dicitur*; alioquin, ſi nudis authoritatibus magiſter quæſtionem determinet, certificabitur quidem auditor, quia ita eſt, *ſed nihil ſcientiæ, vel intellectus acquiret, ſed vacuus abſcedet*.

185. Habes per D. Thomam rationes naturales convincere in materia Theologica eos, qui nullas ſacras authoritates recipiunt. Nunquid hæ rationes naturales non convincent etiam noſtros Theologos, & Fideles? Habes etiam rationes inveſtigare radicem veritatis, & facere ſcire, quomodo ſit verum id, quod dicitur. Habes tertiò authoritates probare, quòd res ita ſit, ſed Nos per ipſas *nihil ſcientiæ, vel intellectus acquirere*. Ergo in Sententia Doctoris Angelici *Rationes naturales* convincunt caſus conſcientiæ, radicem veritatis illorum inveſtigant, *& ſcientiam, vel intellectum acquirere faciunt*. Ergo, ut dubios conſcientiæ caſus reſolvamus, uti Patribus neceſſe non eſt juxta D. Thomam.

186. Secundò ſicut plures partes Sacræ Scripturæ perierunt, de quibus fit mentio 3. Reg. c. 4. c. 11. Machab. 1. c. 6. & alibi; ita plurima ſcripta Patrum diſperſa ſunt. Ergo veritates contentæ in illis libris Scripturę, & Patrum diſparuerunt. Nec juvat, ſi dicas cum Juenino tom. 1. diſſert. 4. c. 5. art. 1. ex D. Auguſtino illos Scripturæ libros non fuiſſe Canonicos; nam Libri à Salomone Reg. 3. c. 4. ſcripti ſupra herbas, plantas, & jumenta, licèt non haberent veritates Supernaturales, haberent veritates naturales, ut potè à Viro omnium Doctiſſimo facti; & ſic ex cognitione talium

Digitized by Google

lium veritatum potuiſſemus obligari pro curatione morborum ad ſumenda quædam pharmaca, ad quorum ſumptionem modò non adigimur, quia illas veritates ignoramus.

187. Tertiò hæc veritas habetur, ni fallor, in c. *de quibus* 20. diſt. En canon. De quibus cauſis nulla ſolvendi, ligandique authoritas in libris veteris Teſtamenti, quatuor Evangeliorum cum totis Scriptis Apoſtolorum appareat, ad Divina recurre Scripta Græca; ſi neque in illis, Canones Apoſtolicæ Sedis intuere; ſi nec in illis, ad Catholicæ Eccleſiæ Hiſtorias Catholicas à Catholicis Doctoribus ſcriptas manum mitte; ſi nec in illis, Sanctorum exempla perſpicaciter recordare. *Quod ſi omnibus his inſpectis hujus quæſtionis qualitas non lucidè inveſtigatur, Seniores Provinciæ Congrega, & eos interroga; facilius namq; invenitur, quod à pluribus Senioribus quæritur*. Ecce datur caſus, qui lucidè non ſolvitur per Scripturas, Patres, Pontifices, Hiſtorias Sacras, & Sanctorum exempla; &, ut ſolvatur, Seniores Provinciæ congregandi ſunt. Lege Gloſſam in figuratione caſus, Archidiaconum, Prepoſitum, Geminianum, Turrecrematam, & Bellameram in illum Canonem, qui omnes ſupponunt dari quæſtionem, quæ nequeat ſolvi per illa principia, ac proinde eſſe congregandos Seniores, utique homines viventes, *&, quid hìc ſit agendum, Dominus revelabit*, inquit cum Hugo Bellamera.

188. Aſſignando caſus particulares, qui ex principiis ſolis ſupernaturalibus decidi nequeunt, dicimus eſſe illum, nempe Pontificem teneri ad mittendos Operarios Evangelicos ad Antipodas, Americam &c. de quo dixi num. 161. Addimus ſatis probabiliter etiam eſſe noſtrum præſentem, & aſſignamus rationem claram, namque in libris extantibus Patrum non apparet hæc veritas: *In tempore partus inſtantis infans poteſt ablui in utero*. Ergo nec poteſt apparere, quòd detur baptiſma, ut rectè, dato antecedenti, D. Thomas, & cæteri Theologi antiqui argumentabantur, & ante ipſos Innocentius Tertius in c. *non ut apponeres* de bapt. Ego ex eo, quia D. Thomas, & cæteri antiqui Theologi negaverint ablutionem in hoc caſu, dico apud Patres non inveniri hanc veritatem de ablutione, quia mihi videtur difficile, quòd tot, & tanti Theologi per plura ſæcula in Sanctis Patribus non inveniſſent hanc veritatem, ſi adeſſet. Sed in rei veritate abſolutè nemo illud antecedens proferre debet, niſi priùs omnia omnium Scripta Patrum perlegerit, quia judicium ſolùm de re prius cognita proferri debet; hinc puto Adverſarios gratis, & abſque fundamento dicere, *noſtram opinionem eſſe Patribus incognitam*. Viderunt ne omnia Scripta Patrum? Poſtquam illa vide-

Digitized by Google

viderunt, quomodo tot volumina vel ſolùm legere potuerunt?

189. Reſpondeo quartò ad objectũ, hoc ſibi feciſſe olim Scotum in 3. diſt. 3. q. 1. ex D. Bernar. Epiſt. 174. qui redarguit Canonicos Lugdunenſ. quia inſtituerint *novam* ſolemnitatem de immaculata Conceptione Beatæ Virginis, licèt Patribus incognitam. *Nunquid*, inquit Bernardus, *Patribus doctiores, aut devotiores ſumus?* Periculosè præſumimus, quicquid ipſorum in talibus prudentia præterivit; *nec verò id tale eſt, quod, niſi prætereundum fuerit, Patrum quiverit omninò diligentiam præteriiſſe*. Hoc, inquam, objectum D. Bernardus fecerat Lugdunenſibus, & viſum fuerat argumentum efficax ad negandam immaculatam Conceptionem Beatæ Virginis à tempore ipſius Bernardi uſq; ad Doctorem Subtilem; ſibi etiam fecerat, ut dicebam, hanc objectionem ipſe Scotus, ſed illam adeo imbecillem exiſtimavit, ut ejus reſponſionem neglexerit; unde ſolùm reſpondit cuidam alteri rationi ejuſdem Doctoris Melliflui.

190. Verùm, ſi velimus concedere omnem veritatem moralem ex Patrum Scriptis extantibus erui poſſe, dicam, id eſſe verum virtualiter, & tanquam in principiis, non verò formaliter; *ſicut ſcientia*, ſunt verba Angelici Doctoris in Summa par. 1. quæſt. 1. artic. 7. *virtute continetur in principiis*, & Scotus q. 2. prolog. fin. ſcribit. Origenes homil. de Arca Noe dicit, nulla Scientia omnia ſcienda explicavit, ſed illa, ex quibus poſſunt alia ſufficienter elici, *unde multæ veritates* neceſſariæ *non exprimuntur in Scriptura, etſi ibi contineantur ſicut concluſiones in principiis, circa quarum inveſtigationem utilis fuit labor expoſitorum, & Doctorum*.

191. Si ergo Patrum teſtimonia ſunt principia Theologiæ, ſequitur evidenter caſus, & concluſiones Theologiæ eſſe cognitas Patribus tantùm virtualiter; hinc ſupra conati ſumus ex Patribus, & aliis principiis Supernaturalibus noſtram opinionem eruere; curavimus etiam ex principiis Medicis eandem ſtabilire, & hoc omnino neceſſarium judicavimus; & quia Antiqui Theologi, & pluriſmi Moderni eorum veſtigia ſequentes hæc principia meditati non ſunt, ideo negaverunt in noſtro caſu dari materiam proximam Sacramenti, ablutionem ſcilicet. Sicut ergo, ſi Eccleſia ſola principia ſupernaturalia ſpecularetur, unquam non mitteret operarios in Americam; ita ſi Theologus ſolùm principia ſupernaturalia meditabitur, neſciet infantes noſtros poſſe ablui; & ſic baptizari.

192. Dicebat Gloſſa in c. *ego ſolis* 9. diſt. V. *quantalibet*, quòd veritas à quocunque dicatur, præferenda eſt; & Auguſtinus in d. c. & in c. *nec quorumlibet* non reſpiciebat ad perſonas dicentes, ſed

ad

Digitized by Google

ad dictum, & in c. *quæritur.* 2. q. 7. præferebat quoad veritatem Filium Patri. Ergo in noſtro caſu non eſt reſpiciendum, an mea probatio deſumatur à Philoſophia, & Medicina, ſed ad dictum. Motivum Antiquorum Theologorum, ob quod noſtris pueris Sacramentum denegabant, erat, quia exiſtimabant, *ipſos non poſſe ablui;* Si ergo ex Medicina oppoſitum evidenter oſtendi, & ex jure Medici ſunt teſtes idonei in re medica; Jam amplius negari non poteſt dari materiam proximam in noſtro caſu, licèt probatio deſumpta ſit à Medicina. Si autem conceditur materia proxima, aliàs forma, & intentio debita conceditur, negari nequibit Sacramentum, quia ex Tridentino ſeſſ. 7. de Sacram. in gen. can. 12. deciditur, malum miniſtrum, *ſi omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum pertinent, ſervaverit, conficere.*

193. Hic placet expendere duo, quæ habent Gaſpar Jueninus, & Franciſcus Genettus, quorum primum ſpectat ad præſentem difficultatem, ſecundum verò ad aliam, connexam tamen cum præſenti. Jueninus nihili in materia Fidei, & Morum habendos eſſe ſcholaſticos autumat par. 1. diſſer. 8. q. 8. qui nec Scriptura, nec Traditione, ſed ſola humana ratione, & authoritate Recentiorum ſua Placita confirmant. Sic etiam loquitur Genettus ſupra allatus. Sed rarò videbis hoſce Doctores ſequi legem iſtam rigidam, quam adeo facilè præſcribunt, probandi nempe caſus conſcientiæ vel *Scriptura*, vel *Traditione*. Sæpe equidem unum, vel alterum Patrem afferunt ad propoſitum. Hoc eſt probare per Traditionem difficultates Theologicas? Nunquid in uno, vel altero Patre conſervatur Traditio? Tridentinum ad Traditionem requirit unanimem conſenſum Patrum ſeſſ. 4. Decret. de edit. Sacror. libr.

194. Idem Jueninus par. 8. diſſert. 2. q. 6. c. 2. probat noſtrum infantem non poſſe baptizari, & quia nequit ablui, & quia, cum non ſit natus, nequit renaſci ex D. Auguſt. epiſt. 57. ad Dardanum. Genettus tom. 3. trac. 2. c. 2. q. 11. negat pariter baptizari poſita ſola authoritate D. Iſidori relati in c. *qui in maternis* de conſecr. diſt. 4. Hæc probatio fundatur in fundamento certiſſimo Traditionis? Authoritas Auguſtini ſolius, vel Iſidori, vel utriuſque certam Fidei regulam conſtituent? Ecce Adverſarii, qui adeo Zelatores Animarum ſe prædicant, & propter argumenta ſolubilia ſinunt æternùm perire tot miſerrimos omnium infantes.

195. Agitant pariter illam quæſtionem, an cum infans nequit naſci; unde vel puer, vel mater de vita periclitatur, liceat incidere ventrem matris, ut baptizetur infans. Hanc periculoſiſſimam,

Digitized by Google

ſiſſimam, & graviſſimam quæſtionem ſic breviter reſolvunt, primus q. 2. ſecundus q. 12. *Reſpondetur negativè*, inquiunt, *ita Sanctus Thomas* 3. *p. q* 68. *art.* 11. *ad* 3. *dicendum*, *quod non ſunt facienda mala, ut veniant bona; & ideo non debet homo occidere matrem, ut baptizet puerum*. Hoc eſt totum argumentum Traditionis, quod habent hi Doctores, qui nos obligant ad deciſionem caſuum conſcientiæ, ut vel Scripturam, vel Traditionem afferamus.

196. Authoritatem D. Thomæ eſſe certam in Philoſophicis practicis nego; hinc nequeo ob authoritatem D. Thomæ credere inciſionem ventris materni eſſe occiſionem matris. Hæc eſt materia Philoſophiæ experimentalis; Ergo Philoſophos experimentales conſulere debemus. In meo Opere d c. 41. num. 77. attuli Scipionem Mercurium, & Franciſcum Rouſſet Medicos, Georgium Gobat, & Theophilum Raynaudo Theologos ſuſtinentes hanc inciſionem ut licitam. Hiſce addo ex Medicis, & Chirurgis Andream Laurentii Anat. lib. 8. q. 32. Stephanum Blancardi tom. 2. inſtit. Chirurg. par. 1. c. 22. & alios apud Paſqualigum in theor. & prax. morient. q. 36. qui multis probat hanc inciſionem non eſſe mortiferam Matri. Hinc patet authoritatem D. Thomæ non facere certam fidem, quòd inciſio ventris materni ſit matris occiſio; & ſic nec cogere, ut negemus baptiſma hiſce pueris.

Hæc dicta ſint in confirmationem meæ opinionis, quam ſpero omnibus placituram utpotè in majorem Chriſti gloriam, & miſerrimorum infantium ſalutem redundantem; ſicut penè omnibus placet opinio de Immaculata Conceptione, quia in ejuſdem ampliorem honorem reſultat.

Interea humillimè deprecarer, ſi fas eſſet, Illuſtriſſimos Antiſtites, ut, quemadmodum primis temporibus Aphricani Patres apud Cyprianum Epiſt. 69. quia viderunt Deum eſſe omnibus munificum, & benignum æqualiter; ideò ſtatuerunt infantes, etiam recenter natos, baptizari poſſe; ita ipſi poſtremis hiſce ſæculis perpendant, an ob illa eadem motiva concedendum ſit baptiſma noſtris puerulis, ut poſtea Sedes Apoſtolica irrefragabili ſuo judicio, quid ſequendum, decidat, cum ad ipſam 24. q. 1. c. *rogamus*. c. *majores* de baptiſ. majores Eccleſiæ Cauſæ meritò referantur.

Confecto Opuſculo lego Conſultationem 153. *tom.* 1. *Jacobi Pignatelli, in qua ſequitur opinionem noſtram, & refert occaſionem dediſſe huic diſputationi Obſtetrices Romæ examinatas juſſu Eminentiſſimi Vicarii, quarum aliquæ dixerunt noſtros infantes poſſe ablui. Valde gaviſus ſum ob hiſtoriam, & opinionem. Utinam alii hiſtoria, & opinione proficiant.*

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google